

**T.C
RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKUL SPOR
MÜSABAKALARINA KATILIM DURUMLARINA GÖRE OKUL
AİDİYET VE AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİNİN
İNCELENMESİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

Kenan YILDIRIM

**Danışman
Doç. Dr. Gökhan ÇAKIR**

**RİZE
2024**

KABUL VE ONAY

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında, Doç. Dr. Gökhan ÇAKIR danışmanlığında, Kenan YILDIRIM tarafından hazırlanan *Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Spor Müsabakalarına Katılım Durumlarına Göre Okul Aidiyet ve Akademik Başarı Düzeylerinin İncelenmesi* adlı bu tez çalışması, 29/08/2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Ünvanı, Adı Soyadı

İmza

Başkan :

Prof. Dr. Mehmet ACET

Üye :

Prof. Dr. Arslan KALKAVAN

Üye :

Doç. Dr. Gökhan ÇAKIR

ETİK BEYAN

Beden Eğitimi ve Spor Tezli Yüksek Lisans Programından mezun olmak üzere teslim ettiğim “Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Spor Müsabakalarına Katılım Durumlarına Göre Okul Aidiyet ve Akademik Başarı Düzeylerinin İncelenmesi” adlı tezim, bilim ve araştırma etiği prensiplerine riayet edilerek tarafımdan yazılmıştır.

Tez çalışmamda, başka kaynaklardan aktarılan bütün bilgi ve alıntılar, Enstitünüz Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak açıkça gösterilmiştir. Kaynağı gösterilenler dışında kalan bütün bilgiler uygun araştırma yöntemi kullanılarak tarafımdan edinilmiş ve esere bu şekilde yansıtılmıştır. Şahsıma ait olmayan hiçbir bilgi, kasıt veya kusurlar, şahsıma aitmiş gibi gösterilmemiştir. İnternet kaynakları dâhil, sahibine/kaynağına atıf yapılmaksızın hiçbir bilgi kullanılmamıştır. Aksinin ortaya çıkması halinde doğacak bütün hukuki, idari, akademik ve etik sorumluluk tarafıma ait olacaktır. Eserin tesliminden sonra herhangi bir zamanda, bilim etiğine aykırılık tespit edilmesi ve / veya eserimle ilgili intihal veya intihal şeklinde anlaşılabilecek bir durumun ortaya çıkması halinde; Üniversiteniz ve eğitim kadronuzun hiçbir şekilde sorumlu tutulmayacağını hür irademle kabul, beyan ve taahhüt ederim.

29 /08/2024

Kenan YILDIRIM

ÖN SÖZ

Yüksek Lisans Tez çalışmamın her aşamasında bana rehberlik eden, bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşarak yol gösteren, yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen Danışman Hocam Doç. Dr. Gökhan ÇAKIR'a güven ve desteğinden dolayı çok teşekkür ederim.

Yüksek Lisans Eğitimim süresince bilgisine, tecrübesine her zaman güvendiğim ve bilgisinden tecrübesinden faydalanma fırsatı bulduğum Spor Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Arslan KALKAVAN hocam başta olmak üzere fakültemizde görev yapan birbirinden kıymetli hocalarıma ve tez çalışmam sırasında sabır dolu özel destekleri için sevgili aileme, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Kenan YILDIRIM

RİZE/2024

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	I
ETİK BEYAN.....	II
ÖN SÖZ	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÖZET	VII
ABSTRACT.....	VIII
KISALTMALAR.....	IX
TABLolar LİSTESİ.....	X
ŞEKİLLER LİSTESİ	XI
GİRİŞ	1
1. GENEL BİLGİLER	11
1.1. Ergenlik Dönemine Genel Bir Bakış.....	11
1.2. Benlik, Kimlik ve Aidiyet İle İlgili Kavramlar	15
1.2.1. Benlik	15
1.2.2. Kimlik.....	16
1.2.3. Aidiyet	16
1.2.3.1. Okula Aidiyet Duygusunun Önemi	18
1.2.3.2. Okula Aidiyet Duygusunun İlişkili Olduğu Değişkenler	21
1.2.3.3. Okula Aidiyet Duygusunu Etkileyen Faktörler	23
1.2.3.4. Okula Aidiyet Duygusunun Boyutları.....	24
1.2.3.5. Okula Aidiyet Duygusu ve Akademik Başarı İlişkisi	26
1.3. Okul Yaşam Kalitesi	27
1.3.1. Lise Yaşam Kalitesinin Boyutları	29
1.4. Başarı.....	30
1.4.1. Akademik Başarı	30
1.4.2. Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler	31
1.5. Beden Eğitimi ve Spor	34
1.5.1. Okul Sporları	36
1.5.2. Türkiye’de Okul Sporları	38
1.5.3. Okul Sporları ile Okul Aidiyet İlişkisi	39

1.5.4. Spor ve Akademik Başarı İlişkisi	41
1.6. Literatür Taraması	42
1.6.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar	42
1.6.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	46
2. GEREÇ, YÖNTEM VE BULGULAR	51
2.1. Gereç ve Yöntem.....	51
2.1.1. Araştırmanın Modeli	51
2.1.2. Evren ve Örneklem.....	52
2.1.3. Veri Toplama Yöntemi.....	53
2.1.4. Veri Toplama Araçları.....	54
2.1.4.1. Kişisel Bilgi Formu	54
2.1.4.2. Okul Aidiyet Ölçeği (OAÖ)	54
2.1.4.3 Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği (AABÖ)	55
2.1.5. Protokol.....	55
2.1.6. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi.....	56
2.2. Bulgular.....	57
2.2.1. Araştırmada Kullanılan Ölçekler ve Ön Analiz Sonuçları	54
2.2.1.1. Öğrencilerin Genel Profili	58
2.2.1.2. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Özellikleri.....	58
2.2.1.3. Sınıf Düzeyine Göre Öğrencilerin Özellikleri.....	59
2.2.1.4. Okul Sporlarına Katılıma Göre Öğrencilerin Özellikleri	60
2.2.1.5. Spor Dalı Türüne Göre Öğrencilerin Özellikleri.....	60
2.2.2. Tanımlayıcı İstatistikler	61
2.2.3. Hipotez Testleri.....	61
2.2.3.1. Hipotez 1 ve 2'ye İlişkin Bulgular	61
2.2.3.2. Hipotez 3 ve 4'e İlişkin Bulgular	62
2.2.3.3. Hipotez 5 ve 6'ya İlişkin Bulgular	63
2.2.3.4. Hipotez 7 ve 8'e İlişkin Bulgular	64
2.2.3.5. Hipotez 9'a İlişkin Bulgular	64
3. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	66
3.1. Tartışma ve Sonuç.....	66

3.2. Öneriler	77
3.2.1. Uygulamaya Dönük Öneriler	77
3.2.2. Araştırmaya Dönük Öneriler	78
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	95
ETİK KURUL KARARI.....	101

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Ana Bilim Dalı : Beden Eğitimi ve Spor

Tez Türü : Yüksek Lisans

Danışman : Doç. Dr. Gökhan ÇAKIR

Hazırlayan : Kenan YILDIRIM

Yıl : 2024

Sayfa Sayısı : 101

ÖZET

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN OKUL SPOR MÜSABAKALARINA KATILIM DURUMLARINA GÖRE OKUL AİDİYET VE AKADEMİK BAŞARI DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırmanın amacı, Rize ilinde ortaöğretim öğrencileri örnekleminde okul sporlarına katılım ile okul aidiyet ve akademik başarı düzeyi arasındaki ilişkileri incelemektir.

Bu çalışmanın evrenini; Rize ilinde okul spor müsabakalarına katılan ve katılım göstermeyen 17.606 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise; 463 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada kartopu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Mevcut tez çalışmasında nedensel karşılaştırma modelinden faydalanılmıştır. Veriler anket formu yoluyla toplanmıştır. Anket; kişisel bilgi formu, okul aidiyet ölçeği ve algılanan akademik başarısızlık ölçeği olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Araştırma için elde edilen veriler istatistiksel yazılım programı olan SPSS 27 ve AMOS 25 ile analiz edilmiştir.

Bulgular, öğrencilerin okula aidiyet düzeylerinin ortalamaların üstünde olduğunu, bu duruma karşın öğrencilerin kendilerini akademik olarak nispeten başarısız algıladıklarını göstermektedir. Öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında negatif yönde zayıf düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Cinsiyet, algılanan akademik başarısızlık üzerinde etkili bir faktör iken, okul aidiyet düzeyleri üzerinde etkili bir faktör olarak görülmemiştir.

Sonuçlar, okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin katılım sağlamayan öğrencilere kıyasla okula aidiyet düzeylerinin daha yüksek olduğunu, kendilerini daha düşük düzeyde akademik olarak başarısız gördüklerini ortaya koymuştur. Ayrıca takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri bireysel sporlara katılım sağlayan öğrencilere göre anlamlı bir şekilde daha yüksek bulunmuştur. Araştırmanın bir diğer sonucuna göre, okul sporlarına katılım sağlamak, okula aidiyet ile algılanan akademik başarısızlık arasındaki ilişkide düzenleyici rol oynamamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Sporları, Aidiyet, Akademik Başarı

Recep Tayyip Erdogan University Institute of Graduate Studies

Department : Physical Education and Sports
Thesis Type : Master's Thesis
Supervisor : Assoc Prof. Dr. Gökhan ÇAKIR
Author : Kenan YILDIRIM
Year : 2024
Pages : 101

ABSTRACT

**INVESTIGATION OF THE SCHOOL BELONGING AND ACADEMIC
SUCCESS LEVELS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS ACCORDING
TO THEIR PARTICIPATION IN SCHOOL SPORTS COMPETITIONS**

The aim of this research is to examine the relationships between participation in school sports and the level of school belonging and academic achievement in sample of secondary school students in Rize province.

The universe of this study consists of 17,606 secondary school students who participated and did not participate in school sports competitions in Rize province. The sample of the study consisted of 463 students. Snowball sampling method was preferred in the research. In the current thesis, the causal comparison model was used. Data were collected via a questionnaire form. The survey consists of three parts: personal information form, school belonging scale and perceived academic failure scale. The data obtained for the research were analyzed with statistical software programs SPSS 27 and AMOS 25.

The findings show that students' levels of school belonging are above average, yet they perceive themselves as relatively unsuccessful academically. It has been observed that there is a weak level negative significant relationship between the students' level of school belonging and their level of perceived academic failure. While gender is an effective factor on perceived academic failure, it was not found to be an effective factor on school belonging levels.

The results revealed that students who participated in school sports had higher levels of school belonging and less perception of themselves as academically unsuccessful compared to students who did not participate. In addition, the school belonging levels of students who participate in team sports were found to be significantly higher than those who participate in individual sports. Another result of the study is that participation in school sports does not play a moderating role in the relationship between school belonging and perceived academic failure.

Key Words: School Sports, Belonging, Academic Success

KISALTMALAR

AABÖ	:	Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği
ABD	:	Ana Bilim Dalı
DSÖ	:	Dünya Sağlık Örgütü
GSİM	:	Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri
ISF	:	Uluslararası Okul Sporları Federasyonu
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
MEM	:	İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri
OADÖ	:	Okul Aidiyet Duygusu Ölçeği
OAÖ	:	Okul Aidiyet Ölçeği
SBS	:	Seviye Belirleme Sınavı
SPSS	:	Statistical Package For The Social Sciences (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi)
RTEÜ	:	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
TOBB	:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TOSF	:	Türkiye Okul Sporları Federasyonu
vb.	:	ve benzeri
vd.	:	ve diğerleri
%	:	Yüzde

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Akademik başarıyı etkileyen faktörler.....	33
Tablo 2. Ölçeklere ait DFA sonuçları	57
Tablo 3. Ölçeklere ait uyum iyiliği değer aralıkları	57
Tablo 4. Öğrencilerin tanımlayıcı istatistikleri	61
Tablo 5. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin cinsiyetlerine göre bağımsız grup T-Testi sonuçları	62
Tablo 6. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin sınıf düzeylerine göre ANOVA sonuçları	62
Tablo 7. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin okul sporlarına katılım durumlarına göre bağımsız grup T-Testi sonuçları	63
Tablo 8. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin spor dalı türüne göre bağımsız grup T-Testi sonuçları	64
Tablo 9. Düzenleyici analiz sonuçları	65

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırmanın kavramsal modeli	51
Şekil 2. Araştırmanın kavramsal modeli	52
Şekil 3. Cinsiyete göre dağılım.....	59
Şekil 4. Sınıf düzeyine göre dağılım	59
Şekil 5. Okul sporlarına katılım durumuna göre dağılım	60
Şekil 6. Spor dalı türüne göre dağılım.....	60

GİRİŞ

Canlıların hayatlarını idame ettirmeleri onların çevrelerindeki gelişen durum ve olaylara başarılı bir şekilde uyum göstermelerine bağlıdır. Etkili bir biçimde uyum sağlamaya ise öğrenmeyle ulaşmanın mümkün olduğu belirtilebilir. Var olan diğer tüm canlılar gibi insan tutum ve davranışlarının birçoğu öğrenilmiş davranışlardır. Öğrenme, büyüme ve vücutta değişik etkenlerle meydana gelen kalıcı olmayan değişmelere atfedilemeyen yaşam belirtisi olarak oluşan kısmen kalıcı iz bırakan davranış değişikliği olarak belirtilebilir (Senemoğlu, 2018). Öğrenmenin genel olarak bir eğitim süreci ile değerlendirilmesi, öğrenmenin daha etkili ve kalıcı olmasına olanak sağlayabilir.

Eğitim ise kişinin davranışlarında, kendi yaşamı yoluyla bilerek istendik değişme oluşturma aşaması olarak açıklanabilir (Demirel ve Kaya, 2014; Ertürk, 1972). Buradan hareketle eğitim-öğretim süreci sonunda kişinin davranışlarının eğitimin hedefleri ile tutarlı bir şekilde değişmesi ve buna göre şekillenmesi arzu edilmektedir (Özhan, 2019).

Kişilerde oluşan bu davranış değişikliği kısa veya uzun vadede sonuca ulaşacağı gibi yine duyuşsal, bilişsel veya psikomotor davranış repertuarı gibi farklı alanlarda da olduğu görülebilmektedir. Eğitim vasıtasıyla kişinin hedeflerinde, bilgi düzeyinde, davranışlarında ve ahlak ölçülerinde değişimler yaşandığı bilinmektedir (Demirel ve Kaya, 2014). İnsanın davranışlarını şekillendirmede, onda hedeflenen değişimler oluşturmada, eğitim öğretim yeri olan okulun diğer var olan sosyal kurumlardan daha fazla önemli bir tarafı vardır (Dam, 2008). Eğitim kurumları, bireyin öğrenmesine, öğrenme ile davranışlarında değişime olanak sağlarken aynı zamanda onun toplum içerisinde kabul gören ve topluma faydalı bir bireye dönüşmesi içinde akademik başarı anlamında da onu geliştirmek gibi bir vazife üstlenmekte olduğu dile getirilebilir.

Bireyin akademik anlamda başarı veya başarısızlık durumu, öğrenci, ailesi ve yer aldığı sosyal çevre özelinde büyük önem arz etmektedir. Akademik olarak iyi seviyede olan, nitelikli insan gücü topluluğunun bir toplumun harekete geçmesinde, ayağa kalkmasında en önemli etken olduğu bilinmektedir. Akademik bakımdan iyi seviyede olamama, başarısızlık, okulu bırakmak gibi bir durum hem kişinin

özgüveninin azalmasına neden olmakta ve kişide hiçbir işe faydalı olamama düşüncesi oluşturabilmekte hem de nitelikli insan gücü potansiyeli bakımından toplumun kalkınması ve topluma zamanında uyum sağlamasına engel teşkil etmektedir (Yıldırım, 2000). Ortaöğretim öğrencileri bakımından değerlendirme yapıldığında bu kademedeki eğitim gören öğrenciler yaş olarak ergenlik dönemine girdikleri için daha hassas bir dönem geçirmekte ve yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı karmaşık bir sürecin içinde bulundukları söylenebilir. Bu karmaşık süreç içerisinde öğrencilerin akademik başarılarının değişkenlik göstermesi doğaldır.

Akademik ortamlarda olumsuz değerlendirilme korkusu, bireylerin eğitim kurumunda eğitici ve arkadaş çevresi, evlerinde ise aileleri tarafından akademik olarak başarısız değerlendirilmesinden korkması anlamına geldiği söylenebilir. Bu korkuya maruz kalan öğrenci, bulunduğu sınıfta yaşanan tartışmalara katılmamakta, buna istek duymamakta ve tartışmalara katılıp yanlış olabilir korkusuyla fikir beyan etmemektedir. Arkadaşlarının gözünde küçük düşerim kaygısı yaşamakta ve soru sorma gereği duymamaktadır (Alkan, 2015). Bireylerin olumsuz değerlendirilme kaygıları ile beraber akademik başarı ile değerlendirilebilecek bir başka duygusal öğe ise akademik anlamda riske girme, bu riski göze alma davranışdır. Öğrenme aşamasında sonuçları kestirilemeyen ya da ortaya çıkacak sonuçların olumsuz olarak değerlendirilebilecek tehditlere karşı fikirlerini belirtme ve karşı koyma yeteneği, akademik risk alma davranışı olarak açıklanabilir (Denrell, 2007). Bu duyguya sahip bireyler sonuçları istedikleri gibi olmayan durumlarla baş edemedikleri için herhangi bir eylem için harekete geçip sonuçlandırma çabasına da girmemektedirler (Halstead ve Taylor, 1996).

Bu doğrultuda ergenlik döneminde yer alan ortaöğretim öğrencilerinin akademik olarak başarılı olması, akademik olarak olumsuz değerlendirilme ve akademik anlamda riski göze alma davranışlarının olumlu olarak kişiye yansımaları için gerekli ön koşullardan biri okuluna yaklaşması ve okula aidiyet ile bağlanmasıdır. Öğrencilerin sınıflarına ve eğitim gördükleri okula bağlılıklarını, akademik reaksiyonları ve okuldaki başarı ya da başarısızlıklarında sadece yetenek ve kapasite gibi kişisel özellikler değil; çeşitli durumsal ve bağlamsal faktörlerin de etkilediği söylenebilir. Bu etkenlerin içinde okul içerisindeki sosyal ilişki düzeyinin kalite seviyesi önemli bir husustur. Dewey, eğitimin bireysel olmadığını daha çok sosyal bir

süreç olduğunu ifade etmektedir. Öğrencilerin öğrenme çabasına girmeleri, motivasyon ve bağlılıklarının daha ileri seviyeye taşınması için topluluk hissinin oluşmasına ve diğer insanlarla sağlıklı bir bağın oluşması ihtiyacı olduğuna işaret etmektedir (Akt. Booker, 2006). Aidiyetin önemi, psikoloji alanında yapılan çalışmalarda çok eskiden bu yana süregelen bir inceleme alanıdır. Erken dönem teorisyenlerinden günümüze psikoloji alanında aidiyet, vazgeçilemez unsur olmuş, her zaman dikkate değer görülmüştür (Alptekin, 2011).

Aidiyet gereksinimi, sosyal etkileşime olan gereksinimden daha fazlasıdır. Aidiyet gereksinimi, kişilerin sosyal ortamlar içerisinde iletişim halinde olduğu insanlarla istenen ve kontrol edilebilir ilişkiler açısından pozitif etkileri olan ve insanların kendilerini iyi hissetmesine olanak sağlayan sosyal etkileşimlerde olma ihtiyacıdır. Aidiyet gereksinimi, tutarlı, duyuşsal ve ilerleyen dönemlerde olması muhtemel bireyler arası bağ ile giderilebilir (Baumeister & Leary, 1995). Finn'e (1989) göre, öğrencilerin eğitim gördükleri okul içi ve sınıflar arası yapılan faaliyetlere katılmasında veya okulu ile ilgili özdeşleşme duygusu geliştirmedeki başarısızlığı, sonuçları itibari ile önemli olumsuz sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilir. Araştırmalarda, öğrencilerin okulla bir bağ kurduklarında, okula aidiyet hissettiklerinde, okulu bırakma, okuldan uzaklaşma ihtimallerinin azaldığı ifade edilmektedir.

Bireyler ergenlik döneminde ait oldukları gruba karşı aidiyet duygusu geliştirme konusu ile yüz yüze gelirler. Bu evrede birçok kişi için bağlılık ve üyelik hissinin oluşması için en başta gelen yerlerin okullar ve çevreleri olduğu belirtilebilir (Booker, 2007). Okula aidiyetin, gençlerin sosyal ve duygusal ihtiyaçlarının ana yapısını oluşturduğu söylenebilir (Allen ve Kern, 2017).

Fredericks, Blumenfeld ve Paris (2004) okula aidiyetin genel olarak okulu sevme ve eğitim etkinliklerine katılma ile başladığını; okula karşı içten gelen bir bağlılıkla neticelendiğini, böylece öğrencinin okula olumsuz bir bakış açısına sahip olmasının, okula gitmek istememenin önüne geçmede ve öğrenme isteğini arttırmada bir anahtar rol üstlenebileceğini vurgulamaktadırlar. Adelabu (2007) ve Israelashvili'nin (1997) tarafından yapılan çalışmalarda, öğrencilerin okullarına duydukları aidiyet ile gelecekleri için belirledikleri hedefleri arasında önemli bir ilişki olduğu; öğrencilerin okullarına bağlılığının yüksek olmasının onların geleceğe dönük

daha olumlu bir bakış açısı ile hareket etmelerine olanak sağladığını ortaya koymuşlardır.

Eğitim hayatının her döneminde bireyin eğitim gördüğü okula karşı bir bağ kurması, aidiyet hissetmesi, onun okul içi etkinliklere daha fazla katılım göstermesine, arkadaşlarıyla sosyal ilişkilerini güçlendirmesine, geleceğe pozitif bir bakış açısı ile bakmasına ve eğitim hayatının olmazsa olmazı olan akademik başarısını arttırmasına olanak sağlayacağını söyleyebiliriz.

Öğrenciler için okula aidiyet duygusunun önemi, daha ileri seviyelere getirilmesi ve eğitimin diğer çıktılarıyla olan ilişkisi gibi konuların özellikle yurt dışında yapılan çok sayıda çalışmada yer edindiği görülmektedir. Yapılan çalışmaların büyük bölümünde dile getirilen hususlardan biri, okula aidiyet duygusunun öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkisidir (Adelabu, 2007; Anderman, 2002; Booker, 2006; Cemalcılar, 2010; Finn, 1989; Goodenow 1992a, 1992b, 1993a ve Osterman, 2000). Araştırmalardan elde edilen ortak bulgu, okul aidiyetinin üst düzey başarı sağladığı, akademik motivasyon ve akademik öz yeterlikle olumlu anlamda, okulu bırakma ile de olumsuz anlamda yüksek düzeyde ilişki gösterdiği.

Çalışmaların lise öğrencileri örnekleminde de benzer sonuçlar ortaya koyduğu görülmüştür. Cemalcılar (2010) okula aidiyet içerisinde olan bireylerin, okula ve eğitime daha çok önem verdiklerini; gerek sosyal, kültürel etkinliklere gerekse de sınıf ortamındaki akademik çalışmalara katılma konusunda isteklerinin daha fazla olduğunu belirtmektedir. Bu faaliyetlere katılımı fazlasıyla yerine getiren öğrencilerin, akademik başarılarında artış beklentisinin olmasının da oldukça doğal olduğunu dile getirmektedir. Benzer şekilde Bond, Butler, Thomas, Carlin, Glover, Bowes ve Patton (2007) öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinin akademik başarılarını ve ileride eğitimlerini, aktif bir şekilde sürdürme ihtimallerini arttırdığını gösteren bulgulara ulaşmışlardır. Öğrencilerin okulla ilişkilerinin sadece akademik kapsamları sınırlanmaması gerektiğini, okulun duyuşsal, bilişsel ve sosyal gelişim için bir meydan okuma alanı olması gerektiği noktasında fikir birliğine varmışlardır.

Yapılan bu araştırmalar sonucunda okul aidiyetinin birey için mutlaka olması gereken bir duygu olduğunu; özellikle ergenlik dönemi içerisindeki (bireyin hayata karşı sorgulama evresinin olduğu dönem) bu duygunun yoğunluğunun daha da önemli hale gelebileceği söylenebilir. Eğitim hayatının ve akademik hayatın en önemli

kademelerinden biri olan ortaöğretim kademesi öğrencilerinde, okula aidiyeti duygusu geliştirmenin çok sayıda değişkeni etkilediğini, bireyin hayatına yön verdiğini söyleyebiliriz.

Çocukların okulda başarı durumları ile ilgili endişe duyan veya sistemli çalışma ve disiplinle ilgili desteğin fayda sağlayacağı düşünülen çocuklara uzmanların da ilk önerisi spor eğitimidir (Fox ve ark., 2010). Enerjisini sağlıklı bir şekilde harcayan, kendini sosyal bir grubun parçası olarak düşünen çocuğun mutluluğu, çevresinin ona destek olması ve elde ettiği başarı onun motivasyonunu sağlar. Sağlığı, direnci, görüntüsü ve yetenekleri arkadaşları arasında da saygı uyandırır. Spor yapan çocuk çevresi ve arkadaşları tarafından onaylanır, destek görür ve sevilir. Tüm bu olumlu katkıların çocuğun akademik başarısını da pozitif yönde etkilediği söylenebilir (Yalçın ve Balcı, 2013). Sosyal bir etkinlik olan sportif faaliyetlere katılım, bireyin psikolojik ve toplumsal gelişimine pozitif anlamda katkı sağlar. Sporcu olan ile sporcu olmayanların kişilik özelliklerinin farklı olduğunu açıklayan çalışmaların olduğu bilinmektedir (Weinberg ve Gould, 2007). Sportif faaliyetlere katılım bilişsel fonksiyonları arttırarak akademik başarıya etki etmektedir (Kwak ve ark., 2009).

Literatür incelendiğinde spora katılımın öğrencilerin akademik başarılarını ve okul aidiyet düzeylerini olumlu yönde etkilediğine dair bulgular görülmektedir: Lise öğrencilerinde beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının okul aidiyetini % 15 oranında yordadığı, bu anlamda beden eğitimi dersine yönelik tutumların artmasının öğrencinin okula aidiyetini arttırdığı söylenebilir (Uğraş ve Özen, 2020). Benzer şekilde Sağın (2022) tarafından ülkemizde yaşayan Suriyeli öğrenciler ile ilgili yapılan çalışmada, okul spor takımında yer alan Suriyeli öğrencilerin okul aidiyetlerinin okul takımında yer almayan Suriyeli öğrencilere göre daha iyi düzeylerde olduğunu belirtmiştir. Keleş ve Alpkaya (2016) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin spor branşına ilgi duymasının ders başarılarına negatif bir etki yapmadığı, tersine ders başarılarına pozitif katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Bu sebeple spora ayrılan zamanın aslında ders çalışma zamanından çalınmadığı belki de öğrencilerin bunun sayesinde günün programını daha verimli kullandıklarını ifade etmişlerdir. Öcal ve Koçak (2010) tarafından yapılan çalışmada, okul spor müsabalarında yer alanların, bu faaliyetlerde yer almayanlara göre sosyalleşme, dışa dönüklük, sorumluluk, genel davranış gelişimi, akademik başarı ve okula devam etme durumlarının daha iyi

düzeyde olduğunu vurgulamışlardır. Dolayısıyla özellikle okullarda öğrencinin en hızlı şekilde ulaşacağı sportif etkinliklerin okul sporları etkinlikleri olduğunu, okul spor müsabakalarına katılımın bireyin okula devamını, okul içi faaliyetlere de aktif olarak katılımını arttıracığı, akabinde bu katılımın öğrencinin mahalli ve ulusal spor müsabakalarında yer almasının önünü açacağını belirtebiliriz. Burada elde edilecek başarıların öğrencinin ailesi ve arkadaşları tarafından takdir edilen bir birey olmasına, öğrencinin özgüveninin artmasına imkân tanıyacağı ve bu çıktılarında bireyin akademik başarılarına olumlu yönde etkiler yapacağını söyleyebiliriz.

Özetle, öğrencilerin okula aidiyet hissetmeleri, akademik olarak başarılı olabilmeleri, okul içi yapılan sosyal, kültürel etkinliklere daha fazla katılım göstermeleri için ders dışı etkinliklere de yönelmeleri ve stresten uzaklaşmaları önem arz etmektedir. Özellikle bireyde ergenlik döneminde oluşan enerjiyi sağlıklı bir şekilde harcamak için sporun vazgeçilmez bir öğe olarak değerlendirilmesinin hem aidiyeti hem de akademik başarıya ulaşmada bireye önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Önemi

İnsan çok yönlü bir varlıktır. Bu yönlerden biri olan sosyal yönü, onun çevresindeki diğer varlıklarla etkileşim halinde olmasını sağlar. Kişiler temel ihtiyaçlarını yerine getirdikten sonra bazı duygusal ihtiyaçlarını ve aidiyet ihtiyacını karşılamak amacıyla birçok sosyal ortama girip farklı bireylerle iletişim içerisinde olurlar. Bireyin sosyalleşme aşamasında, aidiyet hissi, birey tarafından önemli bir değer olarak kabul edildiği söylenebilir. Bu ve buna benzer nedenlerden dolayı ait olma duygusunun bireyin toplum içindeki konumunun belirlenmesinde, onun toplum içerisinde konum kazanmasına katkı sağladığı düşünülmektedir (Şahan, 2007). Ait olma duygusu aynı zamanda öğrenciler içinde önemli hatta gerekli bir duygu durumudur. Diğer bir ifade ile eğitim hayatı içerisinde yer alan öğrencilerde bulunması gereken en önemli hususlardan bazıları, öğrencilerin okula karşı bağlılık ve aidiyet duygularının pozitif yönlü olmasıdır.

Akademik kazanımın olmazsa olmazı olarak görülen okula bağlılığın (Furlong ve Christenson, 2008), iyi seviyelerde olması, bireyin akademik başarılarına olumlu bir fayda sağladığı, ayrıca suç sayılabilecek olaylar içerisinde olma, kötü alışkanlıklar

olarak değerlendirilen madde kullanımı, depresyon ve intihar, okulu bırakma gibi konularda ise negatif yönde bir ilişkisi olduğuna yönelik çok sayıda araştırmanın literatürde yer aldığı görölmektedir (Anderman 2002; Skinner, Furrer, Marchand ve Kindermann, 2008; Somers ve Gizzi, 2001). Dolayısıyla sporun temel taşı olarak görölen okul spor müsabakalarına katılım ile bu verilerde olumlu yönden gelişim sağlanabilir diyebiliriz.

Günümüzde sürekli gelişen, değişen dünyamızda ortaöğretim öğrencilerinin yaşamın hızlı akışı, sosyal medya ve teknolojide meydana gelen gelişmelere bağlı olarak kendilerini karmaşık bir yaşam içerisinde bulduklarını söyleyebiliriz. Bu sebeptendir ki öğrencilerimizin spor vb. aktiviteler sayesinde fizyolojik gelişimlerine destek olunmalı ve sportif faaliyetler ile enerjisini doğru bir şekilde harcayan bireyler olarak yetişmeleri sağlanmalıdır. Sportif etkinlikler, öğrencilerin sosyalleşme aktivitelerinin yaşandığı, öğrenme ve gelişimin iç içe olduğu etkinliklerdir.

Bu noktadan yola çıkıldığında mevcut araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin okul spor müsabakalarına katılım durumlarına göre okul aidiyet ve akademik başarı düzeylerinin incelenmesi hedefiyle yapılmıştır. Bireyin tam olarak her alanda gelişebilmesi için spor faaliyetleri içerisinde yer alması özellikle de müsabık sporcu olmanın temeli olarak görölen okul spor faaliyetlerinde yer almasının sağlanması ve bunun içinde öğretmenlerin bu konuda gerekli planlamaları yapmaları gerekmektedir. Bir program dâhilinde yapılacak spor faaliyetlerin öğrencilerin akademik olarak da başarılarının artmasına olanak sağlaması açısından önem arz ettiği düşünülmektedir. Bu bakış açısının yanı sıra literatürde okul spor müsabakalarının okul aidiyeti ve akademik başarı düzeyine ilişkin çalışmaların sınırlı olması, bu alanda yeni yeni çalışmalar yapıldığının görölüyor olması bu çalışmanın literatürdeki önemli bir boşluğu doldurabileceğine işaret etmektedir.

Bu açıdan araştırmamız ile Rize ili örneklemindeki ortaöğretim öğrencilerinin okul spor müsabakalarına katılım durumlarına göre okul aidiyet ve akademik başarı düzeylerine yönelik tespitler yapılacaktır. Ayrıca öğrencilerin okul spor müsabakalarına katılımları ile aidiyet ve akademik başarı düzeyleri arasında korelasyon olup olmadığı sorununa çözüm bulunması sağlanacaktır. Bu sayede öğrencilere çeşitli öneriler sunularak bu alanda literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada Rize ilinde ortaöğretim öğrencilerinin okul spor müsabakalarına katılım durumlarına göre okul aidiyet ve akademik başarı düzeyleri incelenecektir. Ayrıca çalışmada farklı değişkenlerin aidiyet ve akademik başarı düzeyleri üzerine farklılık yaratıp yaratmadığı sorunsalının araştırılması amaçlanmıştır.

Problem Cümlesi

Literatürde farklı örneklem gruplarındaki öğrencilerin okula aidiyet düzeylerinin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediğine dair kanıtlar bulunmaktadır. Bu tez çalışmasının temeli, okul sporlarına katılan öğrencilerin okula aidiyet düzeylerinin ve akademik başarı düzeylerinin daha yüksek düzeylerde olacağı şeklindedir. Ayrıca ortaöğretim öğrencileri özelinde, aidiyet ile akademik başarı ilişkisinin okul sporlarına bağlı olarak değişim gösterebileceği düşünülmektedir.

Bu bakış açılarına bağlı olarak mevcut tez çalışmasının üç temel problem cümlesi bulunmaktadır:

- 1- Öğrencilerin okula aidiyet ve akademik başarısızlık düzeyleri demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- 2- Okul sporlarına katılım durumlarına göre öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- 3- Öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri ilişkisinde okul sporlarına katılım düzenleyici rol oynar mı?

Alt Problemler

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin okula aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Sınıf düzeyi değişkenine göre öğrencilerin okula aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Spor dalı türüne göre öğrencilerin okula aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Hipotezler

Bu araştırmanın hipotezleri H₁ hipotezi (fark/ilişki vardır) olarak kurulmuştur.

1. Hipotez;

H₁: Cinsiyete göre öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

2. Hipotez;

H₂: Cinsiyete göre öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3. Hipotez;

H₃: Sınıf düzeyine göre öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

4. Hipotez;

H₄: Sınıf düzeyine göre öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

5. Hipotez;

H₅: Okul sporlarına katılıma bağlı olarak öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

6. Hipotez;

H₆: Okul sporlarına katılıma bağlı olarak öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

7. Hipotez;

H₇: Spor dalı türüne göre öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

8. Hipotez;

H₈: Spor dalı türüne göre öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

9. Hipotez;

H₉: Öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri ilişkisinde okul sporlarına katılımın düzenleyici rolü bulunmaktadır.

Varsayımlar

- Bu araştırmada kullanılan Okul Aidiyet Ölçeği (OAÖ) ve Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği (AABÖ) geçerli ve güvenilir olduğu ayrıca araştırmanın amacı için yeterli olduğu varsayılmıştır.
- Bu araştırmada katılımcılara yöneltilen soruların, değerlendirmeleri ve anlamaları bakımından uygun olduğu varsayılmıştır.
- Bu araştırmada katılımcıların, sorulara objektif ve samimi cevap verdikleri varsayılmıştır.
- Bu araştırmada kullanılan yöntemin amaca uygun olduğu varsayılmıştır.
- Bu araştırmada örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

- Araştırma, kullanılan anket sonuçlarıyla sınırlı olacaktır.
- Araştırma MEB'e bağlı Rize ilindeki ortaöğretim kurumlarında eğitim gören öğrenciler ile sınırlı olacaktır.
- Araştırma 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlı olacaktır.
- Araştırma Okul Aidiyet Ölçeği (OAÖ) ve Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği (AABÖ) ölçtüğü niteliklerle sınırlı olacaktır.
- Araştırma konu ile ilgili ulaşılan kaynaklardaki verilerle sınırlı olacaktır.

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Ergenlik Dönemine Genel Bir Bakış

Ergenlik döneminin gelişimsel özelliklerine baktığımızda; ergenlik, fiziksel ve duygusal aşamaların neden olduğu, cinsel ve psiko-sosyal olgunlaşma ile bireylerde görülebilen fiziksel, psikolojik ve sosyal değişimlerin hızlı yaşandığı dönemdir. Ayrıca soyut kavramlar üzerine düşünebilme ve soyut kavram ve bilgiyi analiz edebilme yeteneğinin gelişim gösterdiği çocukluk döneminden yetişkinliğe geçiş dönemi olarak tanımlanmaktadır (Aslan ve Koç, 2018; Matthey, 2012). Literatürde yer alan tanımlamalar doğrultusunda bu dönemin erken, orta ve geç ergenlik olmak üzere üç bölümde incelendiği (Ekeland vd., 2005; Pawlowski ve Hamilton, 2008), bu dönemlere ait yaş aralıklarıyla ilgili ise fikir birliği mevcut değilse de en genel ve kabul gören dönemsel ayrımın Pawlowski ve Hamilton (2008)'a ait olduğu bilinmektedir.

Yapılan ayrıma göre ergenlik dönemi 3 döneme ayrılmaktadır.

1. Erken ergenlik dönemi: kadınlarda 11-13 yaş, erkeklerde 12-14 yaş aralığı
 2. Orta ergenlik dönemi: kadınlarda 13-16 yaş, erkeklerde 14-17 yaş aralığı
 3. Geç ergenlik dönemi: kadınlarda 16-19 yaş, erkeklerde 17-19 yaş aralığı
- şeklinde tanımlanmaktadır (Pawlowski ve Hamilton, 2008).

Ergenlik dönemi, birçok açıdan bireyin gelişim aşamasının önemli bir süreci olarak dikkate alınır. Çok geniş kapsamlı bir olgu olan bu dönem; kişide biyolojik, psikolojik, sosyal, ahlaki, kültürel değişimlerin çok hızlı ve beraber yaşanan bir gelişime işaret ettiği söylenebilir. Mevcut şekliyle bu dönem, sürecin kendisini ve bu dönem içerisinde yaşamını idame eden bireyin algılama ve tanıma yönüyle çokça karmaşık ve geniş bir içeriğe sahip olduğu belirtilebilir (Çalış, 2019). Bu kısımda, ergenlik döneminin özelliklerine (genel olarak da gelişim psikolojisi kapsamında) kısaca değinilmeye çalışılmıştır.

Bu dönem, cinsiyet farklılığının çok net bir biçimde olduğu gelişim evresidir. Bu dönem içerisinde, cinsiyet temelli farklılaşmanın ve hormonal dengenin değişimi ile beraber, net bir biçimde cinsiyet görünimleri oluşmaya başlar. Buna referans olacak göstergeler, kiloda ve boyda artışın çok hızlı olması, kas ve yağ bileşimi dengesinin vücut içerisinde değişmesi gösterilebilir. Ayrıca cinsel özellikler, dolaşım

ve solunum sistemlerinin bu dönem içerisinde belli bir gelişim sürecine girdiğini söyleyebiliriz (Alisinanoğlu, 2002; Bacanlı, 2016; Steinberg, 2013).

Bu dönemde, bedende gelişen çoğu organla beraber beyinde de kayda değer bir gelişim sürecinin yaşandığı görülür. Bunun da bilişsel anlamda kişinin dünyasında önemli değişimlere imkân sağladığı söylenebilir. Ergenlik döneminde beyindeki gelişimin belli bir aşamaya gelmesi, kişiye yeni ve gelişmiş bilişsel yetenekler sağlar. Bu dönemdeki bireylerin düşünce yapılarının çocuklara nazaran daha kontrollü ve dikkatli duruma geldiği söylenebilir. Keating (2004) ve Steinberg (2013) göre bu beş şekilde ortaya çıkar.

1. Gerçekte var olanla sınırlı düşünceler olasılıkları düşünme yönünde gelişir.
2. Soyut kavramlar hakkında düşünme ve onları anlama kolaylaşır.
3. Düşüncenin kendisi hakkında da düşünebilme yetisi gelişir.
4. Tek yönlü düşünceler yerini çok boyutlu düşünme aktivitelerine bırakır.
5. Mutlak olan yerine görelilik ekseninde düşünme eğilimi başlar.

Belirtilen değişimlerin genel tanımlaması, bu dönemdeki bireyin önceki gelişim dönemlerine nazaran düşünme yetisinin çok net bir biçimde arttığı ve daha sistemli bir düzleme vardır. Fikir beyan etme, mantıksal çerçevede problemleri sonuçlandırma becerisi, ihtimalleri hesaba katma, karşılaştırma gibi yetenekler ergenlik dönemindeki bireyleri bilimsel konularda daha yetenekli kılar. Soyut düşünce sistematığının gelişim içerisine girmesi bireye mecaz ve benzetme içeren konulara hâkimiyet kurmalarında yardımcı olurken toplumsal ve ideolojik hususlarda ise akıl yürütmelerine olanak sağladığı söylenebilir. Bu açıdan siyaset, felsefe, din, arkadaşlık, dürüstlük gibi konulara yaklaşma içerisine girerek bunları anlamının önünü açtığı belirtilebilir.

Bu dönemdeki bireyleri, bilişsel yönden geliştiren bir başka seçenek ise düşünmeyi, düşünmenin yolunu açmasıdır. Oluşan bu durum bireye, düşüncelerine hükmetme imkânı sağlarken niçin bu şekilde bir düşünce içerisine girdiğini de anlama gücü kattığı söylenebilir. Diğer yandan ergenlik tüm düşüncelerin tamamıyla kontrol altına alınamadığının, elinde olmadan da girdiği düşüncelere de sahip olunduğunun farkına varıldığı bir evredir. Düşünce üzerine düşünme, aynı zamanda içsel dünyanın farkına varması, kendi olma imkânı sağlaması ve kendini tanıması açısından önemlidir. Bu dönemdeki bireyi, düşünme bakımından yukarıya taşıyan seçeneklerden

bir diğeri de farklı şekillerde düşünebilme yetisini kazanmasıdır. Bu yetenek bireylerin çok sayıda değişkenin beraber olduğu problemlerle ilgili yorumda bulunabilmelerine ve belli bir olayın altında yatan farklı sebepleri tanımlarına imkân tanır. Ayrıca dile getirilen konuların arka planında yer alan anlamları kavrayacak güce sahip olur, bu şekilde ironi veya alaycılık içeren durum veya anlatımları fark edebilirler. Tüm bu niteliklerle beraber bu dönemdeki bireyler, vardıkları bilişsel düzeyle düşüncede meydana gelen değişikliğin farkına varır. Bu sebeple daha önce öğrendikleri ve farkına vardıkları tüm kavramlara ve aslında yaşamlarındaki her şeye karşı sorgulayan, kuşku duyan ve eleştirebilen bir yapıya sahip olabilirler (Steinberg, 2013).

Genel olarak topladığımız zaman bütün bu bilgiler ışığında bu dönemdeki gelişimin çok farklı boyutları olması itibarıyla karmaşık bir yapıda olduğunu belirtmek gerekir. Bu döneme ait tanımlamalar tabiki bazı genellemelerden meydana gelir. Ancak ergenliği ve bu dönemdeki bireyleri anlama çabası içerisine girerken farklı çok sayıda etkenin aynı ortamda ve farklı yoğunluklarda bu süreci etkilemiş olduğunu gözden kaçırmamamız gerekmektedir. Kişisel farklılıklar, genetik yapı, çevre, coğrafi etkiler, sosyo-ekonomik durum ve kültürel yapı gibi farklı çok sayıda etken bu dönemi ve bu dönem içerisindeki bireyleri farklı şekillerde etkilediğini söyleyebiliriz (Çalış, 2019).

Ergenlik Dönemleri ve Spor Eğitimi

Erken Ergenlik (11-14 yaş) Dönemi ve Spor Eğitimi

Fiziksel ve biyolojik olarak değişimin hızlı olduğu dönem olarak değerlendirilen bu dönemde, kadın ve erkek çocuklar arasında büyüme hızlarının farklı şekillerde ilerlediği görülmekte olup bu karşı koyulamaz hızlı değişime uyum sağlamak bazı zamanlar içinden çıkılması zor bir duruma dönüştüğü görülmektedir (Arıkan vd., 2013; Aslan ve Koç, 2018; Parlaz, Tekgül, Karademirci ve Öngel, 2012).

Bu döneme sporsal açıdan bakıldığında ilk branş tercihinin yapıldığı dönem olduğu söylenebilir. Çocuklar sporsal anlamda gelişim sağlamak için üst düzey spor eğitimi almak durumundadır. Sürekliliği olan ve destekleyen bir spor ortamı, çocukların gelişimindeki olmazsa olmaz etkenlerden birini oluşturmaktadır. Ergenliğin bu dönemi, koordinasyon ve spor yüklenmesi bakımından sınırlayıcı çizgilerin olmaması ve özellikle sürate yönelik çalışmalarının hayata geçirilmesi

amacıyla çok uygun bir dönem olarak değerlendirildiğini belirtebiliriz (Mengutay, 2005).

Erken ergenlik döneminde kişisel sağlık durumları ile ilgili eksik kısımlar sebebiyle, kişisel beden eğitimi faaliyetinin kolaylaştırılmasının yanı sıra sağlık bilincini destekler nitelikte olduğu için beden eğitiminin ergen gelişimi için çok önemli bir etken olduğu bilinmektedir (Pekel ve Aydos 2022). Bu açıdan değerlendirildiğinde, ergenlik dönemi aşamasındaki kişinin yaşamının içerisinde sporun uzunca süre yer aldığı ve bu yönü ile de başarıya ulaşma imkânının çok daha yüksek olduğunu belirtebiliriz.

Orta Ergenlik (14-17 yaş) Dönemi ve Spor Eğitimi

Bu dönemin, devamlı bir şekilde büyüme özellikleri ve fiziksel olarak yapılan yüklenmelere verdikleri cevapların farklılıkları sebebiyle yetişkinlerden ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir. Çocuklarda incelenen tüm kondisyonel özelliklerin büyüme ve gelişim için ayrı tutulması ve yapılacak değerlendirmelerin ise buna göre yapılması gerekmektedir (Diker ve Müniroğlu, 2016).

Bu dönemde boy uzaması hızı yavaşlayarak yerini kilo almaya bırakırken, büyümenin ise dengeli bir şekilde devam ettiği görülmektedir. Elde edilen güçle beraber gelişen hareket ve öğrenme becerisi, sporda başarıyı elde etmek için olması gereken en uygun ortamı tekrar sağlamaktadır. Bu dönem motorik özelliklerin yoğun şekilde çalıştırılabildiği, eşit ağırlıkta kondisyonel ve koordinatif becerilerin yine yoğun bir şekilde öğretildiği, çok karmaşık olarak görülen hareketlerin çabucak algılandığı, yapıldığı ve iyi bir şekilde korunduğu dönem olarak belirtilmektedir (Werneck ve Lima, 1988).

Kişilerin gelişim seviyesini dikkate almak, grupla ayırma yoluna gitmek ya da belirli bir seviyede antrenman içeriği oluşturmak amacıyla çok sayıda araştırmacının gelişim modelleri üzerinde çalışma yaptıkları bilinmektedir (Diker ve Müniroğlu, 2016). Bu dönemde kadın ve erkeklerde kilolarında görülen değişikliğin 15 yaşına kadar benzerlik gösterdiği söylenebilir. 16 yaşından itibaren ise erkek çocuklarında kadınlara oranla daha fazla olduğu, boy uzunluğunda ise kadınlarda 16 yaşından itibaren düzenli arttığı, erkek çocuklarında 16 yaştan sonra bu hızın yukarıya doğru ivme kazandığı görülmüştür (Ziyagil, Türkmen, Sivrikaya, Eliöz ve Çebi, 2010).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) (2005) tarafından çocukların aile içi, okul ve toplum içerisinde yer aldıkları oyun, spor, eğlence ve beden eğitimi gibi bir program dâhilinde yerine getirilen egzersizlerin, fiziksel aktivite şeklinde değerlendirilebileceği belirtilmiştir. Bu dönemde tekniğe yönelik çalışmalar ışığında temel ve birleşik motorik özelliklere geliştirici antrenman ve egzersizlere önem verilmesi gerekmektedir. Bu süreç yarışma dönemine geçiş dönemi olarak kabul edilmeli, kişilerin beslenme ve bir program ışığında spor yapma alışkanlıklarının belirli düzen içerisinde yürütülmesinin sağlanması gerekmektedir (Akman vd., 2012).

Geç Ergenlik (17-21 yaş) Dönemi ve Spor Eğitimi

Geç ergenlik dönemi fiziksel olarak gelişim sürecinin hemen hemen tamamlandığı, biyolojik ve bilişsel olgunluğa ulaşılan dönem olduğu söylenebilir (Yiğit, 2009). Bu dönem sporsal olarak elde edilen deneyimlerden faydalanılan bir dönemdir (Uzun ve Boyalı, 2020). Ergenliğin bu aşamasındaki kişilerde, hem gelişim açısından hem de sosyal ve psikolojik açılarından önemli bir konumda olan spor, özgüven ve başarısızlıkla mücadele etme yeteneklerinin gelişimine, fiziksel olarak da aşama kaydetmeye katkı sağladığı söylenebilir (Can, 2004).

Bu dönem içerisinde temel ve birleşik motorik özelliklerin gelişim gösterdiği, kondisyon ve performans anlamında üst seviyelere gelmenin temellerinin atıldığı dönem olduğu belirtilebilir. Ancak geç ergenlik dönemi ile ilgili eğitim kurumlarında sınıf düzeyi ve yaş ile beraber fiziksel aktivitelere katılım oranında istenilen seviyenin olmadığı görülmektedir (Centers for Disease Control and Prevention, 2020).

1.2. Benlik, Kimlik ve Aidiyet İle İlgili Kavramlar

1.2.1. Benlik

Benlik, kişinin kendi benliğinde ne söylediğinin farkına varmasıyla, diğer kişilerin gözünden nasıl kabul görüldüğü ile ilişkili bir tutumdur (Cevizci, 2010). Farklı bir söylemle benlik, kişinin karakter ve benliğine göre düşünceleri ifade etmesi, kişinin kendi benliğini anlaması ve bu durumu yorumlama biçimidir (Köknel, 1985).

Bununla beraber benlik, kişinin içsel tutumu ve topluma karşı beslediği arzuların farkında olması, bu arzulara göre davranması ve bu arzuları destekleyen tüm

fonksiyonları tanımlar (Öztürk, 2013). Benlik kavramının kişinin kendisiyle ilgili hislerini, fikirlerini, kendini nasıl anlamlandırdığını ortaya koyan bir durum olduğu, bu durumun da kişinin hem içsel gözlemi yönünden hem de dışsal gözlem yönünden etkilendiği söylenebilir (Hogg ve Vaughan, 2014).

Benlik, kişinin nasıl bir karaktere sahip olduğunun yanında, sahip olduğu kişiliğe nasıl bir değer yüklediğiyle ilgilidir. Bireyin benlik olgusu, hayatı boyunca edindiği deneyimler sayesinde ve kendisine önem verdiği sınırlar içerisinde oluşur (Swingewood, 1998).

1.2.2. Kimlik

Kimlik, bireyin içgüdülerinin düşünce ve değerlerinin bireyin önceden dinamik bir biçimde kaynaştırmasıyla ortaya çıkan ve bireyin kim olduğu sorusuna aradığı cevaplar olarak ifade edilir (Marcia, 1993). Diğer bir ifade ile de kimlik, kişinin karakterini veya topluluktaki üyelerce paylaşımı sunulan, farklılık gösteren, başka üyelere karşı aidiyetini belirten ve farklı olduğu belli olan niteliklerin tümüdür (Sennett, 2011).

Kişi, dini kimlik, milli kimlik ve köken kimliği bakımından farklı kimlikler elde edebilir ve yer aldığı pozisyona göre bu kimliklerin bir tanesini veya birkaçını ön planda tutabilir. Bu kimlikler kişinin kendisini ne şekilde ifade ettiğini belirtir ve aidiyetle şekillenir (Maalouf, 2014).

Güçlü bir kimlik duygusunun var olması için kişilerin yaşadığı inançlarla, içinde bulunduğu toplumla dayanışma ve birliktelik yaşaması ve kişilerde aidiyet duygusunun olması gerekmektedir. Kimlik, bireyin kendine has tutumu olsa da yer aldığı gruptaki konumu ve niteliği de kimliğin oluşmasında önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Kişinin ait hissetme duygusunun eksik olduğu bir sosyal ortamda, güçlü bir kimlik inşasından söz edilemez (Bayrı, 2008).

1.2.3. Aidiyet

Aidiyet kavramının tam anlamıyla; bir fazla, bir azalma veya bir bütün olma hali olduğu söylenebilir. Ait olunacak aidiyet ile bir olmak için çaba ortaya koymaktır. Kişinin var olduğu toplumsal çevre ile bir bütün olması, iletişimi neticesinde direkt veya farklı alternatiflerle kurulan birlikteliklerdir (Alptekin, 2011). Aidiyet, bireyin

benliğine uygun, yararlı olduğuna kanaat getirdiği, toplum hayatı içerisindeki diğer bireyler gözünden değer görmesi, toplumla bütünleşmiş olması, kabullenmesi, inanması gibi beklentilerinin tatmin edilmesine yönelik insanın var olmasıyla başlayan ve hayat boyu süre gelen bir arzu olduğu söylenebilir (Gordon, 2010). Diğer bir ifade ile aidiyet, kişinin belli bir toplum içinde bulunması, topluluğa müdavimliğini yaşatması için bu hususta meraklı olması, topluluğun amaçlarını ve ideallerini kendine prensip edinmesi topluluğun sürekliliğine etki ettiği söylenebilir (Dere ve Kılıç, 2016).

Aidiyet, kişinin topluluğa girmesinde önemli bir unsurdur. Bu sebeple, topluluğun bir üyesi olmak, topluluktaki diğer üyeler için de önem taşır. Paydaş bir hedefi bölüşmek ve beraber olmanın getirdiği isteklerin giderilmesinde aidiyetin kayda değer bir önemi olduğu bilinmektedir (Duru, 2007). Bireyler arası etkileşimin güvenilir bir biçimde oluşması için de aidiyet kayda değer bir gerekliliktir. Bu isteğin yerine getirilmesi, kişiden kişiye değişiklik gösterebilir. Bu nedenle, bazı kişiler daha dirençli ve kuvvetli ilişkiler arzularken, bazı kişiler ise daha az benimsenme isteği içine girerler (Duru, 2015).

Aidiyet duygusunun tatminkâr olabilmesi için, öteki kişilerle kurulan toplumsal ve manevi ilişkiler, kişinin toplumdaki diğer bireyleri anlamasında, onlar hakkında görüş edinmesi, onların isteklerini göz önünde bulundurmasında önemli bir etken olduğu söylenebilir. Böyle bir davranış, bireyin kendi hareketlerini kontrol etmesi, duygu ve fikirlerini yönlendirmesi ve ruhsal açıdan sağlıklı olabilmesi yönünden önem taşımaktadır (Osterman, 2000). Araştırma konumuz kapsamında aidiyet konusunu değerlendirecek olursak; okul aidiyeti, öğrencinin eğitim gördüğü okuldaki öğrenci, öğretmen ve okuldaki diğer personeller tarafından kabul görmesi, değer görmesi ve var olan topluluklarda ve sosyal faaliyetlerde bir araya gelme olarak tanımlanır (Booker, 2007). Okula aidiyet hali, öğrencilerin eğitim yaşamlarının ve eğitim aldıkları okulların farklı durumları ile ilgili ilişkilerin tümü olduğu söylenebilir. Farklı bir söylemle ifade edilirse; öğrencinin eğitim aldığı okulla, okuldaki çalışanlarla ve okul yaşamında ulaşmaya çalıştığı amaçlarıyla olan bağlıdır. Öğrencinin, kendini okulun üyesi olarak hissetmesi, okulunda kendini huzurlu ve mutlu hissetmesi, okuluyla gururlanması ve kendisinde güven içinde olduğu hissini oluşması okul aidiyet duygusu olarak belirtilebilir (Maddox ve Prinz, 2003). Finn ve Voelkl (1993) göre ise okula aidiyet, öğrencinin okulda yapılan faaliyetlere katılması, kendini okulun

bir üyesi görmesi ve okulun hedefleri doğrultusunda çalışma içerisinde olmasıdır. Okul aidiyeti, okulda sosyal faaliyet, öğretmen ve arkadaş çevresi ile okul ortamında gelişim gösteren bir duygu hali olup, okul aidiyeti güçlü olan öğrenciler, olumlu kazanıma sahip olurlar (Booker, 2004).

Eğitim kurumları, öğrencilere eğitim anlamında başarılı olmalarına imkân tanımanın yanında, öğrencilerin girişken ve sosyal olarak gelişim göstermelerini de hedeflemektedir. Bu nedenle öğrencilerde bu duygunun güçlü olması, kendilerinde yararlı ve değerli oldukları hissinin oluşması, başarıya giden yolda pozitif anlamda eğitim imkânı almalarının kayda değer olduğu görülmektedir (Marks, 1998).

Öğretmenleri ve okul arkadaşları tarafından saygı gören ve değer verilen öğrencilerin, kendilerini okula ait hissetmekten mutlu oldukları, derslerinde daha çok başarılı oldukları görülmektedir (Osterman, 2000). Okula bakış açıları pozitif yönde olan ve okul ortamındaki faaliyetlere katılan öğrencilerin, okula devamlılık ve eğitim-öğretimini tamamlama oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Thompson, 2005).

Buna karşın, okula aidiyeti düşük düzeylerde olan öğrencilerin negatif davranışlar sergilemeleri ve okulu bırakma oranları da daha yüksek düzeylerde olabilmektedir (Kalaycı ve Özdemir, 2013). Diğer taraftan, okulunu beğenen, arkadaşlarıyla güzel vakit geçiren ve benzer şekilde öğretmenlerinden tam destek alan öğrenciler, okula daha fazla bağlanır ve devamsızlık oranları daha da azalır (Demanet ve Van Houtte, 2012).

Okullarına karşı aidiyeti az olan öğrencilerin; madde kullanımı, alkol bağımlılığı, bunalıma girme, zor kullanma, okula yabancılaşma, okula gelmeme ve dahası devam etmeme gibi olumsuz durumlar içerisine girdikleri görülmektedir (Anderman, 2002; Osterman, 2000). Bu açıklamalar ışığında okula aidiyetin birey için olması gereken bir duygu olduğu bireye sağladığı katkılar itibarıyla çok önem arz ettiği söylenebilir.

1.2.3.1. Okula Aidiyet Duygusunun Önemi

Allen ve Kern (2017) araştırmalarında ergenlik dönemi içerisindeki kişilerde aidiyet duygusu oluşmasının önemli olduğuna işaret etmektedirler. Ergenlik dönemi çocukluk ve yetişkinlik arasındaki dönemi kapsayan genel olarak 12 ve 18 yaş

arasındaki dönem olduğu belirtilen bir gelişim evresidir. Ergenlik evresindeki gelişimde aidiyet duygusu önemli bir görev üstlenmektedir. Ergenlik kişiliğın meydana geldiğı evredir. Ergenlik dönemi içerisindeki kişiler ailelerinden ve ebeveynlerinden farklı şekilde kendilerini tanıma, anlama ve bunun çerçevesini belirleme, toplumsal alanda arkadaşları, sınıf arkadaşları ve başkaları ile beraber ne şekilde bir uyum içinde oldukları noktasında güçlüklerle karşı karşıya gelirler. Ergenlik dönemi içerisindeki kişilerin, vakitlerinin çoğı kısmını aile ile beraber olmak yerine arkadaş çevreleri ile geçirdikleri belirtilebilir. Arkadaş çevresi ile ilişkileri iyi olan kişiler yetişkinlik dönemine daha kolay geçiş sağlar ve sosyal bağlamda daha iyi bir psikolojik uyum içerisinde olurlar.

Ergenlik dönemi içerisindeki kişiler, kaygı duyma, depresyona girme ve bir takım içsel ve dışsal sorunlarla karşı karşıya geldikleri ifade edilebilir. Bir dayanağı ve bağı olmaya yoğun bir şekilde ihtiyaç hissedilen bu evrede, kişilerin yalnızlık duygusu içerisine düşme olasılığı da daha çoktur. Bu evrede kişilerin aidiyet duygusu elde etmesinin uzun vadede pozitif sayılabilecek etkileri bulunmaktadır. Bu dönemdeki kişilere göre belli bir gruba aidiyet hissedebilmeleri amacıyla grup üyeleriyle somut ilişkileri olmalı, grup içerisine girip grubun bir parçası olmaktan kaynaklı özsaygı duygusundan faydalanmalı ve grup içerisindeki diğer üyelerce takdire layık görüldüğüne inanması gerekir (Newman, Lohman ve Newman'den akt., Drolet, vd., 2013). Bu dönemdeki kişilere, vakitlerinin çoğı kısmını harcadıkları okul zamanlarında, güvende oldukları, huzur ve mutluluk duydukları eğitim olanakları verilmesi, okullarına ve akademik eğitimlerine yönelik bağlılık duygularının artması bakımından önem arz etmektedir (Sarı, 2013).

Ergenlik evresinin son dönemlerinden olan ortaöğretim kısmında, aidiyet duygusu ya da okula bağlılığın çok büyük bir önemi vardır. Bu kademedeki öğrenciler, eğitimin birçok yerde artık zorunlu olarak değerlendirilmediğı bir yaş dönemi içerisinde olup okula aidiyet duygularının seviyesinin devamlılığı noktasında sonraki hayatlarını sosyal ve ekonomik bakımdan etkilediğı söylenebilir (Finn, 1989). Aidiyet duygusuna sahip öğrenciler, okula, öğretmenlere, sınıf içerisindeki faaliyetlere ve arkadaşlarına karşı daha olumlu duygu içerisine girerler. Bu öğrencilerin eğitim kurumlarında zaman geçirmekten çok keyif aldıkları ve okullarına karşı bağlılıklarının daha fazla olduğı belirtilebilir. Ayrıca, okul içerisindeki faaliyetlere katılımı iyi

düzeyle gelir ve öğrenme aşamalarına daha çok önem verip bu alana daha çok yoğunlaşırlar (Capps, 2003). Üst seviyelerde okul aidiyeti, okula karşı hissedilen duyguyu, başarı arzusunu ve heyecanı artırmakta olduğu söylenebilir. Genel anlamda, aidiyet ile ilişki içerisinde olma kişinin hem kendisi hem de başkalarına karşı daha pozitif bir davranış göstermesiyle bağlantılıdır. Eğitim kurumlarında bireyler, değer gördüklerini, kabullenildiklerinin farkına vardıkları zaman daha yardım sever, karşısındakini düşünen ve başkalarının da varlığını kabullenen tavırlar göstermektedirler (Osterman, 2000). Baumeister ve Leary (1995) aidiyet duygusu üzerine bir çalışma yapmış kabul ve değer görmenin gurur duyma, mutlu ve huzurlu olma gibi olumlu duygularla neticelendiğini belirlemişlerdir. Bununla beraber, dışlanma, kabul görmeme ve reddedilmişlik ise kaygı duyma, depresyona girme ve yalnızlığa sürüklenme gibi olumsuz duygulara sebebiyet vermektedir.

Öğrencilerdeki aidiyet hissinin artırılması, okul ve içinde yaşadığımız sosyal yapı için kritik bir öneme sahiptir (Capps, 2003). Osterman'a (2000) göre bir toplum ancak üyeleri aidiyet duyguları ve kişisel bağları hissettikleri sürece yaşama şansı bulur. Grubun üyeleri, grubun kendileri açısından önem arz ettiğini görürler ve kendilerinin de o grup içinde önemli oldukları hissine sahip olurlar. Grupta yer alan üyeler, topluluğun kendi ihtiyaçlarını karşılaması durumunda destek görüp kabul göreceklere inanırlar. Bununla beraber, topluluk paylaşımcı ve duygusal aidiyet duygusuna sahiptir. Çalışmalar, aidiyetin fiziksel ve psikolojik anlamdaki olumlu nitelikleri üzerinde dursa da öğrenciler, okullarda aidiyet duygularının olmadığını ifade etmektedirler. Eğitim kurumlarında genel itibarıyla bu duygudan ziyade akademik başarıya yoğunlaşmaktadır. Hâlbuki bu duygu, başarılı olma konusunda çok büyük bir öneme sahiptir (Allen ve Kern, 2017). Osterman (2000) eğitim kurumlarında bireylerin asıl gereksinimlerine önem verilmediğini belirtmektedir. Okul kültürü çalışmaları genel olarak topluluk ve işbirliğini amaçlamak yerine kişisel davranışlar içeren ve yarışa imkân tanıyan çalışmalar öne sürmektedir. Örgütsel politika ve uygulamalar öğrenciler içerisinde aidiyet duygusunu sistemli bir şekilde engel oluşturmakta, bu sebeple yalnızlaşma, yabancılaşma ve kutuplaşmaya ortam hazırlamaktadır.

Bu zamana kadar okula aidiyet duygusu kapsamında yapılan çalışmalar içerisinde araştırmacılar, kavramın cinsiyet, etnik köken, sosyo-ekonomik durum gibi

bireysel özelliklerden ve okul içi uygulamalar, disiplin kuralları, arkadaş ilişkileri ve öğrenci-öğretmen iletişimi gibi durumsal ve bağlamsal nedenlerden etkilendiğini açıklamışlardır (Tillery vd., 2013).

Aidiyet gereksinimi, bilişsel süreçler, duygusal kalıplar, davranışlar, sağlık ve iyi olma değişkenlikleriyle ilişki içerisindedir. Ait olma hissi, kişilerin kendi dışındakilere ilişkin algılarını, arkadaşlarını ve gruplara karşı daha olumlu anlamda bir değerlendirme yapmalarını ve onlar ile ilgili daha fazla ve karmaşık düşünmelerine etki etmektedir. Kabullenme ve aidiyet hissetme, gurur duyma, mutlu, memnun ve zinde olma gibi olumlu duygular oluştururken; reddedilmişlik ise dışlanma ya da dikkate alınmama, kabul görmeme, kaygı duyma, depresyona girme, kıskançlık ve yalnızlık gibi olumsuz duygulara sebebiyet vermektedir (Osterman, 2000). Yapılan çalışmalarda, bireyin okuldaki sosyal çevresi, öğrenci için alınan güvenlik önlemleri, eğitmen ve ailesi tarafından sağlanan destek ve ders dışı etkinliklerde arkadaş ilişkileri, okula aidiyet hissi üzerinde önemli etki gücüne sahip değişkenler olarak açıklanmaktadır. Okul çevresi olarak değerlendirilebilecek unsurlar arasında okul büyüklüğü, sosyalleşme imkanları, sınıf ortamı, okulun yer aldığı çevre belirtilebilir (Slaten, vd., 2016). Osterman (2000) okula aidiyet duygusunu beş akademik temelli çıktı ile değerlendirmiştir. Bunlar; öğrencinin başarısında önemli etkileri olan temel psikolojik süreçlerin gelişimi, akademik tutum ve motivasyon, sosyal ve bireysel tutumlar, bağlılık ve katılım ile akademik başarıdır.

1.2.3.2. Okula Aidiyet Duygusunun İlişkili Olduğu Değişkenler

Okul aidiyeti ile bağlantılı olan değişkenler aşağıda belirtilmiştir. Akademik başarı, motivasyon ve aidiyetin insanlarda olması gereken bir ihtiyaç olduğu ve birçok durum için ön şart olduğu varsayıldığında, öğrencilerin okullarına karşı kişisel bağlarının ve akademik değerlerin özümsemesi, akademik başarıya yönelik çalışmaların desteklenmesi, akademik başarı düzeyinin yükseltilmesinde çok önemli etkenler olduğu belirtilebilir. Akademik motivasyonun yalnızca bireysel ve ruhsal olay olmadığı; daha çok sosyal ve kişisel ilişkiler bağlantısıyla bir ilişkisinin olduğu hususunda ortak bir noktada uzlaşıldığı görülmektedir (Goodenow ve Grady, 1993). Araştırma sonuçları topluluğa aidiyet hissetmenin kendisini o toplumun bir parçası

olarak görmenin öğrencilerin katılım ve bağlılığında artış sağladığını ve bu durumun da daha yüksek akademik başarıyla neticelendiğini göstermektedir (Booker, 2006).

Öğretmen ve arkadaş ilişkileri: Okuldaki psiko-sosyal ve akademik süreç, öğrencilerin arkadaş ve öğretmenlerine karşı hissettikleri aidiyet duygusu, destek görme ve kabullenme duygusuyla yakın bir ilişki içerisinde. Çünkü aidiyet ihtiyacını gidermek diğer bireylerle iletişim ve onlar ile etkileşim içerisinde olmaya bağlıdır (Baumeister ve Leary, 1995).

Öğretmen desteği: Öğrencilerin kendilerini okula aidiyet içerisinde hissetmelerinin ve okulu sevmelerinin en etkili aşamalarından biri, okuldaki öğretmenlerin öğrencilere zaman ayırması, ilgi göstermesi ve onlara karşı olumsuz davranışlar içerisine girmemeleridir (Drew'den vd.; Burgaz ve Ekinci, 2009). Dahası öğretmenler, öğrencilerin önemsenen öğrenci olmaları ve okul topluluğunun bir parçası olması noktasında çok önemli bir rol üstlenirler. Öğrencilerin okula karşı aidiyet duygusunun önemli etkenlerinden bir diğeri de arkadaş çevreleri ile olan ilişkileridir. Arkadaş çevresi tarafından kabullenilen öğrencilerin akademik anlamda başarı düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir (Henchy, vd., 2009).

Sağlık ve psikoloji: Çok sayıda çalışmada araştırmacılar, aidiyet duygusunun öz-yeterlik, özsaygı (Battistich vd., 1997), yaşam doyumu ve yetişkinliğe daha kolay ve iyi bir şekilde geçiş (Dehuff, 2013) gibi psikolojik faydaları olduğuna araştırma sonuçları ile ulaşmışlardır. Okuldaki aidiyet duygusunun çocukların temel psikolojik ihtiyacını karşılama noktasında önemli bir etkisinin olduğu, aidiyet duygusuna sahip çocukların iç kaynakları, kimlik duyguları ve içsel motivasyonlarının daha güçlü olduğu söylenebilir (Battistich, vd., 1997; Dehuff, 2013).

Aidiyet hissine sahip bireylerde, stres ihtimali daha azdır ve depresyona girme, kaygı duyma ve oluşabilecek psikolojik sıkıntılar ile karşılaşma olasılıkları daha düşüktür (Baumeister ve Leary, 1995). Battistich ve arkadaşları aidiyet ile başarı arasındaki ilişki üzerine yaptıkları çalışmalarda, her zaman destek olan bir grubun parçası olmanın stresli bir birey olmamaya imkan tanıdığı tespitini yapmışlardır (Akt., Capps, 2003). Bazı araştırmalarda, okul aidiyeti yüksek düzeyde olan öğrencilerin hem kendileri hem de çevresindekiler ile ilgili davranışlarının daha pozitif olduğu sonucuna varılmıştır (Baumeister ve Leary, 1995). Yapılan bu çalışmalar çerçevesinde öğrenciler kabullenildikleri hissiyatına vardıklarında, çevresindekilere destek olan,

yardım eden ve başkalarının da varlığını dikkate alan davranışlar içerisine girdikleri söylenebilir (Osterman, 2000).

Konuyla ilgili çok yönlü yürütülen bir diğer çalışmada ise okula aidiyet duygusu noktasında öğrenciler arasındaki oluşan farklı olma durumunun okullar arası farklılaşmadan daha fazla olduğu yönündedir. Okul aidiyet duygusunun öğrenci düzeyinde öğrencilerin bireysel ve ailevi özelliklerinden çok zihinsel ve fiziksel durumundan etkilendiği söylenebilir. Öğrencilerin öz saygısı, aidiyetleri üzerinde çok önemli bir unsurdur. Bunu sağlık durumları takip etmektedir. Okul seviyesindeki etkenlerden okul ikliminin de öğrencilerin okul aidiyetlerini, okul bağlamındaki özelliklerden daha fazla etkilediği belirtilebilir (Ma, 2003).

Aidiyet duygusu, ayrıca kişinin fiziksel olarak sağlığına etki edip onu güçlendirir. Aidiyet duygusu gelişmiş ve iyi durumda olan kişi hastalıklara karşı dirençli olup daha çabuk bir toparlanma dönemine girme imkanı bulur (Cohen ve Janicki-Devrts'den akt., Allen ve Kern, 2017). Napoli vd., (2003) ergenlik dönemi içerisindeki kişilerden okula aidiyet duygusuna sahip olanların daha az alkol ve sigara kullanma gibi alışkanlıklarının olduğu ve sonrasında ise uyuşturucu madde kullanma eğilimlerinin de daha az düzeylerde olduğu sonuçlarına varılmıştır. Battistich vd., (1997) okula aidiyet duygusunun suça karışma ve madde kullanımı gibi olumsuz davranışları azalttığına işaret etmektedirler. Burgaz ve Ekinci (2009) araştırmalarında benzer sonuçlara ulaşarak okula bağlılığı az olan öğrencilerin suça karışma potansiyellerinin daha yüksek seviyelere çıktığını belirtmişlerdir.

1.2.3.3. Okula Aidiyet Duygusunu Etkileyen Faktörler

Öğrencinin eğitim aldığı okulla ilgili düşüncelerini etkileyen etkenlerin başında gelen, okulunu güven veren bir yer olarak görmesi ve güvende olduğunu hissetmesi, okulla ilgili aidiyetini güçlendirdiği gibi, aidiyete etkisi olan önemli bir faktör olduğu da söylenebilir (Cernkovich ve Giordano, 1992). Öğrencinin yer aldığı okul ortamında, kendini mutlu ve huzurlu hissetmesi, okul koşullarının uygun olması, öğrencinin okula aidiyetine yardımcı olur (Maddox ve Prinz, 2003). Bu anlamda, okulun fiziksel koşullarının uygun olması, kaliteli eğitim sisteminin olması, okul veriminin yüksek olması ve öğrencilerin bunun farkında olması gibi faktörler, okula olan aidiyet duygularına pozitif yönde etki etmektedir (Cemalcılar, 2010).

Öğrencilerin okul aidiyetini etkileyen önemli öğelerden bir diğeri de bağı olduğu okuldaki diğer bireylere karşı güven hissetmeleridir. Öğrencinin kendi değerinin farkına vardığı, gruptaki diğer bireylere karşı hissettiği güven duygusu okula aidiyetine de etki etmektedir (Hamm ve Faircloth, 2005). Öğrencinin, okuldaki çalışanlarla, öğretmenlerle, sosyal çevresi ile olan ilişkisi, değerli olduğunu hissetmesi ve desteklenip onaylanması, öğrencinin eğitim kurumuna karşı aidiyetini etkileyen unsurlardandır (Sarı, 2013). Bunun dışında, okulda yapılan eğitsel oyunlar ve sosyal etkinliklerde yer almak, öğrencinin okula olan aidiyetine etki etmektedir (Osterman, 2000). Eğitim gördüğü okula bağlılık içinde olan öğrenci, okuluna ve eğitim hayatına daha çok değer verir. Bununla birlikte sınıf ortamında ve okulda yer alan etkinliklere katılma oranı yüksek olur. Böylelikle öğrencinin kendine olan öz saygısı gelişir ve yaşamdan daha da çok zevk alır (Cemalcılar, 2010). Öğrenci ebeveynlerinin eğitim durumları, öğrencinin eğitim aldığı okula bakış açısı, arkadaş çevresi ile olan birlikteliklerinin sağlıklı olması, öğrencinin okul aidiyet durumuna etki ettiği söylenebilir (Pittman ve Richmond, 2007).

1.2.3.4. Okula Aidiyet Duygusunun Boyutları

Reddedilmişlik Boyutu, bireyin eğitim gördüğü okul ortamına yakınlık göstermemesi, kabullenilmediği hissiyatına kapılması, benimsenip takdir görmemesi reddedilmişlik boyutunu açıklar. Reddedilmenin yarattığı olumsuz duygu ve düşünceler, öğrencide saldırganlaşmanın artmasına yol açar (Arıkan, 2015). Bireyin okul ortamında yaşadığı pozitif ya da negatif faktörler, öğrencinin bilişsel anlamda ve gelişim göstermesi açısından çok önemlidir. Bireyin okul içerisinde, dikkate alınmaması, gruba dâhil olamaması ve reddedilmişlik hissiyatı yaşaması; bireyin çok büyük oranda yalnızlık hissetmesine, kaygı duymasına ve sosyal çevresindeki insanlara karşı kıskançlık duygusu beslemesine ortam hazırlar (Osterman, 2000).

Reddedilmişlik hissine kapılan öğrenci, okuldaki kişilerce kabullenilmediğini, saygı görmediğini, destek alamadığını fark eder (Goodenow ve Grady, 1993). Bu sebeple, kendisini okulun bir parçası olarak görmeyen, dışlandığı hissini yaşayan ve okula karşı kendini soyutlayan öğrencinin, okula karşı bir aidiyet duymadığı ifade edilebilir (Duru, 2007). Bu duygu içerisindeki öğrenci, bunalıma girme, yalnızlaşma, madde bağımlısı olma, alkol kullanma gibi olumsuz birçok kötü alışkanlıkla yüz yüze

gelir (Booker, 2007; Cemalcılar, 2010; Osterman 2000). Reddedilmişlik duygusu, akademik anlamda da istenmeyen sonuçlar doğurma olasılığı yüksektir. Bu duygu düzeyi yüksek olan öğrencilerin, akademik başarılarının iyi düzeyde olmadığı söylenebilir (Sarı, 2013).

Öğrencilerin, çok sayıda olumsuz etkenle karşılaşması ve öğrencinin kişilik özelliklerinden dolayı okuldaki diğer arkadaşlarıyla olan arkadaşlık ilişkilerinin zedelenmesi ve okul içerisinde yapılan faaliyet ve organizasyonların içerisinde yer almaması sosyal anlamda uzaklaşmaya sebebiyet verir. Yaşanan bu durum, öğrencinin yalnızlığa itilmesine neden olur (Seeman, 1984). Okula Bağlılık Boyutu, kişinin eğitimle ilgili hedeflerinin ve kuruma göstermiş olduğu bağlılığın okula karşı bağlılık üzerinde de etkisi olduğu söylenebilir. Okula duyulan bağlılık, öğrencinin akademik başarısında ve sosyal çevre ile girdiği etkileşimde önem arz eden bir unsurdur (Tinto, 1975). Bireyin, arkadaş çevresi ile ilişkisi, eğiticinin bireye tavrı ve ilgisi, elde ettiği bilgileri yaşamı içerisinde nasıl kullanacağına dair algılama şekli ve okulla bir bütün haline gelmenin, okula bağlılığı ifade ettiği söylenebilir. Öğrencinin sınıf içi ve okulla ilgili verilen kararlara aktif katılım sağlaması, kültürel ve sosyal aktiviteler içerisinde olması, düşüncelerini baskı altında olmadan ifade edebilmesi, öğretmenleriyle ve arkadaş çevresi ile olumlu ilişkiler içerisinde olması ve okulda devamsızlık konusunda dikkatli olması, okuluna karşı bağlılığının artmasını sağlar (Silins ve Mulford, 2004). Okula olan bağlılığın; davranışsal, duygusal ve bilişsel boyutlardan oluştuğu söylenebilir (Jimerson, Campos ve Greif, 2003).

Davranış boyutunun, bireyin, okulda yapılan sosyal etkinlikler içerisinde olması, spor faaliyetlerine katılması ve bireyin akademik yaşantısından oluştuğu söylenebilir. Duygusal boyut, bireyin arkadaşlarına, öğretmenlerine ve eğitim kurumuna karşı içinde bulunduğu ve bunu yansıttığı olumlu ve olumsuz tepkilerden oluştuğu ifade edilebilir. Bilişsel boyut ise bireylerin öğrenmeyle ilgili girmiş oldukları çabalardan oluşur. Bilişsel anlamda bağlılığı iyi düzeyde olan bireylerin, sorunlarla baş etme noktasında ve başarısızlıkla savaşıma konusunda hedefler belirledikleri ve çalışmanın verimliliği hususunda kararlılık sergiledikleri söylenebilir (Fredricks, Blumenfeld ve Paris, 2004). Cernkovich ve Giordano (1992) ise okula olan bağlılığın dört ana boyuttan oluştuğunu belirtir. Birinci boyut, bireyin okula karşı hissettiği duygu ve kendisinin okul içerisinde duyduğu güven seviyesinin açıklandığı okula

bağlılık boyutudur. İkinci boyut, bireyin okul çalışanlarına, öğretmenlere ve okul idaresine karşı duyulan takdir, saygınlık ve hayran olma hislerinin olduğu okul çalışanlarına bağlılık boyutudur. Üçüncü boyut, bireylerin okulun belirlediği amaçlar doğrultusunda hareket etmesinin akademik başarılarının inanç ve değerlerinin belirlendiği, okul sorumluluğu boyutudur. Dördüncü boyut ise bireylerin okul içerisinde yapılan faaliyetlere, kulüp üyeliklerine ve ders dışı etkinliklere katılımının yer aldığı, okul faaliyetlerine katılma boyutu olduğu ifade edilebilir.

1.2.3.5 Okula Aidiyet Duygusu ve Akademik Başarı İlişkisi

Öğrencilerde okula aidiyet duygusu, önemi, geliştirilmesi ve eğitimin diğer faydalarıyla ilgili ilişki durumu, genel olarak yurt dışında bu alanda yapılan birçok çalışmanın gündeminde olmuştur. Yapılan bu araştırmaların genelinde üzerinde durulan önemli konulardan biri okula aidiyet duygusunun öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisidir. Adelabu (2007), Anderman (2002), Booker (2006), Cemalcılar (2010), Finn (1989), Goodenow (1992a, 1992b, 1993a) ve Osterman (2000), elde edilen başarının artmasında, akademik motivasyonda ve akademik öz yeterlikte okula aidiyet duygusunun pozitif yönde, okulu bırakma ile de negatif anlamda yüksek bir ilişki içerisinde olduğunu belirtmişlerdir. Anderman (2002) öğrencilerin okul aidiyetleri ve akademik not ortalamaları arasında pozitif yönlü ilişkiler olduğunu ortaya koyarken, Hagborg (1994) çalışmasında okula aidiyeti yüksek olan öğrencilerin daha üst düzey akademik başarıyı elde ettikleri ve okullarına karşı daha olumlu, daha sıcak bir bakış açısına sahip olduklarını ortaya koymuştur. Aynı şekilde, Isakson ve Jarvis (1999) yaptıkları araştırmada da okullarına karşı aidiyet duygusu yüksek olan öğrencilerin, daha yüksek akademik başarı gösterdiklerini belirlemişlerdir.

Fredericks, Blumenfeld ve Paris (2004) okula aidiyetin genel olarak okula karşı ilgi duyma ve düzenlenen eğitim faaliyetlerine katılım ile harekete geçtiğini; okula gönülden bağlılıkla sonuçlandığını; böylece öğrencilerde okula ilgi duymamanın geri planda kalmasına ve öğrenmeyi ileri bir düzeye getirip artmasını sağlamada bir anahtar rol üstlenebileceğini ortaya koymuşlardır. Finn (1989) gençlerin okul ve sınıf içi etkinliklere katılımdaki veya okulla iç içe olma duygusu geliştirmedeki başarısızlığı, önemli derecede olumsuz gelişmelere sebebiyet verebilir. Bu alandaki

araştırmalar incelendiğinde, genel olarak öğrencilerin kendilerini eğitim gördükleri okulun önemli bir yapı taşı olarak hissettiklerinde, okulu bırakma ihtimallerinin çok düştüğünü söyleyebiliriz (Finn, 1989; McMahon, Parnes, Keys ve Viola, 2008). Adelabu (2007) ve Cemalcılar (2010) ise okula karşı aidiyet hissine sahip olan öğrencilerin okullarını ve eğitimlerini daha çok önemsediklerini; gerek sosyo-kültürel faaliyetlere gerekse de sınıf ortamındaki akademik faaliyetlere daha çok katılım gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Bu faaliyetlere katılımı fazlasıyla yerine getiren öğrencilerin, akademik başarılarında da artış beklentisinin olması doğaldır.

Uwah, McMahon ve Furlow (2008) da okula aidiyet duygusu ile çeşitli eğitim bileşenleri arasında bir ilişki olduğunu ve bunların da bir birini etkileyen bir yapısı olduğuna işaret etmektedirler. Örnelemek gerekirse, okula aidiyet duygusunun öğrencilerin geleceğe yönelik planlama yapmaları noktasında da önemli etkilerinin olduğu vurgulanmıştır. Adelabu (2007) ve Israelashvili'nin (1997) yaptıkları araştırmalarda, öğrencilerin okula aidiyet duyguları ile geleceğe yönelik beklentileri arasında yakın ilişki olduğu; okullarına karşı yüksek aidiyet duygusuna sahip olan öğrencilerin geleceğe yönelik daha pozitif bir davranış biçimini elde ettiklerini belirtmişlerdir. Sekizinci sınıf öğrencileri üzerinde araştırma yapan Bond, Butler, Thomas, Carlin, Glover, Bowes ve Patton (2007) öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin akademik başarılarını ve mevcut eğitimlerini ilerleyen dönemlerde de devam ettirme imkânlarını arttırdığını gösteren bulgular elde etmişlerdir. Öğrencilerin okulları ile olan ilişkilerinin sadece akademik boyutla sınırlanmaması gerektiğini, okulun duyuşsal, bilişsel ve sosyal gelişim için bir araç olması gerektiğini belirtmişlerdir.

1.3. Okul Yaşam Kalitesi

Okul, toplum içerisinde gereksinim duyulanların ve ulusal hedeflerin dikkate alınmasıyla bir araya gelen, yöneticilerin, öğretmenlerin, öğrencilerin, velilerin, diğer hizmetli personellerin, fiziksel mekânların ve her türden teknik donanımın bir araya gelerek oluşturduğu örgüt olarak tanımlanır. Okul örgütü, aynı zamanda eğitim amaçlı yapılandırılan özel bir çerçeve olarak da değerlendirilmektedir. Bu özel çerçevenin öğretim faaliyetleriyle beraber üç ayrı işlevi vardır. Bu işlevlerden ilki, öğrencileri dış çevreden kaynaklanan güçlüklerden korumaktır. İşlevlerin ikincisi, öğrencilerin

toplum tarafından kabul görmeyen davranışlardan uzak tutulmasını sağlamaktır. Bir diğeri ise öğrencinin okul dışındaki sosyal, kültürel ve ekonomik faktörler hakkında bilgi edinmesini sağlayarak hayata hazırlanmasını sağlamak, öğretmek ve bunların arasındaki dengeyi kurma konusunda yardımcı olmaktır (Sabancı, 2008).

“Okul yaşam kalitesi” kavramının daha geniş bir alanı kapsayan “yaşam kalitesi” kavramıyla bir arada uyum içinde kullanıldığı görülmektedir. Yaşam kalitesi insanların bedenlen ve ruhen algılarını belirtmekle birlikte genel olarak kişinin mutlu anlarını açıklamak için kullanılan bir ifade olduğu söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında yaşam kalitesinin kişinin genel olarak iyi olma durumu, mutluluk anlamına gelen hisleri ve tatmin duygusu oluşturan olumlu davranışları üzerinde durduğu söylenebilir (Leonard, 2002).

“Okul yaşam kalitesi” kavramı aynı zamanda ergenlerin ve öğrencilerin hayat kalitesinin anlamını belirlemekte ve okulları ile ilgili genel olarak tatmin durumlarını değerlendirmelerinde yardımcı olduğu belirtilebilir (Yılmaz, 2007).

Ergenlerin okullarına göstermiş oldukları değer, tutum ve davranışların tümü “okul yaşam kalitesi” şeklinde tanımlanmaktadır. Okul ortamındaki bireylerin karakterlerinin sağlam bir yapıya oturtulabilmesine yardımcı olan akademik kültürün devamını oluşturabilmek için, değerlerin ve normların anlaşılması, inançların uygulanabilir olması ve kurallara uyulması sağlanmalıdır.

Öğrenciler sınıf içerisinde oluşturulan bu kültür ortamında kendilerini ne düzeyde memnun ve iyi durumda hissediyorlarsa okul yaşam kalitesi de aynı miktarda yüksek düzeylere çıkmaktadır. Bu durumda öğrencilerin okul içerisinde memnuniyet düzeylerinin iyi durumda olduğunu göstermesi açısından önem arz ettiği söylenebilir (Sarı, 2006).

Okul öğrencilerinin akademik kültür gelişimi, okul yaşam kalitesinin belirleyen önemli etkenlerden biri olmasına rağmen duyuşsal faktörlere de değinmeden okul yaşam kalitesini ölçmek tam olarak sağlıklı veri vermeyebilir. Okullardaki yaşam kalitesi ergenlerin sosyal hayatlarına ilerisi için bir ön hazırlık imkânı sunabilir. Bu sebeple öğrencileri destekleyen ve eğiten bir ortam hazırlayarak kendilerini önemseyen, kendilerine saygı duyan ve geleceğe olumlu bakan, öğrenme ihtiyacı içerisinde olan kişiler olarak eğitimlerine pozitif bir yansıması olacağı söylenebilir (Altındağ, 2015).

1.3.1. Lise Yaşam Kalitesinin Boyutları

Gençlerin okul içinde bulundukları ortamın, sosyal, akademik ve kişisel gelişimlerine etki edebileceği düşünülebilir. Gençlere katkı veren bir öğretim ortamının, gençlerin eğlenceli olmalarına olanak sağladığı, akademik başarı elde etmesine fırsat verdiği ve sosyalleşme deneyimlerinde olumlu düşünceler içerisinde olmasına katkı verdiği bilinmektedir.

Gençlerin okul ortamlarının bireysel ve toplumsal ilkelere uygun olan bu tarz davranışlar, eğitimde kalite gerekliliğini ön plana çıkarmaktadır. Çünkü kalite düzeyi iyi olan eğitim-öğretim çevreleri gençlerin eğitimdeki yaşam kalitesini, tatmin düzeylerini, akademik başarılarını ve öğrenme isteklerini geliştirir. Bu şekilde öğrencilerin okul yaşam kalitesini belirlerken, onların okullarına karşı davranışları, arkadaş çevreleri, öğretmenleri, idarecileriyle ilişkileri ve okulda var olan derslerin içerikleri, okul içinde ve okul dışındaki faaliyetleri gibi boyutların incelenmesi gerekir (Gedik ve Cömert, 2018).

Bazı araştırmacılar okul yaşam kalitesinin boyutlarını, olumlu duygunun olması, olumsuz duygunun olması, kimlik, öğretmenler, statü, fırsatlar ve başarı olarak inceledikleri görülmektedir. Son zamanlarda yapılan araştırmalarda ise “olumlu duyguların olması” “olumsuz duyguların olması” ve “okula karşı duyguların var olması” boyutları ile değerlendirmişlerdir. Başka bazı araştırmacılar ise; “başarının olması” ve “fırsatların yakalanması” boyutlarını tek boyut olarak değerlendirmişlerdir (Sarı, 2006).

Eğitim kurumlarının en önemli görevleri öğrencilere öğrenim süresince pozitif ve olumlu çevreler yaratmaktır. Öğrencileri pozitif davranışlar sergilemeye iten bu çevrelerin, gençleri sosyal hayat içerisinde önemli ve karakterli kişiler olarak yetiştirmede fazlaca katkı sunduğu söylenebilir. Eğitim kurumundaki çalışmaların kalitesi, okul kuralları ve abartılı şekilde yapılan öğrenci kontrolü gibi etkenlerin, gençlerin okullarına karşı oluşturdukları duyguların üzerinde etkisi olduğu söylenebilir (Durmaz, 2008).

1.4. Başarı

Başarı, eğitim denildiğinde önümüze çokça çıktığı görülen bir kavramdır. Başarı, “varmak istediğimiz gayeye varma, istenileni yakalama, girilen işi sonuçlandırma, daha önce belirlenmiş bir görev, ya da niteliğe göre kişinin yaptığı iş, ya da ürün, belli bir yetenek ya da bilgide varılan seviye, ya da statü” olarak tanımlandığı söylenebilir (Balcı, 2005).

Başarı, eğitim öğretimin olduğu bir ortamda belirli bir ders ya da akademik programlardan kişinin ne seviyede yararlandığının bir açıklamasıdır. Eğitim ve başarı denildiğinde ise genel olarak, eğitim kurumunda verilen derslerde geliştirilen ve eğitimcilerce verilen notlarla, test puanlarıyla ya da her ikisi ile beraber oluşan yetenekler veya elde edilen bilgilerin ifadesi anlamına gelen “akademik başarı” işaret edilmektedir (Carter ve Good, 1973).

Başarının ölçütü, öğrencinin akademik hayatı süresince aldığı derslerden veya öğrencileri yaşama hazırlayan kurs, seminer vb. programlardan hangi seviyede faydalandığıdır. Akademik başarısının da kişinin aldığı notların toplam ortalaması olduğu söylenebilir. Eğitim kurumlarında verilen eğitimin kişi üzerinde ne derece etki yarattığını gösterme noktasında bizlere bilgi sağlayan bir değerlendirme aracı olduğu söylenebilir (Özgüven, 2005).

1.4.1. Akademik Başarı

Akademik başarı, kişinin psikomotor ve duyuşsal gelişiminin içinde yer almayan, tüm program dâhilindeki davranış farklılaşmaları anlamına gelir (Erdoğan, 2006). Akademik başarı genel olarak kişinin bilişsel beceri ve yeterliliğini belirlemede dikkate alınır ve okuldaki ders başarısının hangi seviyede bulunduğunu gösterir (Yapıcı, 2004).

Başka bir ifade de ise akademik başarı, eğitim hayatında öğrencilerin eğitim programlarınınca hedeflenen davranışlara hangi ölçüde ulaştığıdır. Akademik başarı öğrencilerde istekli olma davranışlarının gelişip gelişmediğini, hangi seviyede bulunduklarını belirtir. Ayrıca bir ölçme kavramı olduğu kadar, öğrencilerin daha üst düzeyde eğitim hayatına devamını sağlayan ve imkân olduğunda da iş sahibi olma noktasında göz önüne alınmaktadır (Altınkurt, 2008).

Akademik başarı, öğrencilerin çalışma hayatına ve toplum içerisinde kendilerini geliştirmiş bir biçimde hazırlanmalarına olanak sağladığı ve ileriye dönük olarak onların hayatına ışık tuttuğu için, aileleri ve içinde bulundukları sosyal çevre açısından da büyük bir öneme sahip olduğu belirtilebilir (Tuncer ve Yılmaz, 2018). Başarıyı tadan ona ulaşan birey, daha çok çalışmakta ve yaptığı her işe odaklanmaktadır. Kişinin bilişsel sınırlarını kullanmada ve daha ileriye götürmede isteksizliğin başarıyı etkilediği görülmektedir. Başarı konusunda özgüvenini yitirenler, yetenekli olsalar bile başarıyı yakalayamazlar (Bandura, 1982).

Akademik başarı, ilköğrenimden-yükseköğrenime kadar her kademede öğrencilerin ve ebeveynlerin üzerinde durdukları önemli bir konudur. Akademik başarı, öğrencilerin kapasitelerinin farkında olmalarına ve kullanabilmelerine imkân oluşturarak başarı sağlamalı ve akademik başarının bu konuda isteklendirme oluşturması gerektiği söylenebilir. Başarıyı elde eden öğrencilerin oluşan durumdan mutluluk duyarak derslere olan isteklerinin arttığı söylenebilir. Başarısız olan öğrenciler ise derslerine karşı isteklerini yitirerek daha başarısız duruma geldikleri söylenebilir. Bireylerin akademik hedeflere kanalize edilmesi gerekmektedir. Akademik hedefleri olmayan öğrencilerin kendini gerçekleştirme isteklerinin az veya hiç olmadığını belirtebiliriz (Yavuzer, 1993).

Akademik başarının çok sayıda uğraşa öncülük etmesi, öğrencilerin bu alanda kazandıkları başarılar sebebiyle okul ya da içinde bulundukları sosyal ortam olmak üzere farklı platformlarda ödüllendirilmesi, öğrencinin akademik başarısının eğitmen ve ebeveynler tarafından gurur kaynağı olarak görülmesi gibi sebeplerle akademik başarının çokça önem arz ettiği söylenebilir (Yelgün ve Karaman, 2015). Bu gibi nedenler sonucunda öğrencilerin akademik anlamda başarı durumu, hem kendileri, hem de aile ve çevreleri için çok önem arz ettiği ifade edilebilir (Yıldırım, 2000).

1.4.2. Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler

Bir öğrencinin akademik başarısını etkileyen çok sayıda faktör vardır. Çok sayıda sosyal, kültürel ve ekonomik unsurun öğrencilerin bu alandaki performansına etki ettiği gözlemlenmiştir. Bir ülkenin sosyal ve ekonomik yönden refaha ermesi, yalnızca kişisel refah seviyesi üzerinde değil, aynı zamanda eğitimde sunulan imkânların kalitesi ve bu kalitenin yayılımı üzerinde de çok önemli bir etki gücüne

sahip olduğu söylenebilir. Bu itibarla; ailenin ekonomik durumu, eğitimi, mesleği ve çocuk sayısı o aile içerisinde büyüyenlerin başarısında çok önemli etkenlerdir. Kişilerin becerileri, öğrenme ve düşünme tarzları, akademik motivasyon ve ilgileri açısından farklılıklar gösterdikleri söylenebilir. Öğrenme düzeyimizin yanı sıra, akademik başarı çok sayıda etkenle iç içedir. Akademik performansın akıl ile aralarında pozitif bir ilişkisi olduğuna inanılmaktadır (Yıldırım, 2000).

Öğrencilerin akademik başarıları, yapılan ve uygulamaya geçirilen eğitim ve öğretim programlarının ve bunların yerine getirilmesini sağlayan eğitim kurumlarında görev yapan tüm çalışanların da başarısı olduğü söylenebilir (İşler, 2016). Bu sebepten ötürü eğitim işlevini yerine getiren kurumların öğrenci başarısının daha yukarı taşınması için başarıya olumsuz etkileri olan etkenlerin hangileri olduğünü, başarısız olmanın gerçek sebeplerini tanımlayarak, bu alandaki noksanlıkları bitirmekle sorumlu oldukları belirtilebilir (Sarpkaya, 2008).

Akademik başarıya etki eden en önemli unsurlardan biri öğrencinin motivasyonudur. Öğrenmek için motivasyonu oluşmuş bir öğrencinin, akademik olarak başarılı olmak için gereken vakti ve çabayı harcama ihtimali daha yüksektir. Motivasyonu etkileme ihtimali olan unsurların, bir öğrencinin bireysel ilgi alanları ve amaçları ile çalışmalarının ilgi düzeyi ve değerlerine ilişkin algılarını içerdiği söylenebilir.

Öğrenmek için çaba harcamayan, motivasyon sağlamayan bir öğrenci, sınıf ortamında meşgul ve odaklanmış görünmek için çalışma içerisine girebilir ve yüksek not almak amacıyla olması gereken çabayı gösterme ihtimalinin daha düşük düzeyde olma durumu vardır. Bu sorunu dikkate almak için öğrenciler, çalışmalarını, bireysel ilgi duydukları alanları ve amaçlarıyla birleştirmenin yollarını bulma çabasına girebilir ve aldığı bilgileri günlük yaşamdaki pozisyonlarında kullanma çabası içine girebilirler (Özkal ve Çetingöz, 2006).

Akademik başarının, bireyin özellikle eğitim yerlerindeki etkinliklerin ana hedefi olan belirli hedeflere hangi seviyede vardığını açıklayan performans neticelerini gösterdiği söylenebilir. Akademik başarı, farklı eğitimsel başarı nitelikleriyle açıklanır ve bu nedenle farklı biçimlerde ölçülebilir. Kişisel çalışmalar ve meta-analizler, akademik başarı ile onun yordayıcıları olan zekâ, motivasyon ve kişilik gibi aralarındaki bağın, akademik başarının ne şekilde ölçüldüğüne göre farklılaştığını

göstermiştir. Bu sebepten ötürü, akademik performansın farklı göstergelerini birbirinden ayırabilmenin önemli olduğu söylenebilir. Aşağıda açıklanan tabloda, akademik başarıyı etkileyen unsurlara yer verilmiştir.

Tablo 1. Akademik başarıyı etkileyen faktörler

Bilişsel	Duyuşsal	Toplumsal	Fizyolojik
• Zekâ bölümü • Yetenek türü ve düzeyi • Bilişsel gelişim düzeyi • Dil gelişim düzeyi • Okuma düzeyi • Sözcük bilgisi • Görsel okur-yazarlık • Öğrenme stili • Öğrenme stratejileri • Önbilgi düzeyi	• Kişilik yapısı • İlgiler • Güdülenme tür ve düzeyi • Tutumlar • Akademik benlik algısı • Kaygı düzeyi • Denetim odağı • Epistemolojik inançlar • Öz-yeterlik inancı • Diğer inançlar	• Akran ilişkileri • Otoriteye karşı tepkiler • Ahlaki gelişim • Rol modelleri • İş birliği yapma ya da yarışma eğilimi • Irksal köken • Sosyo-ekonomik düzeyi • Aile yapısı ve desteği	• Duyusal algılama kapasitesi • Beyinin bilgi işleme kapasitesi • Genel sağlık durumu • Cinsiyeti • Yaşı

Tablo 1’de belirtildiği üzere bilişsel alanda zekâ, öğrenme stili, dil gelişimi olduğu, duyuşsal alanda kişilik, tutumlar, inançlar vb. unsurların yer aldığı görülmektedir. Toplumsal alanda aile ve ırk yapısı, arkadaş ilişkileri, gelişim özellikleri olduğu; fizyolojik alanda ise yaş, cinsiyet, genel sağlık durumu, gibi akademik başarıyı etkileyen ve bu potansiyele sahip çok sayıda faktör bulunduğu görülmektedir (Yavuz ve Kutlu, 2016).

Bu açıdan bakıldığında bir değerlendirme yapmak gerektiğinde öğrencilerin akademik olarak elde ettikleri başarılarının kayda değer olması, akademik başarıların hangi durumlardan etkilendiğini belirlemede yol gösterici olacağı belirtilebilir. Örneğin öğrenme stili, zeka ve öğrenme hızı gibi zihinsel etkenlerin, öz saygı, motivasyon, öz yeterlik, kişilik, ders çalışma sürekliliği gibi duyuşsal etkenlerin, aile tutumu, sosyo-ekonomik durum, öğrenme yeterliliği gibi çevresel etkenlerin akademik başarı üzerine etkisi olduğunun bazı araştırmalar tarafından desteklendiği görülmektedir (Arıcı, 2007; Howie ve Pietersen, 2001; Petterson vd., 2003).

1.5. Beden Eğitimi ve Spor

Öncelikle spor kavramına değinecek olursak; insanın gündelik hayatın ve tabiatının olmazsa olmazı olan, insanoğlunun yaradılış anından beri kendini gösteren ancak o dönemlerde bilinçsiz ve dolaylı olarak, sonraları ise planlı bir şekilde ve doğrudan yapılabilen bir kavramdır. Spor açısından çok az sayıda tanım verilebilmesi çok zor ve de imkânsızdır. Geçmişten bugüne sporu özellikleriyle birlikte ortak bir yerde birleştirmeyi amaçlayan tasvirler yapılagelmiştir. Bu nedenle literatüre bakıldığında bu kavrama ilişkin birçok tanım bulunduğu görülmektedir. Fakat çağımızda spor terimi için öne sürülen tanımların şuan için bile tartışmaya açık olduğu görülmektedir. Sporda görülen değişim, dönüşüm, gün geçtikçe spor terimine yeni tanımlar yüklemekte ve spor üzerine yüklenen tanımların nicel olarak arttığı görülmektedir. Spor, insanlığın ilk zamanlarından bugüne kadar süregelen bir etkinliktir. Sporun bu kadar uzun bir zamanı kapsamasının yanında kültürel ve toplumsal yönü de akla geldiğinde; verilebilecek en kapsamlı spor tanımının bile eksik olabileceğini belirtmek gerekir. Bu amaçla spor üzerine bazı tanımlar öne sürerek, bu tanımlamalar ışığında daha kolay anlaşılabilir bir tutumun oluşması mümkün olabilmektedir.

Spor, yalnız temel özellikleri bünyesinde barındıran insanların yapabileceği bir faaliyete indirgenemez. Sadece insanların bilinçli şekilde yaptığı fiziksel etkinliklerin spor olduğu bilindiğinde, aslında tüm insanlarda spor yapmaya istekli bir bireyin olduğu düşüncesi ana başlangıç olarak ele alınabilir. Kayda değer diğer bir önemli husus ise onu anlayabilmek ve ortaya koyabilme olduğu, yani bu durumun farkına varabilmek olduğu söylenebilir. Bir takım canlılara yaptırılan spor tarzı davranışlar, örneklemek gerekirse: deve güreşi, horoz dövüşü, köpek yarışı vb. bir spor olmadığı gibi, bu canlılarında spor yaptıkları düşünülemez. Spor bir isteme durumu olduğuna göre, bazı canlılara yaptırılan bu davranışlarda belli bir düşünce, bir karar, bu kararı uygulamaya yönelik bir arzu, verilen kararları yerine getirebilmek ve bu kararı harekete geçirme neticesinde mutluluk duymak, bu davranışlardan hoşnut olmak gibi özellikler olduğu söylenemez. Bu amaçla “yalnız insanoğlu sporu yapabilir” düşüncesinin ana temasını sporun bir isteğe yönelik olma şeklini teşkil ettiği söylenebilir.

Spor, bir tek kişinin bedenlen ve ruhen oluşturduğu, keyif duyarak yerine getirdiği ve/veya izlediği, siyasi unsurların ulusal ve uluslararası arenada bir basamak olarak kullandığı ve getirim sağlayan özelliği ile taraflarca ekonomik yönünün daha ağır bastığı bir etkinlik olarak düşünülemez. Spora, sadece bu kısımdan bakıldığında bazı tarafları eksik kalacak ve asıl değinilmesi gerekmekte olan tarafları görmezden gelineceği söylenebilir. Spor, net bir şekilde eğitim ve sağlıkla birlikte bireyin en önemli haklarından biri olarak görülmeli ve bu yönden sosyal politika unsuru olarak düşünülmelidir.

Dünyada kapitalist sisteme yönelik görüşün yaygınlaşmasıyla serbest piyasa ekonomisinin egemen olduğu çağımız şartlarında sporun eğitim unsuru olması, sağlıklı yaşama verdiği katkı ve toplum içerisindeki rolü ön planda olması gerekirken özellikleri itibarıyla arka planda yer almaya başlamıştır. Ve en önemlisi de sosyal politika unsuru olduğu gerçeği ise görülmek istenmemiştir (Erdemli, 2008).

Beden Eğitimi kavramı ise; oyun, jimnastik ve spor gibi eğitime yönelik faaliyeti içeren genel bir kavramdır. Bedenen yapılan etkinliklerin içinde ve bedensel faaliyetler aracılığı ile eğitimin yerine getirilebilmesi de denilebilir. Diğer bir açıdan açıklamak gerekirse Beden Eğitimi, Milli Eğitimin temel prensiplerine uygun bir şekilde bireyin bedenlen, ruhen ve fıkren gelişimini sağladığı söylenebilir. Bedenen

yerine getirilen etkinlikler bireyin beden ve ruhen sağlam, sağlıklı olmasını amaçlar (Akkoyunlu, 1996). Amacına uygun olarak yerine getirilen tüm beden eğitimi faaliyetleri, hangi yaş grubuna hitap ederse etsin bireyi, hayat boyu sağlıklı ve mutlu bir birey kılmaktadır. Ayrıca kişiliğın pozitif yönde ilerlemesine ve ahlaken toplum içerisinde yer alan değlererin özümsemesine katkı sunmaktadır (MEB, 2019).

Beden eğitimi kavramının batı dillerinde ortaya çıkışı 18. yüzyıl ortalarına dayanmaktadır. Bu yüzyılın ilk başlarında eğitimde öğrenci merkezli, zihinsel eğitim ile beraber duygusal ve sanatsal eğitime öncelik tanıyan; bütünsellik, doğallık, yaş ve cinsiyeti göz önünde bulundurarak, yaparak öğrenme ilkeleri gibi eğitim alanında yapılan yenilikler ile oluştuğu görölmektedir (Orhun, 1990).

1.5.1. Okul Sporları

Uluslararası Okul Sporları Federasyonunun okul sporları tanımını incelendiğinde, okul müfredatının da ötesinde bir öğretim içeriğine sahip olan fiziksel aktivitelerle yapılandırılmış olan bir öğrenme süreci olarak tanımlandığı görölmektedir (Resmî Gazete, 2007). Okul çağlarında sporla tanışan bir öğrencinin sporun yarışma ve rekabet boyutuyla ilk olarak okul sporlarındaki organizasyonlarda karşılaştığı söylenebilir. Birçok spor dalında ve yaş kategorisinde mahalli organizasyonlardan başlayarak ulusal boyutlara kadar sürdürölen okul sporları, bir öğrenciye hem yarışma hem de rekabet ortamını birlikte sunmaktadır. Okul sporları aynı zamanda çocuklara çeşitli kültürlerden öğrencilerle tanışarak sporun sosyal boyutuyla da tanışmalarına fırsat yaratmaktadır. Spor, bu nitelikleriyle hem fiziksel gelişimlerini desteklemekte hem de öğrencilerin kişiliklerinin olumlu yönde gelişimine de katkıda bulunmaktadır (Aydemir, 2014).

François ve Roy (2008) okul sporları organizasyonlarına katılan öğrencilerin üstünlük ve rekabet duygularından ziyade bu sporların eğitsel çıktılarına vurgu yapılırsa daha fazla öğrenciye hitap edilebileceğini belirtmektedir. Yapılan bu faaliyetler, eğitimin temel amacının bozulmasını önlemeli, akademik başarıyı artırmalı ve de uzun süreli fiziksel aktivite bağlılığı gibi olumlu etkileri oluşturmalıdır.

Okul sporlarını, ilk-ortaöğretim ve yükseköğretim kademesindeki kurumlarda eğitim alan öğrencilerin, becerilerine ve yeteneklerine uygun biçimde planlanan,

uygulanan ve bu kademelerdeki kişilerin çok yönlü gelişimini hedefleyen etkinlik programları olarak da tanımlanmak mümkündür (Bucher ve Deborah, 1987).

Yine başka bir ifade ile okul sporları; çeşitli spor dallarında, okulları adına yarışmalara katılan sporcu öğrencilerin bazı kurallar çerçevesinde mücadele etmelerine dayanan, takım olma değeri kazanabilme, paylaşma, fair-play ve başarı kavramlarının yaşanması ile öğrenmeye desteği olan, yalnızca bireyin öğrenci kimliğiyle katılabildiği faaliyetlerin bütünü olduğu söylenebilir (Aydemir, 2014).

Beden eğitimi ve spor derslerine ek olarak uygulanan okul sporları etkinlikleri, öğrencilerin sadece fiziksel gelişimlerine destek olmakla kalmaz; aynı zamanda kişinin anti sosyal davranışları geliştirmesini engeller (Harrison ve Narayan, 2003). Aynı zamanda öğrenciler duygusal bakımdan iyi durumda olurlar (Steptoe ve Butler, 1996). Ayrıca bu durum hayatı boyunca öğrenme ve spor yapma alışkanlığı kazanmalarını sağlar (Bucher ve Deborah, 1987; Tammelin vd., 2003).

Okul sporlarının hem sporun yarışma özelliğine sahip olduğu, hem de beden eğitimi dersinin eğitimsel özelliğini içinde barındırdığı söylenebilir. Okul spor faaliyetlerine katılım sağlayan öğrenciler öz güvenlerini ve öz düzenleme yeteneklerini geliştirme olanağı bulurlar (Hacıcaferoğlu ve Kulaber, 2019).

Okul sporları, bireyin bedensel, ruhsal ve zihinsel olarak iyi durumda olması, karakterinin şekillenmesi, motivasyon düzeyinin yükselmesi, ülkesine bağlı, ortak paydaları ile doğrudan bağlantılı önemli bir eğitim türü olduğu söylenebilir. Okul sporları bireylerin zihnen ve bedenlen gelişiminin bir arada sürdürülmesi, gençlere üyesi oldukları toplumsal hayatta denetimli, üretken aynı zamanda huzur içinde olmaları noktasında yol gösterir. Bununla beraber gençlerin sportif etkinliklere katılmaları nedeniyle elde edecekleri başarılar ile ülkelerinin adını, kültürünü tanıtmaları açısından önem arz ettiği söylenebilir.

Okul sporlarının hedefi, kişilerin oluşturduğu sosyal hayat yapısının sağlıklı ve kendileri ile barışık kişiler olmalarını sağlamaktır. Yetişmiş nitelikli bir neslin sağlığı dikkate almaması düşünülemez. Sağlık durumu yerinde olmayan kişi kendisinden istenenleri yerine getiremez. Gençlerin bedenlen ve ruhen geliştirilmelerinde en etkili gücün bedenlen yapılan etkinlikler olduğu söylenebilir. Bakıldığı zaman neredeyse tüm hareketlerin koordinasyon içerisinde yapılması ilkesini benimseyen bedeni ve zihni eğitim faktörü olduğu görülmektedir (İnal, 2003).

1.5.2. Türkiye’de Okul Sporları

Sosyal olgulardan biri olan spor, aynı zamanda geleneklerin içinde de yer almaktadır. Toplumun tarih boyunca edindiği alışkanlıklar ve geçirdiği yaşantılar o toplumun sportif yapısına da etki eder (Karakaya, 2017). Ülkenin toplum yapısına, geleneklerine, ekonomik durumuna, gelir-gider dengesine ve örgütlenme şekline uygun sporlar yapılması Türkiye’nin de içinde bulunduğu demokratik ülkelerde görülen bir özelliktir (Keten, 1993).

Devletin her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirici tedbirleri alması, sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmesi ve devletin başarılı sporcuları koruma maddesi Anayasamızda yer almaktadır (Anayasa, 1982). Bu madde ile ülkemizin spor politikasıyla ilgili yaptığı düzenleme ve edindiği görev çok net bir şekilde tanımlanmıştır. Ülkelerin yerel yönetimleri dışında, çocukları ve gençleri düzenli fiziksel etkinliklere yönlendiren kurumların başında eğitim kurumlarının geldiği görülmektedir (Öcal ve Koçak, 2010). Gelişmekte olan ülkeler, spor politikalarını uluslararası ilişkilerini geliştirmeye ve dünya kamuoyunda olumlu etkiler bırakmaya yönelik olarak belirlerler. Gerek dış politika konusu gerekse de ülkedeki insanların sosyal ve fiziksel sağlıkları için spora verilen önem her geçen gün artmaktadır. Türkiye spor konusunda çeşitli düzenlemeler yaparak sporun getirdiği fırsatlardan yararlanma yoluna giden ülkelerden biridir (Karahüseyinoğlu vd., 2005).

Ülkemizde okul sporlarına ilişkin müsabakalar; Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü mevzuatı, spor branşlarının uluslararası oyun kuralları, spor federasyonlarının ve Uluslararası Okul Sporları Federasyonu’nun (ISF) mevzuatları ve talimatlarınca sürdürülmektedir. Öğrencilerin okul sporları faaliyetlerine katılımı için gereken öğretmen, çalıştırıcı ve sporcu öğrenciler iş ve işlemleri Gençlik Spor İl Müdürlükleri (GSİM) tarafından yürütülürken, Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) çatısı altındaki tüm görevli katılımcıların her türden idari işlemleri İl-İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri (MEM) tarafından yürütülmektedir. Okul sporlarına bağlı mahalli organizasyonlardaki spor faaliyetlerinin/oyunların/fiziksel etkinliklerin nerede düzenleneceğine il tertip komiteleri karar vermektedir. Bahsi geçen il tertip komiteleri ise GSİM ve İl MEM tarafından belirlenmektedir. Sporcu öğrenciler için okul sporları sırasıyla: mahalli, gruplar, Yarı finaller ve Türkiye Birinciliklerinde derece elde eden takımlar/ferdi sporcular, Uluslararası Okul Sporları Federasyonu’nun (ISF) faaliyet

programında belirtilen spor branşlarında Türkiye'yi temsil etmek için hak kazanırlar. Spor branşına özgü bir açıklama yapılmadığı takdirde ilkökul seviyesindeki faaliyetler yalnızca mahalli olarak düzenlenmektedir (Resmî Gazete, 2013).

Okul sporları kapsamında düzenlenen organizasyonlar, sporcu öğrenciler üzerinde spor bilincini oluşturduğu kadar müsabakaların her safhasında daha çocuk yaşlarda yardımlaşma, kaynaşma, arkadaşlık bilinci, hoşgörü ve centilmenlik gibi unsurları aşlamayı hedeflemektedir. Bu organizasyonlara katılımlarıyla birlikte öğrencilere yaşadıkları bölgenin hem tarihi hem de kültürel değerlerini hatırlatma ve öğrencilerde bu değerler çerçevesinde farkındalık yaratmak adına farklı gezi etkinliklerinin de düzenlenmesi mümkündür. Tüm bu fiziksel etkinlik/aktivite ve faaliyetler, il veya ilçe tertip komitelerinin sorumluluğunda gerçekleştirilmekle beraber çeşitli kamu kurumlarından ya da özel kuruluşlar tarafından da desteklenebilmektedir (Resmî Gazete, 2013).

1.5.3. Okul Sporları ile Okul Aidiyet İlişkisi

Sportif etkinlikler, toplumdaki kişiler arasında kültürel bağların oluşmasına, aidiyet duygularının daha da artmasına, kişilerin boş vakitlerini eğlenceli olarak geçirmelerine olanak sağlamasına, sosyal düzeyli ilişkilerin oluşmasına etki ettiği belirtilebilir. Fiziki, ruhi ve bedeni yönden sağlıklı kişilerin yetişmesi için spor çokça önem arz eden bir unsurdur. Bu durumun kişilerin aktif yaşantılarında çok önemli bir yer tuttuğu söylenebilir (Keten, 1974).

Spor, kişilerin sosyal yönlerinin gelişmesine, birlik ve beraberlik içinde bulunulmasına olanak sunmaktadır. Sporun kişilerin yaşlılarıyla güzel iletişim kurmalarına, onlarla iç içe olma imkânı sağladığı belirtilebilir. Özellikle gençlik döneminde, kişilerin yaşlılarınca değer görme, aidiyet hissetme ve onlar tarafından kabullenme gereksinimi, kişinin benlik saygısı açısından önemlidir. Sporun bu gereksinimlerin karşılanmasında önemli bir etken olduğu söylenebilir (Dağdeviren, 2012). Sosyalleşme için büyük önem arz eden sporun, bireyin topluluğa bağlılık hissetmesine kayda değer bir katkı sağladığı görülür. Bu şekilde kişi, bağlılık hissettiği grupta ya da toplumda belli bir statüye ulaşır. Spor alanında sağlanan başarılar da, kişideki sosyal duygu düzeyinin artmasına ve bu duygunun sürdürülmesine olanak sağlar (Akçalar, 2007). Kişinin karakter yönünden gelişiminin oluşmasını sağlayan

spor, bir arada olmayı ve özne disiplinini geliştirerek kişinin sorunlarla baş edebilme gücünü arttırdığı söylenebilir. Ayrıca saldırganlık hissiyatının kontrollü şekilde atılmasına olanak sunan spor, kişiyi ruhsal açıdan ve pozitif şekilde etkileyerek, sosyal hayattan uzaklaşmamasını, kendisini sürekli sosyal hayatın bir üyesi olarak hissetmesini sağlar (Kurtipek, 2013).

Okul sporlarının farklı spor etkinliklerinde, öğrenim gördükleri eğitim kurumu adına mücadele imkânı yakalayan öğrencilerin, düzenlenmiş yaş aralıklarına göre mücadele içerisinde olmalarını sağlayan, takımdaşlık duygusu hissetmelerini, paylaşarak başarıya ulaşmayı amaçlayan, centilmenlik kavramını deneyimleyerek öğrenilmesine yardım eden ve sadece öğrenci kimlikleriyle yer aldıkları faaliyet ve çalışmalar oldukları söylenebilir. Farklı branş ve yaş kategorilerinde, mahalli müsabakalardan sonra ulusal düzeydeki müsabakalara kadar giden okul sporları, öğrencilerin rekabet içerisine girmelerine ve müsabakalarda yer almalarına imkân sunduğu söylenebilir (Aydemir, 2014).

Okul spor faaliyetleri, okul ile sosyal çevre arasındaki iletişimin gelişimine katkıda bulunur. Bu faaliyetler ile öğrenciler, fiziken sağlıklı olmakla beraber, duygusal ve zihinsel yönden de güçlü bir kimliğe sahip olur ve toplum içinde aktif ve çevresi ile iletişimi iyi olan bir kişilik yapısı elde ederler. Yine bu faaliyetler, öğrencinin spor hayatını ilerleyen dönemde de sürdürülebilmesi için sportif faaliyetlerin zemininin oluşmasını sağlar. Yapılan müsabakaların belirlenmiş kuralları dâhilinde yapılması nedeniyle, öğrencilerin müsabaka kurallarına uygun davranışlar sergilemeleri, onların ahlaken gelişimlerine ve toplumla uyumlu bireyler olmalarına olanak sağlar (Bacanlı, 2008).

Takımdaşlığın ve özgüvenin artmasına ve sportmence kazanımlar elde etmeye imkân tanıyan okul sporları, beden eğitiminin pedagojik yönü ile sporun müsabaka yönünü bir arada barındırır. Ayrıca, okul sporlarının, öğrencilerin eğitim hayatlarında başarılı birey olmalarını, eğitim kurumunda devamsızlık konusuna dikkat etmelerine ve daha az disiplin sorunu yaşamalarına olanak sağladığı söylenebilir (Koçak ve Öcal, 2010).

1.5.4. Spor ve Akademik Başarı İlişkisi

Spor ve akademik başarı ilişkisi son zamanlarda üzerinde çokça zaman harcanan ve tartışılmalı bir husustur. Yapılan bazı araştırmalarda, spor faaliyetlerine katılımın akademik başarı üzerinde olumlu bir etkisinin olabileceği iddia edilirken, başka çalışmalarda ise her iki konu arasında çok az veya hiç ilişki olmadığı tespit edilmiştir (Mücevher vd., 2016; Filiz ve Demirhan, 2018; Çakır vd., 2019).

Spor faaliyetlerine katılmanın en fazla dikkate alınan yararlarından biri, öğrencinin zamanı yönetim biçimi ve organizasyon kabiliyeti üzerindeki etkisidir. Spor faaliyetlerine katılım, çok önemli bir zaman ayırma ve enerji harcanması gerektirir. Bu faaliyetlere katılımın öğrencilerin akademik ve atletik sorumluluklarını eşitlemeyi, öğrenmelerine yardımcı olabildiği söylenebilir. Sporcu öğrenciler genel olarak okul ödevlerini, sosyal hayat içerisindeki uygulamalarını ve oyunlarını bir arada yerine getirmek durumundadırlar. Sonuç olarak, sporcu öğrencilerin güçlü zaman yönetimi ve organizasyon kabiliyetleri bulmaya ve bunun da gelişimine zorlandıkları söylenebilir. Sporcu öğrenciler, bu becerileri ve zamanlarını ön plana almayı öğrendiklerinde hem akademik hem de atletik uğraşları için amaçlar belirlediklerinde, bu niteliklerini akademik alanda yapılan çalışmalara aktarabilirler (Özdiç, 2005).

Spor faaliyetlerine katılımın bir diğer potansiyel yararı da, öğrencinin öz disiplini ve iş ahlakı üzerindeki gücüdür. Atletik rekabet disiplin, odaklanma ve azmi, zorunlu kılmakla birlikte spora katılan öğrenciler, atletik performanslarını ilerletmek için çaba sarf ederken bu nitelikleri daha da geliştirebilirler. Disiplinli ve güçlü bir iş ahlakına sahip olan öğrencilerin akademik olarak başarılı olma ihtimali çok yüksek olduğundan, bu özelliklerinin akademik performans konusu olduğunda da yararlı olabildiği söylenebilir (Demir ve İlhan, 2019). Spor faaliyetlerinde bulunmak, öğrencinin fiziken ve zihnen sağlıklı olması üzerinde de olumlu bir etkiye sahiptir. Fiziksel olarak yapılan egzersizlerin bilişsel işlev üzerinde pozitif bir etkisi olduğu, dikkat, hafıza ve genel akademik performansta gelişime olanak sağlayacağını göstermiştir. Ayrıca spora katılım, öğrencilerin akademik başarıları için olması gereken özgüven duygusunun iyi bir duruma gelmesine imkân sağlamaktadır. Öğrencilerin durumları ve yetenekleri konusunda kendilerini iyi gördüklerinde, başarılı olmak amacıyla motivasyon oluşturdıklarında eğitim kurumuna karşı daha pozitif bir bakış açısına sahip olma ihtimallerinin arttığı söylenebilir (Alpaslan, 2012).

Spor faaliyetinde yer almanın çok sayıda potansiyel yararı var olmakla beraber, dikkate alınması gereken potansiyel dezavantajları da vardır. Temel sorunlardan biri, öğrenci sporcuların akademik araştırmalarına zaman ayırmak için yeterli vakitleri olmayabileceği ve bu durumun da daha düşük notlara ve akademik performansa neden olabileceğidir. Buna ek olarak ifade edilebilecek durum ise mücadele baskısı ve yaralanma olasılığı, öğrencinin ruh sağlığı üzerinde olumsuz etkilere neden olabilecek stres ve kaygıya ortam hazırlama durumudur (Ergen, 2002). Sonuç olarak, spor ve akademik başarı arasındaki ilişki, çok çeşitli unsurlardan etkilenen karışık ve çok yönü olan bir konu olduğu söylenebilir. Spora katılımın gelişmiş zaman yönetimi ve organizasyon kabiliyeti, öz disiplin ve iş ahlakı, fiziken ve zihnen çok sayıda potansiyel yararının olduğu görülebilen, dikkatle önemsenmesi gereken potansiyel dezavantajlarında olduğu göz ardı edilmemelidir. Her iki kulvar da başarıyı yakalamak için sporcu öğrencilerin akademisyenler ve atletizm isteklerinin belli bir dengede olması, öğrenciler, veliler ve eğitimcilerin koordinasyon içerisinde çalışmaları büyük öneme sahiptir. Sporcu öğrencilerin her iki kulvarda başarı potansiyellerini üst seviyelere taşımaları için spor ve akademik çalışmalar arasında doğru bağlantıyı yakalamak bu alanlarda elde edilecek başarılar için önem arz etmektedir (Üren, 2023).

1.6. Literatür Taraması

1.6.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Kangalgil vd., (2024) okul takımlarında yer alan öğrencilerin yer almayan öğrencilere göre okula bağlılıklarının daha olumlu olduğunu, reddedilmişlik duygusu ve genelleme yapıldığında ise okula aidiyet puanlarının yine daha iyi düzeylerde olduğunu belirtmiştir. Sağın (2022) ülkemizde yaşayan Suriyeli öğrenciler üzerine yaptığı çalışmada, okul aidiyetinin Suriyeli mülteci öğrencilerin umut düzeylerini pozitif anlamda etkilediğini, okul spor takımlarında yer alan Suriyeli öğrencilerin okul aidiyet ve umut düzeylerinin yer almayan öğrencilere göre daha yüksek seviyelerde olduğunu belirtmiştir. Suriyeli öğrencilerin okul takımlarında yer aldıklarında okul aidiyetinin umut düzeyi üzerindeki etkisinin arttığı tespitini yapmıştır. Koçak ve Öcal (2010) spor yapan ve yapmayan bireylerin akademik ortalamaları ile ilgili yaptıkları

değerlendirmede, spor yapanların akademik ortalama düzeylerinin yapmayanlara göre daha yüksek olduğu tespitini yapmışlardır. Cemalcılar (2010) okula bağlılığı yüksek olan öğrencilerin okula devamsızlık oranlarının düşük, olumlu sosyal davranışlarının ve akademik başarılarının yüksek olduğunu belirtmiştir.

Er (2010) tarafından TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesinde 76 öğrenci ile yapılan çalışmada, öğrencilerin akademik başarı puan ortalamaları ve istatistiki değerleri incelenmiş, spor yapan öğrencilerin başarı puan ortalamalarının spor yapmayan öğrencilerin başarı puan ortalamalarından daha yüksek olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin akademik başarı puan ortalamaları karşılaştırıldığında ise 0.05 düzeyinde anlamlı farklılık gözlemlendiği tespitini yapmıştır.

Tosun vd., (2015) Kocaeli Üniversitesi'nde 320 öğrenci üzerine yapılan çalışmada, sportif faaliyetlerin başarı ve motivasyon ile ilişkilerini araştırmıştır. Çalışmada fiziksel aktivite düzeyi daha yüksek seviyede olan öğrencilerin akademik başarılarının daha iyi düzeylerde olduğu tespitini yapmışlardır.

Saygılı vd., (2015) tarafından Isparta'da Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 3 ortaokulda yapılan çalışmaya, 214 öğrenci katılmıştır. Araştırmada, spor yapma durumlarına göre, öğrencilerin akademik ortalamaları ile kişilik özellikleri incelenmiş, spor yapan 61 ve yapmayan 153 öğrencinin elde edilen sonuçlarının değerlendirilmesinde, kişilik envanteri kullanmışlardır. Elde edilen verilere göre; düzenli olarak spor yapmanın öğrenciler üzerinde sorumluluk bilinçlerini, açıklık niteliklerini arttırdığı, bireylerde kişilik kazanımlarının dışa dönük bir yapıda olmasını sağladığı görülmüştür. Bireylerde dışa dönüklük ve açıklık niteliklerinin artmasının bireyin akademik başarısının da artmasına olanak sağladığını açıklamışlardır.

Tanbuğa (2018) tarafından yapılan çalışmada, lise düzeyinde okul takımında yer alan ve yer almayan öğrencilerin kişilik özellikleri incelenmiş, araştırmaya okul takımlarında yer alan 211, yer almayan 201 öğrenci katılmıştır. Araştırma verileri, "Beş Faktör Kişilik Ölçeği" ile toplamıştır. Yapılan çalışmanın sonucuna göre okul takımlarında yer alan öğrencilerin daha dışa dönük, yumuşak başlı, deneyime açık, öz denetimli ve nörotik özelliklere sahip olduklarını, ayrıca alt boyutlarıyla değerlendirildiğinde, kişilerin karakteristik özelliklerinin cinsiyete göre anlamlı farklılıklar gösterdiği tespitini yapmıştır.

Sarı (2013) tarafından yapılan çalışmada, lise öğrencilerinin aidiyet düzeyleri incelenmiş, aidiyet duygusu ve akademik başarı üzerine değerlendirme yapmıştır. Değerlendirme sonuçlarına göre okul aidiyeti noktasında erkek ve kadın öğrenciler arasında anlamlı farklılık görülemediğini, öğrencilerin akademik başarısını yükseltmeye yönelik alınacak tedbirlerin öğrencilerin okula aidiyetini arttıracaklarını, okula aidiyeti arttırmaya yönelik alınacak tedbirlerin ise akademik başarıyı yükselteceği tespitini yapmıştır.

Yanık (2018) okullar arası müsabakaların lise kademesi öğrencilerinin okula bağlılıkları üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yaptığı çalışma sonucunda; öğrencilerin okula bağlılık seviyeleri ortalaması ve standart sapma puanlarını değerlendirmiş, çalışmaya katılan öğrencilerin okula bağlılıklarının orta seviyelerde olduğunu belirtmiştir. Dahası Kalaycı ve Özdemir (2013) tarafından yapılan çalışma sonuçlarından elde edilen bulgularda da katılımcı öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinin orta seviyelerde olduğu tespiti yapılmıştır. Literatürde benzer araştırma bulgularının yer aldığı çalışmalar da bu durum göze çarpmaktadır.

Serbest (2019) tarafından okul takımlarında yer alan ve takımlarda yer almayan ortaöğretim öğrencilerinin okul aidiyet duygularının incelenmesi ile ilgili yaptığı çalışmaya, okul takımlarında yer alan 641 ve okul takımlarında yer almayan 641 öğrenci katılmış olup, araştırmada okul aidiyet duygusu alt boyutlarıyla incelenmiştir. Elde edilen sonuçların değerlendirilmesinde okul takımlarında yer alan öğrencilerin reddedilmişlik düzeylerinin daha alt seviyelerde olduğunu belirtmiş ve okul takımlarında yer alan ve almayanlar arasında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Okul takımında yer alan öğrencilerin okula bağlılık seviyelerinin daha yüksek olduğunu, okul takımında yer alan ve almayanlar arasında anlamlı farklılık bulunduğunu belirtmiştir. Buradan hareket ile okul takımlarına öğrencileri dâhil etmenin onların okula bağlılıklarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Ayrıca okul aidiyet düzeyinin okul takımlarında yer alan öğrencilerde daha yüksek olduğunu ve okul takımında yer alan ve almayanlar arasında anlamlı farklılık olduğu tespitinde bulunmuştur. Yine bu kısım üzerine bir değerlendirme yapıldığında okul takımında yer almanın öğrencilerin okula aidiyet düzeylerini arttırdığını söyleyebiliriz. Spor branşı temelinde elde edilen sonuçlarda ise reddedilmişlik düzeyleri, okula bağlılık ve okul aidiyet düzeyleri bakımından takım sporları ve bireysel spor yapanların arasında

anlamalı farklılık olmadığı tespitini yapmıştır. Okul takımlarında yer alan erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre reddedilmişlik düzeyleri daha düşük, okula bağlılık ve okul aidiyet düzeylerinin ise daha yüksek seviyelerde olduğu görülmüştür. Ayrıca okul takımlarında yer alan ve almayan katılımcıların akademik ortalamaları üzerine yapılan değerlendirmede anlamalı bir fark görülmediğini belirtmiştir.

Alan üzerine yapılan diğer çalışmalara bakıldığında ise Arslan (2021) tarafından yapılan çalışmada okul spor takımı oyuncusu öğrencilerin, okul spor takımı oyuncusu olmayan öğrencilere göre okul aidiyeti olarak daha yüksek, reddedilmişlik duygusu bakımından ise daha düşük düzeyde oldukları görülmüştür. Çalışmada kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre okulda kendilerini daha az reddedilmiş hissettikleri gözlemlenmiştir.

Alaca (2011) tarafından öğrencilerin okul aidiyet duygusu üzerine, Adıyaman ili merkez ve ilçelerindeki ilköğretim okullarında çalışma yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre okula aidiyet duygusu yüksek olan katılımcı öğrencilerin tüm boyutlarda daha yüksek ortalamalara sahip olduklarını belirtmiştir. Bununla beraber okula aidiyet ölçeği puanlarının, Okul Yaşam kalitesi Ölçeği puanlarındaki varyansın yüzde 33'ünü anlamalı bir şekilde açıkladığı görülmüştür. Yordayıcı değişkenlerin, okul yaşam kalitesi algıları üzerindeki göreceli önem sırası, reddedilmişlik duygusu ve okula aidiyet duygusu şeklinde olduğu belirtilmiştir.

Literatüre bakıldığında sporun akademik başarıya etkisi ile ilgili yurt içinde yapılan bazı araştırmalarda ise; tam tersi yönde bulgularla da karşılaşıldığı görülmektedir. Bunları incelediğimizde;

Özcanoglu'nun (1993) Ankara'da faaliyette olan okullar üzerine yaptığı çalışmada, okullarındaki spor etkinliklerinde yer alan öğrenciler ile yer almayan öğrencilerin akademik başarıları arasında istatistiki olarak bir değerlendirme yapıldığında kayda değer bir farklılık bulunmadığı tespitini yapmıştır.

Şenses (2009) Trabzon'da bulunan İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 5 ilköğretim okulu ve toplam 1142 kız ve erkek öğrencinin katılımı ile yapmış olduğu çalışmada, spor faaliyetlerinin okul ders notları üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerini belirlemeye çalışmıştır. Yapılan araştırmada, seviye tespit sınavında ağırlıklı dersler olan matematik, Türkçe, sosyal bilgiler, fen ve teknoloji dersleri ele alınmıştır. Elde edilen verilere bakıldığında, sadece Türkçe ikinci dönem dersinin spor yapmayan

öğrencilerde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Diğer dersler özelinde bir değerlendirme yapıldığında ise spor ile uğraşmanın bu dersler üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı tespitini yapmıştır. Lisanslı sporcular arasında yapılan değerlendirmede ise anlamlı bir fark görülmemiştir. Fakat bir genelleme yapıldığında lisanslı sporcu olmanın derslere herhangi bir olumsuz etkisine rastlanılmadığı, hatta okul spor müsabakaları ile ilgilenen özellikle erkek öğrencilerin ders başarı seviyelerinin daha iyi düzeylerde olduğu tespitinde bulunmuştur.

1.6.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Bang vd., (2024) spor faaliyetleri içerisinde olmanın ergenlerde depresif davranışlara yönelik belirtileri azaltabileceğini, özellikle takım sporlarına katılan bireylerin hem dolaylı hem de doğrudan daha düşük bir depresyona girmenin güçlü bir yordayıcısı olduğunu belirtmiştir. Bu durumu yaratan neden olarak da takım sporlarına katılımın bireyin okul aidiyetinin artmasına olanak sağlamasını göstermiştir.

Braddock, Royster, Winfield ve Hawkins (1991) okul spor faaliyetlerine katılım sağlayan öğrencilerin derslerine daha fazla önem verdiklerini ve daha az disiplinsiz davranışlarda bulunduklarını belirtmişlerdir. Anderman (2002) okul spor takımı oyuncusu olmayan öğrencilerin okula aidiyet düzeyi ile devamsızlık düzeyi arasında “Okula Aidiyet Duygusu” alt boyutunda; öğrencilerin toplamında ise “Okula Aidiyet Duygusu” alt boyutu ve “OADÖ” toplam puanlarında negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki tespit etmiştir. Başka bir açıdan bakacak olursak okullarına aidiyetleri düşük olan öğrenciler daha fazla devamsızlık yapabilmektedirler. Araştırmada, spor branşının türü, spor kulübü, spor deneyimi, anaokulu, anne-baba eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi, okulda ceza alacağına ilişkin kaygı hissetme, okul konumu değişkenlerine göre öğrencilerin okula aidiyet duyguları arasında istatistiki değerlendirmede anlamlı bir fark bulunamamıştır. Anlamlı bir fark görülemese de demografik özellikler olarak bakıldığında, anaokuluna gitmiş ortaokul öğrencilerinin okula aidiyetleri daha yüksek ve reddedilmişlik düzeyleri daha düşük; annesi yükseköğretim bitirmiş olan öğrencilerin okul aidiyetlerinin daha yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Okulda ceza almaktan kaygı duyan öğrencilerin diğerlerine göre daha yüksek, okula aidiyet duygusu ortalamasına sahip oldukları görülmüştür.

Whitley (1999) yapmış olduğu araştırmada, 1993-1996 yılları arasında Kuzey Carolina Liseleri Spor Birliği'ne bağlı olan 301 okulda 9-12. sınıflarda öğrenim gören, sporculuğu olan ve olmayan katılımcı öğrencilerin; genel not ortalamaları, okula devam durumları, disiplin problemleri, okul terk durumları ve mezuniyet durumları karşılaştırması yapmıştır. Karşılaştırma sonucu elde edilen verilerde genel not ortalaması olarak sporcuların daha iyi olduğu, okula devamsızlık sayılarının disiplin problemlerinin ve okulu terk durumlarının daha az, mezun olma kapasitelerinin ise daha fazla olduğu tespitini yapmıştır.

Brown ve Steinberg (1991) tarafından yapılan bir araştırmanın sonuç verilerinin önem arz eden bulgulara işaret ettiği görölmektedir. Araştırmalarında okul spor faaliyetlerinin öğrencilerin okul deneyimlerine olumlu katkıları bulunduğunu belirlemiştir. Okul spor faaliyetlerinde yer alan ya da diğer ders dışı etkinliklere katılan öğrencilerin daha fazla ödev yapma bilincine sahip olduklarını ve daha başarılı notlar aldıklarını belirtmiştir.

Soltz (1986) tarafından yapılan araştırmada, sporcu olan 1.550 öğrenciyi, sporcu olmayan 4.553 öğrenci ile karşılaştırıp bir değerlendirme yapmıştır. Değerlendirme sonucunda, sporcu olan öğrencilerin genel not ortalamalarının sporcu olmayan öğrencilerin genel not ortalamalarından daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca sporcu olanların müsabakalara katılmadıkları zaman daha düşük notlar aldıklarının görölmesi bu araştırmanın önemli bir sonucu olarak değerlendirildiği görölmektedir.

Singh, Uijtdewilligen, Twisk, Van Mechelen ve Chinapaw (2012) yaptıkları araştırmada, fiziksel aktivitelerin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelemişlerdir. Araştırmaya 12.000 çocuk ve ergen katılmış, çalışma sonucuna göre ise fiziksel aktivitelere daha fazla katılanların akademik başarı düzeylerinin de daha yüksek seviyelerde olduğu ve fiziksel aktiviteler içerisinde olmanın akademik başarıya olumlu anlamda katkılar sağladığını belirtmişlerdir. Okula aidiyet duygusu ile sınıf düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde ise 6. sınıfların en yüksek, okula aidiyet duygusuna, 7. sınıfların ise en yüksek reddedilmişlik duygusuna sahip oldukları görölmüştür. Daha yüksek reddedilmişlik duygusu hisseden öğrencilerin okulu bırakma fikrini düşündükleri, dolayısıyla okulu terk etme eğilimi gösterdikleri görölmüştür. Buradan hareketle de reddedilmişlik duygusunun artmasının okula

devam noktasında negatif bir etki yarattığı söylenebilir. Araştırmanın sonucunda; öğrencilerin okula aidiyet düzeyi ile okul başarısı arasında pozitif anlamda düşük seviyelerde bir ilişki olduğu bulunmuştur. Okula aidiyet düzeyi ile devamsızlık yapılan gün sayısı arasında ise negatif yönlü düşük seviyelerde bir ilişki olduğu tespitini yapmışlardır. Yani okullarına aidiyetleri artan öğrencilerin okul başarısı artarken devamsızlık yaptıkları gün sayısının ise azaldığı görülmüştür.

Arastaman (2009) tarafından ortaöğretim birinci sınıfta eğitim gören öğrencilerin okula bağlılıklarına ilişkin; öğrenci, öğretmen ve okul yöneticileri görüşlerini içeren bir çalışma yapılmıştır. Çalışma, 2005-2006 öğretim yılında Ankara'nın merkez ilçelerindeki 17 kamu lisesinde öğrenim gören 408 lise birinci sınıf öğrencisi, bu öğrencilerin öğretmenleri ve bu liselerde görev yapan müdür-müdür yardımcılarını örnekleminde yapılmıştır. Çalışma sonuçları değerlendirmesine göre kadın öğrencilerin okula bağlılık durumlarının, erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek düzeylerde gözlemlendiğini, kadın öğrencilerin okullarında daha mutlu olduklarını belirtmiştir. Anne eğitimi düşük ve aile gelir durumu iyi olmayan öğrencilerin okula bağlılık düzeyleri, anne eğitimi ve aile gelir durumu yüksek olan öğrencilere göre daha üst düzeylerde olduğu, babalarının eğitim düzeylerinin ise öğrencilerin okula bağlılıkları üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı tespitini yapmıştır. Hem öğretmenler hem de yöneticiler; öğrencilerin okula bağlılığını azaltan nedenlere ilişkin olarak, öğretmen kaynaklı sebepleri, yönetimden kaynaklı sebeplere göre daha yüksek düzeylerde algıladıklarını açıklamışlardır.

Hunt-Sartori (2007) öğrenciler arası ilişkileri; aidiyeti, performans ve okul yaşam kalitesi değişkenlerine göre incelemek üzere Teksas'ta yaşayan 1342 öğrencinin katılımı ile bir çalışma yapmıştır. Çalışmada, öğrencilerin okul yaşam kalitesinin öğretmenlere karşı olan davranış biçimleri, sınıf içerisinde yapılan etkinlikler ve okul memnuniyet durumlarına göre, okula aidiyeti ile pozitif anlamda ilişkili olduğu tespitini yapmıştır. Bu bağlamda öğrencinin okul yaşam kalitesinde artış olmasının öğrencinin okula bağlılığını ve aidiyetini arttırdığını açıklamıştır.

Liu ve Lu (2011) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin akademik başarı ile okula aidiyet duygusu arasındaki ilişki incelenmiş, çalışmaya 567 ortaöğretim öğrencisi katılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirildiğinde akademik başarıyla okula aidiyet duygusu arasında önemli bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir.

Nichols (2008) tarafından 45 öğrencinin katılımı ile ortaokul öğrencilerinin okul aidiyet duyguları incelenmiştir. Çalışma, öğrencilerle birebir görüşmeler ile yapılmış, çalışma sonuçları değerlendirmesine göre ise bireyler arası ilişkilerin, okul imkânlarının ve akademik başarıların öğrencilerin aidiyet düzeyi üzerinde etkisi olduğu tespitinde bulunmuştur.

Sanchez, Colon ve Esparza (2005) yaptıkları çalışmaya, geneli Meksikalılardan oluşan 143 ortaöğretim öğrencisi katılmıştır. Çalışmada aidiyet ve aidiyetin akademik başarıya ve cinsiyete göre değerlendirmesi yapılmıştır. Yapılan değerlendirmede, akademik başarı, okula devam durumu ve motivasyon konusunda kadınların erkeklere göre daha iyi düzeyde oldukları tespitini yapmışlardır. Fakat bağlılık ve akademik performans noktasında erkekler ve kadınlar arasında anlamlı farklılık olmadığını belirtmişlerdir.

Capps (2003) tarafından yapılan araştırmada, ortaokul öğrencilerinin okula aidiyet duyguları ile akademik başarı arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre, akademik ortalaması yüksek ve düşük olan okullardaki öğrencilerin ölçekten aldıkları puanları karşılaştırmış, sonuç olarak iki grubun değerlendirmesinde aralarında anlamlı bir farklılık bulunmadığı tespitini yapmıştır.

Ma (2003) tarafından farklı tür okullardaki öğrencilerin okula aidiyet durumları ile ilgili yapılan çalışmaya ise Kanada da 48 okuldan 6.883, 6. sınıf öğrencisi ve 92 okuldan 6.888, 8. sınıf öğrencisi katılmıştır. Çalışma sonucunda, 6. Sınıf ve 8. sınıf öğrencileri arasında bağlı oldukları okul değişkenine göre anlamlı fark olmadığını, ayrıca aynı okuldaki öğrenciler arasında anlamlı farklılık gözlemlendiğini ifade etmiştir. Çalışmasında fiziksel ve zihinsel şartların aidiyet üzerinde daha çok etkisi bulunduğunu, kişisel nitelikler ve ailenin ise aidiyet üzerinde daha az etkili olduğunu vurgulamıştır. Aidiyet durumunu belirleyen birinci sıradaki faktörün öğrencilerin benlik saygısı olduğunu, daha sonrasında ise sağlık durumunun geldiğini, ayrıca aidiyet üzerine etkisi olan faktörler arasında okul ikliminin de bulunduğu tespitinde bulunmuştur.

Literatürdeki çalışmalara genel olarak bakıldığında, görüldüğü üzere istisnalar olsa da amatör veya profesyonel anlamda spor aktivitelerine ilgi duyan öğrencilerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Çünkü sportif etkinliklere ilgi

duyan öğrenciler fiziken kendilerini, daha canlı ve sağlıklı hissetmekte, aynı oranda sorumluluk duygularında artış olmakta, daha mutlu hissetmektedirler. Kendilerine olan güven duyguları daha yüksek seviyelere çıkarak, şiddet eylemlerine girmemekte, stresle daha kolay başederek sosyal hayatın içerisine girip yaşamlarına devam etmektedirler. Belirtilen tüm bu hususlardan dolayı ailelerin, öğretmenlerin veya öğrenciler üzerinde söz sahibi olan bireylerin küçük yaşlardan itibaren öğrencilere sporu sevmeye ve sporla iç içe olma alışkanlığı kazandırmalı, öğrencilerin spor etkinliklerinde yer alabilmeleri amacıyla onlara destek vermeleri ve imkân tanınması sağlanmalıdır (Mücevher, Demirgil ve Erdem, 2016).

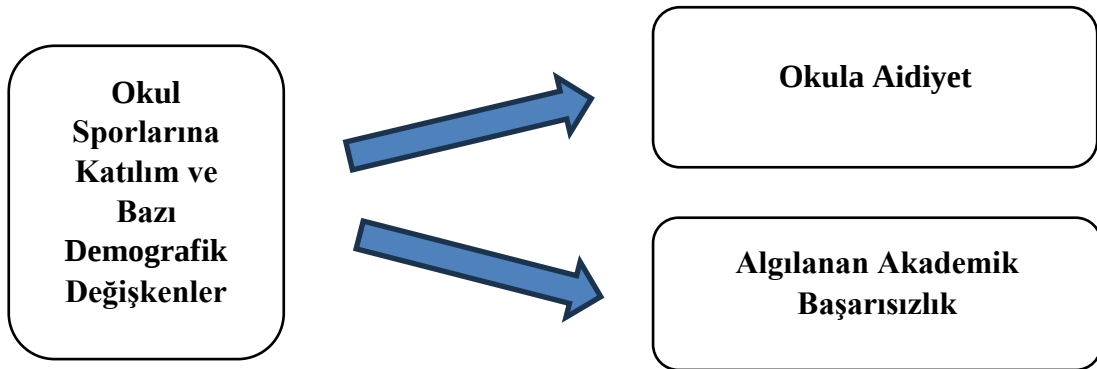
2. GEREÇ, YÖNTEM ve BULGULAR

2.1. Gereç ve Yöntem

2.1.1. Araştırmanın Modeli

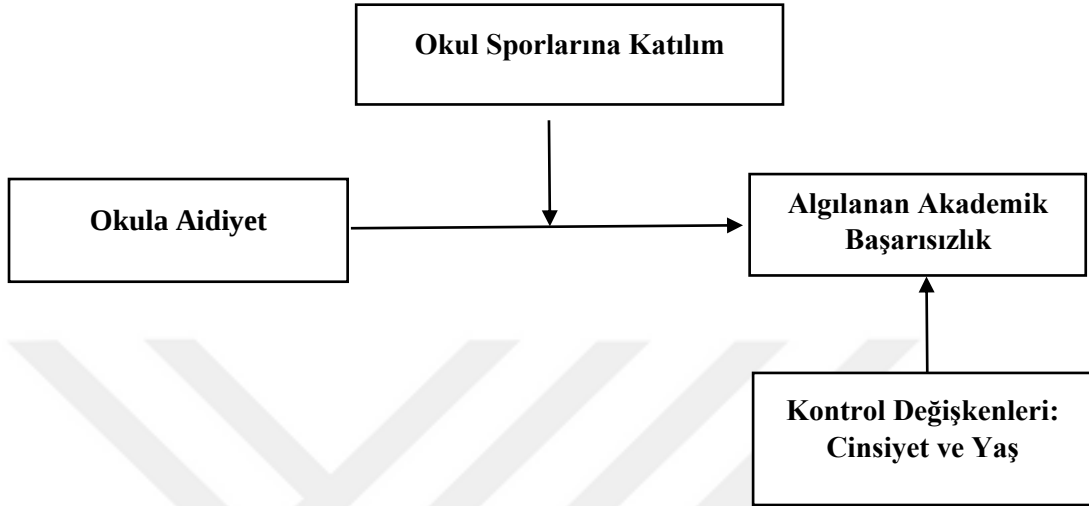
Bu tez çalışmasında tarama modelleri içerisinde yer alan betimsel-ilişkisel model tercih edilmiştir. Model, bir durum ya da olayı olduğu gibi betimlemekte ve bu duruma neden olan değişkenlerin ilişkisi veya etkisini ele almaktadır (Kaya vd., 2012). Kavramlar arasındaki ilişkiler incelenirken bağımsız değişkenin bağımlı değişken ile ilişkisi üzerinde etkili olabilecek bir diğer değişkenin varlığı söz konusu olabilir. Bu değişken çalışmanın desenine uygun olarak düzenleyici değişken olarak adlandırılabilir. Bu kapsamda bu tez çalışmasının iki farklı araştırma modeli bulunmaktadır:

Model 1: Okul sporlarına katılımın ve bazı demografik özelliklerin öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri üzerinde farklılaşma oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla Şekil 1’de kavramsal model geliştirilmiştir.

Şekil 1. Araştırmanın kavramsal modeli

Model 2: Bu araştırma modelinde öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri ve algılanan akademik başarısızlık arasındaki ilişkide, okul sporlarına spora katılımın düzenleyici rolünü belirlemek amacıyla Şekil 2’deki kavramsal model geliştirilmiştir.

Şekil 2. Araştırmanın kavramsal modeli

Söz konusu koşulsal etki, okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin okula aidiyet düzeylerinin daha yüksek düzeylerde gerçekleşeceği ve bu sayede öğrencilerin algıladıkları akademik başarısızlık düzeylerinin azalacağı şeklindedir. Yani öğrencilerde okul aidiyeti ile algılanan akademik başarısızlık arasındaki ilişkiyi okul sporlarına katılım sağlamanın düzenleyeceği düşünülmektedir. Analizlerde öğrencilerin cinsiyet ve yaşları kontrol altında tutulmuştur.

2.1.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini; Rize ilinde okul spor müsabakalarına katılan ve katılım göstermeyen 17.606 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemen evreni temsil kabiliyetini belirlemek için evren-örneklem tablosundan yararlanılmıştır. Tabloya göre evrendeki katılımcı sayısının 20.000 olduğu durumda %95 güven düzeyi ve %5 güven aralığında örneklem temsili için en az 377 katılımcı evreni temsil etmelidir (Cohen vd., 2018).

Tez çalışmasında örneklemin temsil kabiliyetini belirleyebilmek adına ayrıca örneklem büyüklüğü hesaplama formüllerinden yararlanılmıştır. Örneklem için gerekli sayıyı hesaplarken evrenin varyansı bilinmiyorsa, örnekleme hesaplamak için aşağıdaki formül kullanabilir (İslamoğlu ve Alınışık, 2019).

$$n = \frac{Nz^2 \cdot pq}{Nd^2 + z \cdot pq}$$

N= Ana kitle büyüklüğü,

p= Tesadüfi olarak çekilen bir örnekte belirli bir özelliğe sahip olanların oranı

q= 1-p

d= Duyarlılık düzeyi

z= Tahminin güven aralığı

$$n = \frac{17.606 \cdot (1,96^2) \cdot (0,5) \cdot (0,5)}{17.606 \cdot (0,05)^2 + 1,96 \cdot (0,5) \cdot (0,5)} = 379$$

17.606 birimlik evrenden çekilecek bir örnekte evren ortalaması belirlenmeye çalışıldığında, %95 güven aralığı, %5 duyarlılık, z değeri= 1.96, evrende görülme oranı 0,5 (p) ve görülmemeye oranı 0,5 (q) belirlendiğinde, tez çalışmasının yürütülebilmesi için gerekli en az 379 katılımcıya ihtiyaç olduğu görülmüştür.

Tez çalışmamızda kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya gönüllü olarak katılan 225 kadın (% 48.6), 238 erkek (% 51.4) olmak üzere toplam 463 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma için gerekli örneklem sayısı ile araştırmada yer alan örneklem sayısı karşılaştırıldığında örneklemin evreni temsil edebilecek kabiliyette olduğu söylenebilir. Örneklem grubunun oluşturulması aşamasında araştırmada yer alan gerekli kişi ve kurumlardan izin alınmıştır.

2.1.3. Veri Toplama Yöntemi

Anket ve ölçeklerin uygulama aşamasında zaman ve masraf faktörleri göz önünde bulundurulmuş ve internet ortamında uygulama yapılması planlanmıştır. Bu doğrultuda gerekli izinler alındıktan sonra formlar bir ay boyunca aktif tutulmuştur.

Veri toplama sürecinde belirli aralıklar ile (haftada bir) çoğunluğu birebir olmak üzere ilgili okullara gidilmiş gerekli hatırlatmalar yapılmıştır. Bu girişimler

Okul Müdürleri ve ilgili Okul Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma için etik kurul izin belgesi alınmış olup, ayrıca veli onam belgeleri imzalatılmış ve uygulama izinleri de alınmıştır (Bakınız Ek 7).

2.1.4. Veri Toplama Araçları

Çalışmamızda veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu ile birlikte Okul Aidiyet Ölçeği (OAÖ) ve Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği (AABÖ) kullanılmıştır.

2.1.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formunda katılımcıların cinsiyeti, yaşı, öğrenim gördüğü sınıfı, genel not ortalaması, okul spor müsabakalarına katılım durumu, okul spor müsabakalarına katılmış ise hangi branşta katıldığı, spor yapma durumu vb. bilgilere yönelik sorular yer almıştır.

2.1.4.2. Okul Aidiyet Ölçeği (OAÖ)

Katılımcıların okul aidiyet durumlarını ölçmek için Arslan ve Duru (2017) tarafından geliştirilen Okul Aidiyet Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 2 alt boyuttan ve 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin açıkladığı toplam varyans %50.463'tür. Ölçeğin yapısının doğrulanıp doğrulanmadığına ilişkin analizler sonucunda yapının doğrulandığı tespit edilmiştir ($\chi^2 = 135.88$, $sd = 62$, $p < .001$; RMSEA=0.060; CFI=0.97; TLI= 0.95).

Ölçek toplam puan üzerinden değerlendirilebileceği gibi alt ölçeklerde kullanılarak puanlanabilir. Alt boyutlar ve soruların madde sayı sıralaması şu şekildedir: Okulda Dışlanmışlık Boyutu: 2, 3, 5, 8 ve 10.madde; Okulda Kabul Boyutu: 1., 4., 6., 7., ve 9. madde şeklindedir. Ölçekte ters çevrilecek maddeler yer almaktadır (okulda dışlanmışlık maddeleri). Toplam puan üzerinden değerlendirme yapıldığında yüksek puan, yüksek düzeyde okul aidiyetini belirtir. Ölçeğin toplamı için hesaplanan Cronbach Alpha değeri .86 iken bu tez çalışmasında .79 olarak bulunmuştur. Bu tez çalışmasında analizler toplam puan üzerinden yürütüldüğü için iç tutarlık katsayısı da toplam puan üzerinden hesaplanmıştır.

2.1.4.3. Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği (AABÖ)

Çalışmada, öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeylerini ölçmek için Bozgün, Can ve Baytemir (2022) tarafından uyarlanan Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği kullanılmıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda madde-faktör yüklerinin açıkladığı varyansa göre ölçeğin 6 maddelik tek faktörlü modelinin geçerli bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği görülmüştür. Ölçek 5'li Likert tipi yapıda düzenlenmiş olup 1 = kesinlikle katılmıyorum, 2 = katılmıyorum, 3 = kararsızım, 4 = katılıyorum, 5 = kesinlikle katılıyorum şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek puan 6 ile 30 arasında değişmektedir. Düşük puanlar kişinin akademik başarısızlık algısının olmadığını ya da düşük olduğunu gösterirken, yüksek puanlar kişinin kendisini akademik olarak başarısız olarak algıladığını göstermektedir. Ölçeğin ikinci maddesi ters kodlanmıştır. İç tutarlılık analizi için orijinal ölçeğin Cronbach's alpha değeri 0.91 olarak hesaplanmıştır. Bu tez çalışmasında ise Cronbach's alpha değeri 0.76 olarak hesaplanmıştır. Bu ölçek bir ders için kullanılabileceği gibi kişinin genel başarı hakkında bilgi edinmek için de uygulanabilir (Bozgün, Can ve Baytemir, 2022).

2.1.5. Protokol

Tez çalışmasında, anket ve ölçeklerin uygulanmaya başlamasından önce gerekli kişi ve kurumlardan izin alınmıştır. Bu doğrultuda ilk olarak RTEÜ Spor Bilimleri Fakültesi ABD, daha sonra Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal ve Beşerî Bilimlerden Etik Kurul raporu alınmıştır (25/08/2023-2023/237). Akabinde Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğünden tez çalışma izni alınmıştır (10/10/2023-E-57774812-605.01-86582978). Bu izinler doğrultusunda Rize ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilere ulaşılmıştır. Tüm anket formları uygulanırken öğrencilere araştırmanın amacı ve ölçeğe nasıl cevap vermeleri gerektiği detaylı olarak anlatılmıştır. Ayrıca anketlerin doldurulması için öğrencilere yeterli zaman verilmiştir. Verilen süre sonuna kadar öğrencilerin anketleri doldurmaları beklenmiştir. Anketler Rize ilinde toplam 463 öğrenciye uygulanmıştır.

2.1.6. Verilerin Değerlendirilmesi ve Analizi

Öğrencilerden elde edilen veriler istatistiksel yazılım programı olan SPSS 27 ve AMOS 25 ile analiz edilmiştir. Verilerin analizi 3 aşamada gerçekleşmiştir.

1.aşamada örneklem grubu ile ölçme araçları arasındaki uyumu ortaya koyabilmek için ölçeklerin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır: AMOS 25 programı ile araştırmada yer alan ölçeklere ayrı ayrı Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmış ve uyum iyilik değerleri incelenmiştir. Ölçeklerdeki madde faktör yükü eşik değerlerinin .40 altında olmaması yakınsak geçerliliğin sağlanabilmesi için gereklidir (Brown, 2015). Ölçeklerin güvenirlik düzeyleri; CR (bütünleşik güvenirlik), Cronbach Alfa katsayısı ve AVE (ortalama açıklanan varyans) değerleri ile değerlendirilmiştir. Kabul edilebilir minimum aralıklar, AVE değerleri için .50, CR değerleri için .60 olarak gözetilmiştir (Henseler et.al., 2009). Cronbach Alfa katsayısı için referans değer olarak .70 baz alınmıştır (Meydan ve Şeşen, 2001). Ölçeklere ilişkin DFA sonuçları, uyum iyilik indeksleri ve Cronbach Alfa katsayıları Tablo 2 ve Tablo 3’de kısaca özetlenmiştir.

2. aşamada öğrencilerin ölçek cevaplarına ait aritmetik ortalamalar, standart sapma değerleri belirlenmiştir. Öğrencilerin genel profilleri için yüzde ve frekansları hesaplanmış ve Excel programı ile görselleştirilmiştir. Çarpıklık-basıklık değerleri (± 2) verilerin normal dağılımlarını incelemek açısından temel alınmıştır (George ve Mallery, 2010). Değişkenler arasındaki ilişkiler (normallik gözetilerek) Pearson Korelasyon analizi ile belirlenmiştir. Değerlendirmede ilişkilerin gücü; 0.19-0.00 ilişki yok, 0.39-0.20 zayıf, 0.69-0.40 orta, 0.89-0.70 yüksek, 1.00-0.90 çok yüksek olarak kabul edilmiştir (Alpar, 2020). Son aşamada ise SPSS 27 programı ile hipotez testleri için ikili grup karşılaştırmalarında bağımsız gruplar için T-Testi, üç ve üzeri grup kıyaslamalarında ise One-Way ANOVA testi uygulanmıştır. Okul sporlarına katılımın düzenleyici rolü ise SPSS PROCESS 4.2 Macro analizi kullanılarak (Hayes tarafından geliştirilen Model 1) analiz edilmiştir.

2.2. Bulgular

2.2.1. Araştırmada Kullanılan Ölçekler ve Ön Analiz Sonuçları

Ölçeklere ait doğrulayıcı faktör analiz sonuçları uyum iyilik indeks değerleri Tablo 2 ve Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 2. Ölçeklere ait DFA sonuçları

Ölçekler	Madde	Standardize Faktör Yükleri	Faktör Yükleri	SE (Standart Hata)	t-değeri	AVE	CR
Algılanan Akademik Başarısızlık	AAB1	0,669	1,000				
	AAB2	0,347	0,488	0,090	5,448***		
	AAB3	0,835	1,371	0,094	14,600***	.396	.780
	AAB4	0,846	1,371	0,094	14,658***		
	AAB5	0,439	0,661	0,077	8,593***		
	AAB6	0,447	0,704	0,081	8,740***		
Okul Aidiyet	OA2	0,308	1,000				
	OA3	0,700	1,992	0,380	5,240***	.287	.655
	OA5	0,530	1,486	0,293	5,063***		
	OA8	0,555	2,144	0,413	5,191***		
	OA10	0,509	1,761	0,366	4,811***		
	OA1	0,609	1,000				
	OA4	0,758	1,463	0,120	12,145***	.487	.826
	OA6	0,705	1,165	0,100	11,601***		
	OA7	0,722	1,295	0,110	11,784***		
	OA9	0,688	1,310	0,115	11,411***		

***=p<.001, CR= Composite Reliable, AVE= Average Variance Extracted

Tablo 3. Ölçeklere ait uyum iyiliği değer aralıkları

Ölçek	χ^2/df	GFI	AGFI	NFI	CFI	RMSEA	Cronbach Alfa
Minimum Eşik Değerler	≤ 5	.80	.80	.85	.90	$\leq .10$	$\geq .70$
Algılanan Akademik Başarısızlık	5,735	0,971	0,914	0,948	0,956	0,101	0,759
Okul Aidiyet	3,443	0,954	0,921	0,909	0,933	0,073	0,798

Not: χ^2/df = Chi-Square /Degrees of Freedom, RMSEA= Root Mean Square Error of Approximation, NFI= Normed Fit Index, GFI= Goodness of Fit Index, AGFI=

Adjusted Goodness of Fit Index, CFI = Comparative Fit Index., (Mishra ve Datta, 2011); (Schreiber, vd., 2006).

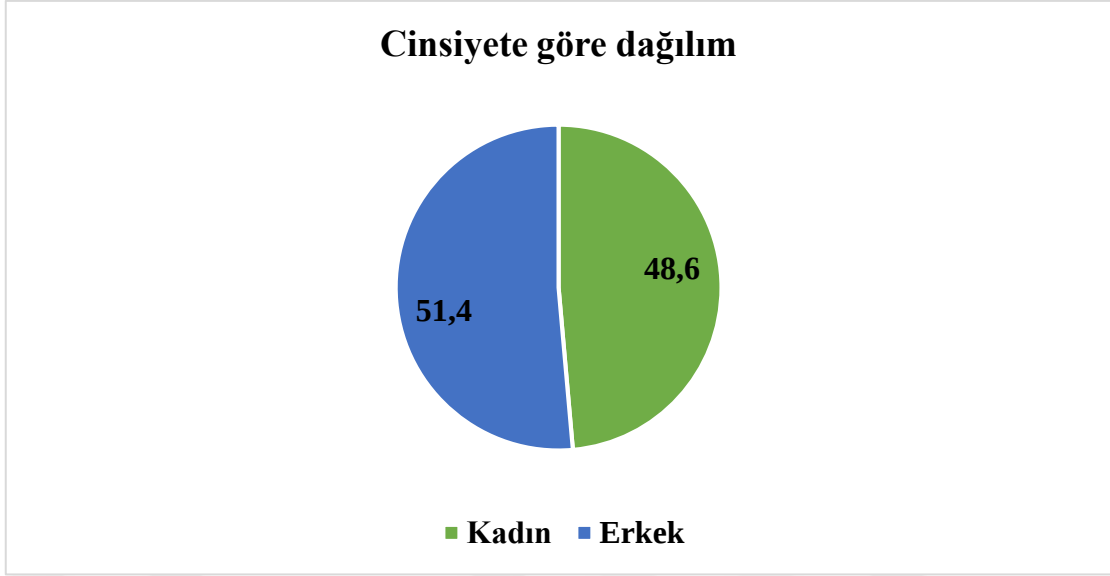
Elde edilen bulgulara göre her iki ölçek maddelerinin standardize madde faktör yükleri gerekli (.30) düzeyin üstündedir. Benzer şekilde uyum iyiliği değer aralıkları tüm ölçeklerin iyi bir uyum gösterdiğine işaret etmektedir. Sonuçlar, ölçme aracının orijinal formunda yer alan faktör yapılarının bu araştırma kapsamında doğrulandığını dolayısıyla ölçme aracının yeterli düzeyde geçerliğe sahip olduğunu göstermektedir. Ayrıca iç tutarlık katsayısı, CR değerleri (.50<) araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Yakınsak geçerlik için hesaplanan AVE değerleri (.50<) beklenen norm değerlerin altında bulunmuştur. Bu sonuçlar ölçeklerde ve ilgili boyutlarda yer alan madde sayısının azlığı ve bu faktörlerde yer alan her bir madde cevaplayıcı tepkilerine karışan hata miktarının fazlalığı ile ilişkilendirilebilir (Yücedağlar ve ark, 2024). Bunun yanı sıra yakınsak geçerlik için ikincil bir ölçüt ise “yapı güvenilirliğinin hesaplanan AVE değerlerinden büyük olması” ise tüm faktörlerde karşılandığından ikili değerlendirmeler ile diğer geçerlik kanıtlarından yola çıkılarak bu durumun göz ardı edilebileceğine karar verilmiştir. Bu karar literatürde yer alan benzer bulgulardaki çalışmalardan yola çıkılarak alınmıştır (Yücedağlar ve ark, 2024).

2.2.1.1. Öğrencilerin Genel Profili

Araştırmamızın hedef kitlesi olan öğrenciler, Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

2.2.1.2. Cinsiyete Göre Öğrencilerin Özellikleri

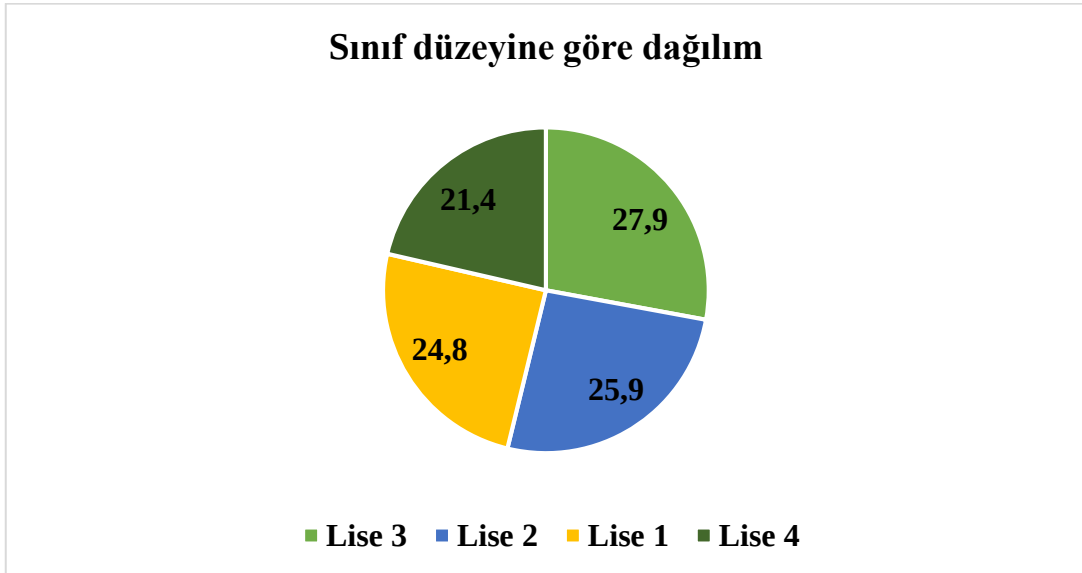
Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında, %48.6 'sının Kadın (n=225 kişi), %51.4'ünün ise Erkek (n=238 kişi) öğrenciden oluştuğu görülmektedir (Şekil 3).

Şekil 3. Cinsiyete göre dağılım

2.2.1.3. Sınıf Düzeyine Göre Öğrencilerin Özellikleri

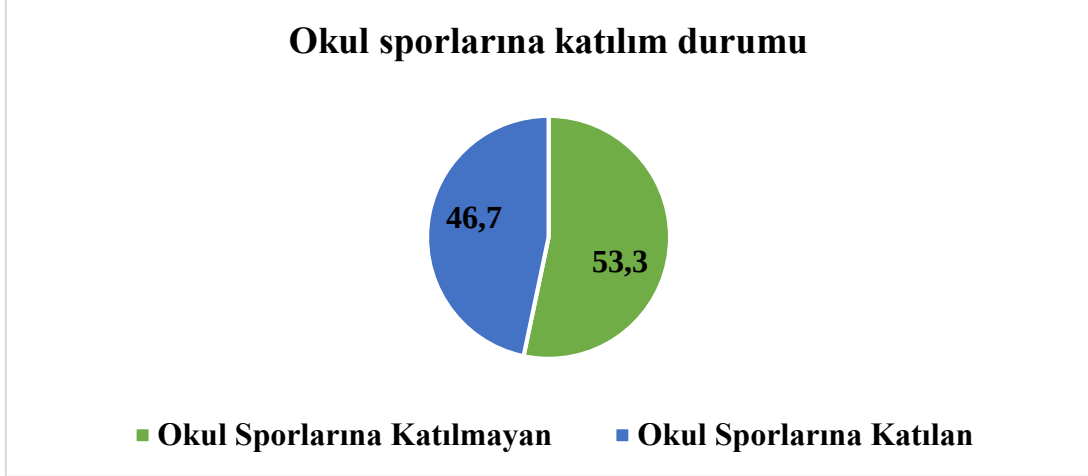
Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dağılımlarına bakıldığında, %21.4 ’ünün Lise 4. Sınıf öğrencisi (n=99 kişi), %24.8’inin Lise 1. Sınıf öğrencisi (n=115 kişi) olduğu görülmektedir. Katılan öğrencilerin %25.9’unun Lise 2. Sınıf öğrencisi (n=120 kişi) ve %27.9’unun ise Lise 3. Sınıf öğrencisi (n=129 kişi) öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir (Şekil 4).

Şekil 4. Sınıf düzeyine göre dağılım

2.2.1.4. Okul Sporlarına Katılıma Göre Öğrencilerin Özellikleri

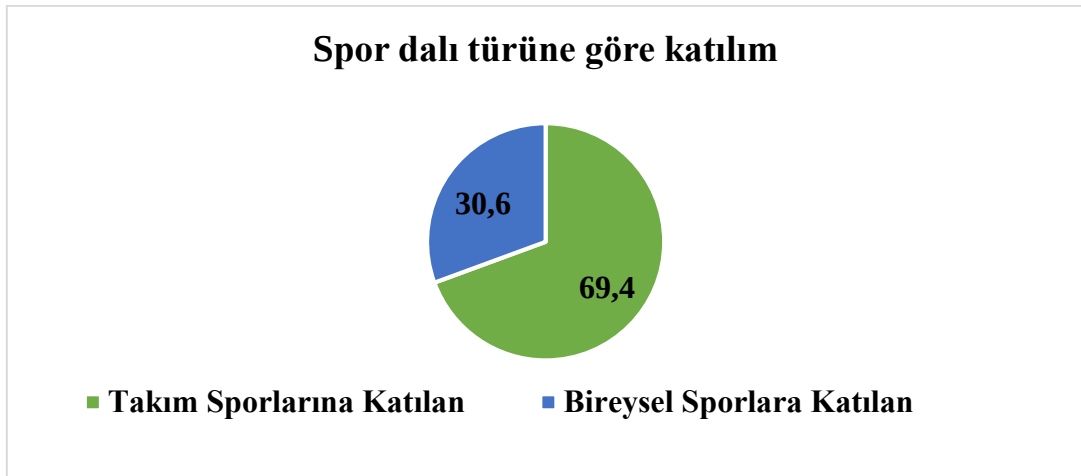
Araştırmaya katılan öğrencilerin okul sporlarına katılım durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, %46.7 'sinin okul sporlarına katılım sağladığı (n=216 kişi), %53.3'ünün ise okul sporlarına katılım sağlamadığı (n=247 kişi) görülmektedir (Şekil 5).

Şekil 5. Okul sporlarına katılım durumuna göre dağılım

2.2.1.5. Spor Dalı Türüne Göre Öğrencilerin Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaptıkları spor dalı türüne göre dağılımları incelendiğinde, %30.6 'sının bireysel sporlara katılım sağladığı (n=66 kişi), %69.4'ünün ise takım sporlarına katılım sağladığı (n=150 kişi) görülmektedir (Şekil 6).

Şekil 6. Spor dalı türüne göre dağılım

2.2.2. Tanımlayıcı İstatistikler

Ortaöğretim öğrencilerinin tanımlayıcı istatistikleri (normallik dağılımları, güvenirlik analizleri ve korelasyon bulguları) Tablo 4’de gösterilmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin tanımlayıcı istatistikleri

Variables	Descriptive statistics and reliabilities						Correlations	
	Mean	SD	Skewness	Kurtosis	α	ω	1	2
1. OA	30.65	4.80	-0.48	-0.00	0.79	0.80	-	
2. AAB	20.15	4.49	-0.08	-0.47	0.76	0.75	-0.27**	-

**P<0.01; OA=Okul Aidiyeti, AAB=Algılanan Akademik Başarısızlık

Tablo 4’deki değerler incelendiğinde, öğrencilerin OA puan ortalamalarının ($\bar{x}=30.65\pm4.80$) olduğu, AAB puan ortalamalarının ($\bar{x}=20.15\pm4.49$) olduğu görülmektedir. Değişkenler arasındaki korelasyon katsayıları incelendiğinde; OA ile AAB arasında negatif yönde zayıf düzeyde ($r=-0.27$, $p<0.01$) korelasyon olduğu görülmektedir.

Skewness ve kurtosis değerlerinin ± 1 aralığında olması ve histogram dağılımları birlikte incelendiğinde verilerin normal dağılıma uygun olduğu düşünülmektedir. Son olarak Cronbach Alpha ve Omega katsayılarının ≥ 0.60 olması, örneklemde elde edilen verilerin iç tutarlık gösterdiği yani güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

2.2.3. Hipotez Testleri

2.2.3.1. Hipotez 1 ve 2’ye İlişkin Bulgular

Öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını belirleyebilmek için bağımsız gruplar için T-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin cinsiyetlerine göre bağımsız grup T-Testi sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	SS	t	p	Cohen's d
Okul Aidiyet	Kadın	225	30.96	4.64	1.349	0,178	0,125
	Erkek	238	30.35	4.95			
Algılanan Akademik Başarısızlık	Kadın	225	19.71	4.71	-2.044	0,042	0,190
	Erkek	238	20.56	4.25			

P<0.05

Test sonuçları, kadın öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin ($\bar{x}=19.71\pm4.71$), erkek öğrencilerden ($\bar{x}=20.56\pm4.25$) anlamlı bir şekilde daha düşük olduğunu göstermektedir (t= -2.044; p<.05; d=0.190). Bu duruma karşın öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin ise benzer seviyelerde olduğu görülmüştür (t= 1.349; p>.05; d=0.125).

2.2.3.2. Hipotez 3 ve 4'e İlişkin Bulgular

Öğrencilerin sınıf düzeylerine bağlı olarak okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında farklılık olup oluşmadığını belirleyebilmek için One-Way ANOVA testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin sınıf düzeylerine göre ANOVA sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Sınıf Düzeyleri	n	Ort	SS	F	P	Fark	η^2
Okul Aidiyet	1- Lise 1	115	30.00	4.62	1.264	0,286	-	0,008
	2- Lise 2	120	31.10	5.09				
	3- Lise 3	129	30.94	4.66				
	4- Lise 4	99	30.45	4.82				
	Toplam	463	30.65	4.80				
Algılanan Akademik Başarısızlık	1- Lise 1	115	19.53	4.46	1.475	0,221	-	0,010
	2- Lise 2	120	20.75	4.36				
	3- Lise 3	129	20.23	4.98				
	4- Lise 4	99	20.05	3.96				
	Toplam	463	20.15	4.49				

P<0.05;

ANOVA sonuçları değerlendirildiğinde, sınıf düzeylerine bağlı olarak öğrencilerin okul aidiyet ($F_{(3,459)} = 1.264$, $p = 0.286$, $\eta^2 = 0.008$) ve algılanan akademik başarısızlık ($F_{(3,459)} = 1.475$, $p = 0.221$, $\eta^2 = 0.010$) puan düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir.

Bulgular, lise 2. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin okul aidiyet puan ortalamalarının genel ortalamaların üstünde olduklarını; lise 1. Sınıfta ve lise 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin ise algılanan akademik başarısızlık ortalamalarının genel ortalamadan daha düşük seviyelerde olduğu göstermiştir. Oluşan bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır.

2.2.3.3. Hipotez 5 ve 6'ya İlişkin Bulgular

Öğrencilerin okul sporlarına katılım durumlarına bağlı olarak okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında farklılık olup oluşmadığını belirleyebilmek için bağımsız gruplar için T-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin okul sporlarına katılım durumlarına göre bağımsız grup T-Testi sonuçları

Bağımlı Değişkenler	OKSD	n	$\bar{x}$	SS	t	p	Cohen's d
Okul Aidiyet	Evet	216	31.69	4.62	4.479	0,001	0,417
	Hayır	247	29.73	4.78			
Algılanan Akademik Başarısızlık	Evet	216	19.64	4.77	-2.271	0,024	0,212
	Hayır	247	20.59	4.19			

$P < 0.05$, OKSD= Okul Sporlarına Katılım Durumu

Test sonuçları, okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin ($\bar{x} = 19.64 \pm 4.77$), katılım sağlamayan öğrencilerden ($\bar{x} = 20.59 \pm 4.19$) anlamlı bir şekilde daha düşük olduğunu göstermektedir ($t = -2.271$; $p < .05$; $d = 0.212$).

Sonuçlar, okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin ($\bar{x} = 31.69 \pm 4.62$), katılım sağlamayan öğrencilerden ($\bar{x} = 29.73 \pm 4.78$) anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu göstermektedir ($t = 4.479$; $p < .05$; $d = 0.417$).

2.2.3.4. Hipotez 7 ve 8'e İlişkin Bulgular

Okul sporlarına katılan öğrencilerin spor dalı türlerine bağlı olarak okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında farklılık olup olmadığını belirleyebilmek için bağımsız gruplar için T-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 8'de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin okul aidiyet ve algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin spor dalı türüne göre bağımsız grup T-Testi sonuçları

Bağımlı Değişkenler	Spor Dalı Türü	n	$\bar{x}$	SS	t	p	Cohen's d
Okul Aidiyet	Bireysel	66	29.86	4.88	-4.000	0,001	0,591
	Takım	150	32.50	4.27			
Algılanan Akademik Başarısızlık	Bireysel	66	20.36	5.23	1.465	0,144	0,216
	Takım	150	19.33	4.53			

P<0.05

Test sonuçları, takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin ($\bar{x}=32.50\pm4.27$), bireysel sporlara katılım sağlayan öğrencilerden ($\bar{x}=29.86\pm4.88$) anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu göstermektedir ($t= -4.000$; $p<.05$; $d=0.591$).

Sonuçlar, takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin ($\bar{x}=19.33\pm4.53$), bireysel sporlara katılım sağlayan öğrencilerden ($\bar{x}=20.36\pm5.23$) daha düşük olduğunu göstermektedir ($t= -4.000$; $p<.05$; $d=0.591$). Fakat bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır.

2.2.3.5. Hipotez 9'a İlişkin Bulgular

Öğrencilerin okul aidiyet düzeyi ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasındaki ilişkide okul sporlarına katılımın düzenleyici rolünü belirleyebilmek için PROCESS makrosunun Model 1'i kullanılmıştır (Hayes, 2017). Moderasyon analizinde cinsiyet ve yaş değişkeni kontrol edilmiştir. Tablo 9'da düzenleyici etkiyi göstermektedir.

Tablo 9. Düzenleyici analiz sonuçları

Predictors	B	SE	Dependent variable-Resilience BC 95 % CI	
			LLCI	ULCI
Cinsiyet	0.63	0.41	-0.18	1.44
Yaş	0.02	0.13	-0.23	0.28
Okul Aidiyet (X)	-0.34**	0.14	-0.61	-0.06
O.S.K (W)	-1.60	2.70	-6.91	3.70
X*W	0.06	0.08	-0.10	0.23
R ²	0.08**			
R ² -change	0.001			

Notes: O.S.K (Okul Sporlarına Katılım); n=463; **p<0.01

Tablo 9 incelendiğinde, modelin açıkladığı toplam varyans (R²) %8 olarak hesaplanmıştır. Bütün olarak bu model algılanan akademik başarısızlığın tahmin edilmesinde anlamlı bir katkı sunmaktadır (p<0.01). Bulgular, öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin algılanan akademik başarısızlığı tahmin etmede anlamlı bir katkı sağladığını göstermektedir (β =-0.34, p<0.01). Bu duruma karşın aidiyet ile okul sporlarına katılım etkileşiminin modele anlamlı bir katkı sağlamadığı (β =0.06, p<0.01) görülmektedir. Benzer şekilde, cinsiyet (β =0.63, p>0.01), yaş (β =0.02, p>0.01) ve okul sporlarına katılımın (β =-1.60, p>0.01) bu modelde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmüştür (p>0.01). Son olarak, aidiyet ile okul sporlarına katılım birlikte etkileşim terimi de modele dâhil edildiğinde modelin toplam açıklama gücü (R²-change) 0.001 düzeyinde artmıştır ve bu artış anlamlı değildir (p>0.01). Bu bulguya göre okul sporlarına katılımın, okula aidiyet ile algılanan akademik başarısızlık arasındaki ilişkide düzenleyici rol oynamadığı görülmüştür.

3. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

3.1 Tartışma ve Sonuç

İnsan, sosyal yönü olan ve bu özelliğini genel olarak kullanan bir yapıya sahiptir. Kendi temel gereksinimlerini karşıladıktan sonra duygusal ihtiyaçlarını da karşılama gereksinimi duyar. Bunun içinde pek çok sosyal ortama girer. Bu durumun kişinin varlığı için önem arz ettiği söylenebilir. Bireyler bilgi ve birikiminin bir kısmını eğitim kurumlarından alırlar. Bilgi ve birikim seviyesini eğitim kurumunda arttırırken eğitim gördüğü okulda değer ve saygı görme ihtiyacını da her zaman hissettikleri söylenebilir. Kişinin bunu sağlaması içinde okuldaki birtakım etkinliklerin içerisinde yer alması çok doğaldır. Okuldaki faaliyetlere katılan ve özellikle sportif etkinliklere katılan öğrencilerin okula aidiyet duygularının geliştiği, okula ve topluma uyum sağladıklarına yönelik literatürdeki çalışmalar eşliğinde bu tez çalışmasının temel iddiası, okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin okula aidiyet düzeylerinin daha yüksek düzeylerde olacağı ve akademik olarak kendilerini daha başarılı algılayacakları yönündedir.

Tez çalışmamızdan elde edilen bulgular, araştırmanın hipotezleri doğrultusunda ve alan yazın çerçevesinde tartışılmıştır: Bu doğrultuda öncelikle tanımlayıcı istatistikler sonrasında ise hipotez testleri yorumlanmıştır.

Tanımlayıcı İstatistikler

Öğrencilerin okul aidiyeti düzeylerinin olumlu düzeylerde (ortalamaların üzerinde) olduğu görülmüştür. Sonuçlar, öğrencilerin okullarında kendilerini dışlanmış hissetmedikleri, kendilerini okulun bir parçası olarak gördükleri, öğretmen ve arkadaşları ile yakın ilişki kurabildiklerine işaret etmektedir. Bu alandaki çalışmalar incelendiğinde; Yıldız (2022) tarafından ortaöğretim öğrencileri üzerine yapılan araştırma sonucunda, araştırmaya katılan öğrencilerin okula aidiyetlerinin yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Alt boyutlar olarak değerlendirildiğinde ise okula aidiyet duygusu yüksek bulunurken, reddedilme duygusunun düşük düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Gencer (2019) tarafından yapılan araştırma sonucunda genel olarak öğrencilerin okula aidiyet duygusunun yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Yine Aşlamacı ve Eker (2016) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin okula aidiyet

düzeylerinin ortalamanın üstünde yükseğe yakın seviyede olduğu tespitini yapmışlardır. Bu bulguların araştırma bulguları ile örtüştüğü söylenebilir.

Algılanan akademik başarısızlık ölçeğinden alınabilecek puan aralığının 6 ile 30 arasında değiştiği gözetildiğinde sonuçlar ($\bar{x}=20.15\pm4.49$) öğrencilerin nispeten kendilerini akademik olarak başarısız algıladıklarını göstermektedir. Çakır (2014) tarafından lise öğrencileri üzerinde yapılan çalışmada elde edilen bulgulara göre, bütün sınıfların genel not ortalaması 3.50 – 4.49 arasında olup okulun eğitim niteliklerine göre “iyi” seviyede olduğunu, bu durumun genel anlamda bütün sınıfların akademik açıdan “iyi” seviyede başarılı olduğunu gösterdiğini belirtmiştir. Her ne kadar bu çalışmada genel not ortalamaları üzerinden veriler toplanmamış olsa da bulguların mevcut çalışma ile örtüşmediği söylenebilir.

Öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında negatif yönlü zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmaktadır. Bir diğer ifade ile okul aidiyeti yüksek öğrencilerin kendilerini akademik olarak nispeten daha başarılı algıladıkları veya kendilerini akademik olarak daha başarısız algılayan öğrencilerin aidiyet düzeylerinin daha düşük düzeylerde olduğu söylenebilir. Kaya ve Poyraz (2021) okula bağlılığın öğrencilerin akademik başarısını zayıf düzeyde ve pozitif yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Aksoy (2017) tarafından yapılan çalışmada, akademik olarak düşük not ortalamasına sahip öğrencilerin okul tükenmişliklerinin fazla olduğunu, akademik olarak iyi not ortalamasına sahip öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin yüksek olması durumunda okul tükenmişliklerinin en az seviyelerde olduğunu belirtmiştir. Bu bulguların nispeten araştırmamız bulguları ile örtüştüğü görülmektedir.

Tez çalışmamızın bu kısmında elde edilen sonuçlar hipotez test sırasına göre literatür ışığında tartışılmıştır:

Hipotez 1'e İlişkin Tartışma

Cinsiyete göre öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı; kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında aidiyet düzeylerinin benzer seviyelerde olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre H_1 hipotezi desteklenmemiştir. Sonuçlar, erkek ve kadın öğrencilerin kendilerini okulun

bir parçası olarak görme, kendini okuluna ait hissetme gibi düşüncelerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Literatür incelendiğinde, araştırmamızı destekleyen çalışmaların olduğu görülmektedir. Kangalgil vd., (2024) tarafından yapılan araştırmada okula bağlılık boyutunda ve ölçeğin genelinde cinsiyete göre anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Erkek ve kız öğrencilerin okula aidiyet düzeylerinin benzer durumda olduğu tespitini yapmışlardır. Yapılan araştırmalarda literatürde konu ile ilgili fikir birliğinin oluşmadığı görülmektedir. Serbest (2019) tarafından yapılan çalışmada, okul takımlarında yer alan erkek öğrencilerin okula bağlılık puan ortalamalarının, okul takımlarında yer alan kadın öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ve bu iki grup arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık bulunduğu tespitinde bulunmuştur. Arıkan (2015) tarafından yapılan araştırmada, erkek öğrencilerin kendilerini okullarına daha ait, daha bağlı hissettiklerini ifade etmiştir. Bang ve ark., (2024) tarafından yakın zamanda yapılan araştırmada, takım sporlarına katılan kadın ve erkek cinsiyet grubunun okula aidiyet puanlarını karşılaştırırken kadınların erkeklerden anlamlı derecede daha düşük okula aidiyet puanı gösterdiklerini belirtmişlerdir. Yıldız (2022) yaptığı çalışmada ise erkek öğrencilerin okul aidiyetlerinin kadın öğrencilere göre daha olumlu olduğunu belirtmiştir.

Literatürdeki bulgular ışığında değerlendirme yapıldığında kadın ve erkek öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinde farklı çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Okul aidiyetinin cinsiyet fark etmeksizin tüm öğrenciler için çok önemli bir olgu olduğu söylenebilir. Çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılmasının nedenleri arasında bölgeler arası farklılık, okulun fiziki yapısı, okul öğrenci profili, okul idaresinin bakış açısı vb. nedenlerle farklılık gösterebileceği değerlendirilmektedir.

Hipotez 2'ye İlişkin Tartışma

Kadın öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin erkek öğrencilerden anlamlı bir şekilde daha düşük olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre H_2 hipotezi desteklenmiştir. Sonuçlar, kadın öğrencilerin derslerde erkek öğrencilere göre daha gayretli olduklarını ve kapasitelerini en üst düzeyde kullandıkları şeklinde yorumlanabilir.

Literatürde araştırmamızı destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Yıldız (2017) tarafından yapılan çalışmada, akademik başarı yönünden erkek çocukları ile kız çocuklar arasında kız çocuklarının akademik ortalamalarının daha yüksek olduğunu ve cinsiyete göre anlamlı fark bulunduğunu belirtmiştir. Bilgin, Bulca ve Demirhan, (2020) tarafından yapılan çalışmada, kız öğrencilerin akademik başarı ortalamalarının erkek öğrencilerin ortalamasından daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Diğer bir ifade ile kız öğrencilerinin erkek öğrencilerden akademik olarak daha başarılı olduğunu belirtmişlerdir. Şimşek (2022) tarafından yapılan çalışmada, erkeklerin akademik başarı değerlerinin ortalaması ile kadınların akademik başarı değerleri arasında kadınlar lehine anlamlı bir farklılık olduğunu belirtmiştir. Yapılan alanyazın incelemelerinde birçok çalışmanın araştırmamız ile örtüşmesi ile beraber sınırlı da olsa araştırmamız ile örtüşmeyen çalışmaların olduğu da görülmektedir. Örneğin: Serbest (2019) tarafından yapılan çalışmada erkek öğrencilerin akademik ortalamalarının kadın öğrencilerin akademik ortalamalarından daha yüksek olduğunu belirtmiş, erkek ve kadın öğrencilerin akademik ortalamaları arasında anlamlı fark olduğu tespitine varmıştır.

Hipotez 3'e İlişkin Tartışma

Sınıf düzeyine göre öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Diğer bir ifade ile öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri farklı sınıf düzeyleri açısından benzerdir. Elde edilen sonuçlara göre H_3 hipotezi desteklenmemiştir. Öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe kendini okulun bir parçası olarak görmeye devam ettiği, kendini dışlanmış hissetmediği söylenebilir. Bu sonucun ortaya çıkmasının bir nedeni olarak, okul imkânları, okulun fiziki yapısı ve genel olarak okul idaresinin bakış açısının tüm öğrencilere eşit olduğu düşünüldüğünden sınıf düzeyinin okul aidiyeti üzerinde bir farklılık yaratmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Literatür incelendiğinde araştırmamızı destekleyen çalışmaların olduğu görülmektedir. Arıkan (2015) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin OADÖ puanları incelendiğinde ölçek toplam puanları ile aidiyet duygusu alt ölçeğinden alınan puanlarda sınıf düzeyine göre anlamlı farklar bulunamadığı görülmüştür. Yıldız ve Araganoğlu (2022) tarafından yapılan araştırmada, öğrencilerin okula aidiyet

duyguları sınıf düzeyine göre incelendiğinde OADÖ toplam puanında anlamlı fark bulunmadığını belirtmişlerdir. Yine Sarı ve Özgök (2014) tarafından yapılan çalışmada da sınıf düzeyine göre OADÖ puanları incelendiğinde anlamlı bir fark bulunamadığını dile getirmişlerdir.

Literatürdeki çalışmalar, genel olarak yaptığımız çalışma ile örtüşmekle beraber çalışmamızla paralellik göstermeyen az sayıda çalışmanın da olduğu görülmektedir. Örneğin Yıldız (2022) tarafından yapılan çalışmada, 10. sınıf öğrencilerinin okula aidiyet duygusu puanlarının 12. sınıf öğrencilerinin okula aidiyet duygusu puanlarından; yine 10. sınıf öğrencilerinin okula aidiyet boyutuna ilişkin puanlarının, 11. ve 12. sınıf öğrencilerinin okula aidiyet duygusu puanlarından istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde yüksek olduğu tespitini yapmıştır. İstisnalar olmakla beraber yapılan çalışmaların birçoğunun bizim araştırmamızda elde ettiğimiz sonuçlarla paralellik gösterdiğini söyleyebiliriz.

Hipotez 4'e İlişkin Tartışma

Çalışmamızda elde edilen bulgular incelendiğinde sınıf düzeyine bağlı olarak algılanan akademik başarısızlık puan düzeylerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmemiştir. Bulgular, lise 1. sınıfta ve lise 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık ortalamalarının genel ortalamadan daha düşük seviyelerde olduğunu göstermiştir. Oluşan bu farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunamamıştır. Elde edilen sonuçlara göre H_4 hipotezi desteklenmemiştir.

Çalışmamızdaki bu sonuç Lise 1. sınıflara başlayan öğrencilerin yeni bir öğrenim kademesi ve yeni bir okula başlama durumlarından dolayı başlangıç aşamasında akademik olarak daha büyük bir çaba içerisine girdiklerini, bu çabalarının da onları diğer sınıflarda eğitim gören arkadaşlarına göre öne çıkardığını söyleyebiliriz. Bu ve buna benzer nedenlerin bu sınıf kademesinde algılanan akademik başarısızlık ortalamalarının daha düşük seviyelerde olmasını sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Lise 4.sınıflar da ise bu durum okulun bitme aşamasına gelmesi, lise 4.sınıfın yükseköğrenim sınavlarına hazırlık niteliğinde olması ve okulu daha iyi bir ortalama ile bitirme isteğinden dolayı algılanan akademik başarısızlık ortalamalarının daha düşük seviyelerde olmasını sağladığı düşünülmektedir. Yapılan alanyazın incelemelerine bakıldığında; Çakır (2014) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin

akademik başarıları ile sınıf düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğunu, hazırlık sınıfı ile 9. sınıf ve hazırlık sınıfı ile 10. sınıfın akademik başarıları arasındaki farkların anlamlı olduğu tespitini yapmıştır. Çalışmasında hazırlık sınıfının akademik başarısının diğer sınıflardan daha yüksek olduğunu belirtmiştir. İşgüder (2019) tarafından yapılan çalışmada, sınıfların (9. 10. 11. ve 12. sınıf) akademik başarı düzeyleri arasında 12. sınıflar ile 10. sınıflar arasında anlamlı farklılık olduğunu, 10. sınıf öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin en düşük, 12. sınıf öğrencilerinin ise akademik başarı düzeylerinin en yüksek sınıf olduğu tespitini yapmıştır. Bu bulguların araştırmamız bulguları ile örtüşmediğini söyleyebiliriz. Alan yazın ile araştırmamızdaki bulgular arasındaki farklılık ölçme araçlarının değişkenliğine bağlanabilir.

Hipotez 5'e İlişkin Tartışma

Öğrencilerin okul sporlarına katılım durumlarına bağlı olarak okul aidiyet düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür. Bir diğer ifade ile okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin aidiyet düzeylerinin katılım sağlamayan öğrencilerden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu tespitine varılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre H_5 hipotezi desteklenmiştir.

Okul sporlarına katılan öğrencilerin okulda gerçekte kendi gibi olabilme hissiyatı yaşama, okulun bir parçası olabilme ve kendine değer verildiğini hissetme gibi düşünceleri, okul sporlarına katılım sağlamayan öğrencilere göre daha yüksek düzeylerde hissettikleri söylenebilir. Bu sonuçların elde edilmesinin nedenleri olarak; okul spor müsabakalarına katılımın öğrenciler için ders dışı farklı bir uğraş olarak değerlendirilmesi, takım içerisinde yer alma ve bireysel olarak spor dallarında kendini gösterme fırsatı yakaladıkları, bu durumun da öğrencide okula karşı bir aidiyet hissi oluşturduğu şeklinde yorumlanabilir.

Serbest (2019) tarafından yapılan çalışmada, okul takımlarında yer alan ve almayan öğrencilerin okula aidiyet puanları arasında bir karşılaştırılma yapıldığında anlamlı farklılık bulunduğunu, bu değerlendirme kapsamında ise okul takımlarında yer alan erkek öğrencilerin okul aidiyet puanlarının, yer almayan erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu tespitini yapmıştır. Ayrıca okul takımlarında yer alan kadın öğrencilerin okula aidiyet puanlarının, yer almayan kadın öğrencilere göre daha

yüksek olduğunu belirtmiştir. Bang ve ark., (2024) tarafından yapılan çalışmada, takım ve bireysel spor yapan grupların okul aidiyet puanlarının spor yapmayan gruplara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğunu vurgulamışlardır. Arıkan (2022) tarafından yapılan çalışmada, ortaöğretim kademesi öğrencileri arasında aktif bir şekilde sporla ilgilenen öğrencilerin OADÖ puanlarının aktif bir şekilde sporla ilgilenen öğrenciler lehine olacak şekilde daha yüksek bulunmuştur. Yani aktif olarak sporla ilgilenen öğrencilerin okullarına karşı aidiyet duygusunu daha üst düzeyde yaşamakta oldukları tespitini yapmıştır. Uğraş ve Özen (2020) tarafından ortaöğretim kurumlarında okul sporlarına katılımın bir ön aşaması olan beden eğitimi dersine yönelik yapılan çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının okul aidiyetini anlamlı bir şekilde yordadığı bunun da oransal olarak %15 oranında olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca beden eğitimi dersine yönelik tutumun artmasının öğrencinin okul aidiyetini arttırdığını ifade etmişlerdir.

Sağın (2022) tarafından yapılan çalışmada, okul takımında yer alan Suriyeli öğrencilerin okul aidiyetlerinin okul takımında yer almayan Suriyeli öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Kangalgil vd., (2024) tarafından yapılan araştırmada, okul spor takımlarına katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere göre daha olumlu okula bağlılık ve genel olarak okula aidiyet puanlarının daha iyi olduğunu belirtmişlerdir. Arslan ve Özdemir (2022) okul spor takımlarında yer alan öğrencilerin okula aidiyet düzeylerinin okul spor takımlarında yer almayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışma sonuçlarının araştırma sonuçlarımızla örtüştüğü ve okul sporlarına, spor faaliyetlerine katılımın öğrencilerin okula aidiyetleri üzerinde belirgin bir etkisinin olduğu görülmektedir.

Hipotez 6'ya İlişkin Tartışma

Test sonuçları, okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin katılım sağlamayan öğrencilerden anlamlı bir şekilde daha düşük olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuçlara göre *H₆ hipotezi* desteklenmiştir. Okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin derslerde kapasitelerini daha iyi kullandıkları, derslerinde daha gayretli oldukları görülmüştür. Bu bulgular öğrencilerin okul ve sosyal çevre ortamında yaşadıkları stresi, okul spor

müsabakalarına katılarak minimize ettikleri, bu durumunda onların derslerine daha fazla odaklanmalarına imkân sağladığı şeklinde yorumlanabilir.

Saygılı ve ark., (2015) yaptıkları çalışmada, spor yapma ve yapmama durumlarına göre öğrencilerin akademik başarılarını incelemiş, akademik olarak spor yapan öğrencilerin yapmayanlara göre daha iyi durumda oldukları tespitini yapmışlardır. Yine Keleş ve Alpkaya (2016) yaptıkları çalışmada, spor yapma ve yapmama durumlarına göre öğrencilerin tüm derslerde aldıkları puan ortalamasına göre değerlendirme yaptıklarında, spor yapan öğrencilerin tüm derslerden aldıkları başarı puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna varmış ve anlamlı bir farkın olduğunu belirtmişlerdir. İnan (2021) tarafından okullarda Beden Eğitimi ve Spor dersinin akademik başarıya etkisi üzerine yapılan çalışmada, öğrencilerin haftalık girdikleri beden eğitimi ve spor derslerinin akademik başarı düzeyleri üzerindeki etkisi istatistiki olarak anlamlı bulunmuştur. Singh ve ark., (2012) özellikle okul temelli gerçekleştirilen fiziksel aktivitelerin çocukların okula aidiyet duygusunu geliştirmede bir etken olduğu; duygusal, davranışsal ve bilişsel gelişime destek sağlayarak akademik başarıyı arttırdığı tespitini yapmışlardır. Bu bulguların araştırmamız bulguları ile örtüştüğünü görmekteyiz.

Yapılan alanyazın incelemelerinde araştırmamızdan farklı sonuçlara ulaşılan çalışmalara da rastlanmaktadır. Örneğin, Yıldız (2017) tarafından yapılan çalışmada, spor takımlarında yer alan ve almayanlar arasında akademik başarı değerlerinin farklılaşmadığı tespitini yapmıştır. Benzer şekilde Serbest (2019) tarafından yapılan çalışmada, okul takımında yer alan ve almayan öğrenciler akademik olarak değerlendirildiğinde, aralarında anlamlı bir fark bulunmadığını belirtmiştir. Literatürdeki çalışmalara genel olarak bakıldığında bu alanda fikir birliğine ulaşılmadığı görülmektedir.

Hipotez 7'ye İlişkin Tartışma

Bulgular incelendiğinde okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin spor dalı türlerine bağlı olarak okul aidiyet test sonuçları incelenmiş ve sonuçlar takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin bireysel sporlara katılım sağlayan öğrencilerden anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğunu göstermiştir. Elde edilen sonuçlara göre H_7 hipotezi desteklenmiştir. Sonuçlar takım sporlarında

bireysel sporlara kıyasla grup içinde olma, birlikte hareket etme, aynı amaç uğruna mücadele etme özelliklerinden dolayı okula aidiyet düzeylerinin daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Diğer bir ifade ile takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilerde okuldaki diğer insanlar tarafından kabul edildiğini hissetme, okuldaki diğer öğrencilerle samimi/yakın bağlar kurma gibi düşüncelerin daha olumlu seviyelerde olduğu görülmüştür.

Literatürde yapılan çalışmaları incelediğimizde, Bang ve ark., (2024) tarafından yapılan çalışmada, takım sporları branşlarına katılan grupların okul aidiyet puanlarının bireysel spor branşına katılan gruplara göre anlamlı derecede daha yüksek olduğunu vurgulamışlardır. Yapılan alanyazın incelemelerinde çalışmamızdan farklı sonuçlar elde edildiği de görülmektedir. Serbest (2019) çalışmasında, spor dalına göre yapılan değerlendirmede, takım sporları ve bireysel spor yapanların okula bağlılık düzeyleri ve okul aidiyet düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı tespitini yapmıştır. Benzer şekilde Arslan ve Özdemir (2022) tarafından yapılan araştırmada bireysel spor ve takım sporları ile uğraşan öğrencilerin okula aidiyet duygu düzeyleri bakımından farklı olmadığı gözlemini yapmışlardır.

Hipotez 8'e İlişkin Tartışma

Bulgular incelendiğinde; takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin bireysel sporlara katılım sağlayan öğrencilerden daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu duruma rağmen oluşan bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Elde edilen sonuçlara göre H_8 hipotezi desteklenmemiştir.

Her ne kadar benzer düzeylerde algılanan akademik başarı göstergeleri de takım ile yapılan okul spor aktivitelerinin öğrencilerin birbirlerine motivasyon kaynağı olmalarına olanak sağladığı söylenebilir. Bu imkânların takım sporu yapan bireylerde pozitif anlamda etkiler sağladığı, bu etkilerin bireyin hem sosyal yaşamına hem de akademik yaşamına olumlu anlamda faydalar sağladığı; dolayısı ile takım sporlarında yer alan öğrencilerin bireysel spor yapan öğrencilere göre algılanan akademik başarısızlık düzeylerinin daha düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Gezer (2010) takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin sosyal becerilerini incelediği çalışmasında, takım sporu yapan öğrencilerin bireysel spor

yapan öğrencilere göre daha iyi sosyal becerilere sahip olduğunu belirtmiştir. Literatür taramasında spor dalı türü ile algılanan akademik başarısızlık arasında yapılan bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Bu durum elde edilen bulgular ile literatür arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koyma noktasında bir sınırlılık olarak görülebilir.

Hipotez 9'a İlişkin Tartışma

Bulgular, öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin algılanan akademik başarısızlığı tahmin etmede anlamlı bir katkı sağladığını göstermektedir. Okul aidiyetini artırarak akademik başarıyı tahmin ederken, okul sporlarına katılımı kontrol etmenin, bu etkiyi daha net görmeyi sağlayabileceği iddiası desteklenmemiştir. Başka bir ifade ile okul sporlarına katılım sağlayan öğrencilerde aidiyeti artırarak akademik başarıyı geliştirmek, okul sporlarına katılım sağlamayan öğrencilerde benzer ilişki düzeyindedir. Daha açık bir ifade ile öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin yüksekliği algılanan akademik başarı düzeyinin gelişimini teşvik etmektedir. Fakat bu ilişkinin gücü okul sporlarına katılım sağlamaya göre değişkenlik göstermemektedir. Elde edilen bu bulgular ile H_9 hipotezi desteklenmemiştir. Yani sonuçlar okul sporlarına katılımın, okula aidiyet ile algılanan akademik başarısızlık düzeyi arasındaki ilişkide düzenleyici rol oynamadığı şeklinde yorumlanabilir. Yapılan alanyazın incelemelerinde bu alanda yapılan çalışmaların sınırlı olduğu gözlenmiştir. Literatürde yapılan çalışmalarda; Şapolya (2023) tarafından yapılan çalışmada, cinsiyet ve spor yapma durumu değişkenlerinin, öğrencilerin akademik yılmazlık ve akademik başarılarını yordadığı modelde anlamlı düzenleyici etkisi olmadığını belirtmiştir. Arslan (2021) araştırmasında okul spor takımı oyuncusu olmayan öğrencilerin okula aidiyet düzeyleri ile not ortalamaları arasında ilişki olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu bulguların araştırmamız deseni ile tam olarak uyumlu olmasa da çalışmamız bulguları ile örtüştüğü görülmektedir.

Bu bölümde araştırmamızdan elde edilen bulgular ve hipotezler ışığında araştırma sonuçları açıklanmıştır.

Ortaöğretim öğrencilerinin okul spor müsabakalarına katılım durumlarına göre okul aidiyet ve algılanan akademik başarı düzeylerinin incelendiği, 463 ortaöğretim öğrencisi ile gerçekleştirilen bu tez çalışmasında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Öğrencilerin okul aidiyeti düzeylerinin olumlu düzeylerde olduğu görülmüştür. Sonuçlar, öğrencilerin okullarda kendilerini dışlanmış hissetmedikleri okulun bir parçası olarak kendilerini gördükleri, öğretmen ve arkadaşları ile yakın ilişki kurabildiklerine işaret etmektedir.

2. Algılanan akademik başarısızlık ölçeğinden alınabilecek puan aralığının 6 ile 30 arasında değiştiği gözetildiğinde sonuçlar, öğrencilerin nispeten kendilerini akademik olarak başarısız algıladıklarını göstermektedir.

3. Öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri ile algılanan akademik başarısızlık düzeyleri arasında negatif yönlü zayıf düzeyde anlamlı ilişki bulunmaktadır. Bir diğer ifade ile okul aidiyeti yüksek öğrencilerin kendilerini akademik olarak nispeten daha başarısız algıladıkları söylenebilir.

4. Kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre kendilerini akademik olarak daha başarılı algıladıkları söylenebilir.

5. Öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı; kadın ve erkek öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin benzer seviyelerde olduğu görülmüştür.

6. Sınıf düzeyleri açısından öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri benzerdir.

7. Öğrencilerin algıladıkları akademik başarısızlık düzeyleri sınıf düzeylerine göre farklılık göstermemiştir.

8. Okul sporlarına katılım sağlamak öğrencilerin başarı algıları üzerinde fark yaratmıştır. Başka bir ifade ile okul sporlarına katılım sağlayan öğrenciler katılım sağlamayanlara kıyasla kendilerini daha düşük düzeylerde başarısız olarak algılamışlardır.

9. Okul sporlarına katılan öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri katılım sağlamayan öğrencilerden anlamlı bir şekilde daha yüksek düzeylerde tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile okul sporlarına katılım sağlamak okul aidiyeti üzerinde etkili bir faktördür.

10. Takım sporlarına katılım sağlayan öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri bireysel sporlara katılım sağlayanlara göre anlamlı bir şekilde daha yüksek bulunmuştur. Yani öğrencilerin katılım gösterdikleri spor dalı türü okul aidiyeti üzerinde farklılık göstermiştir.

11. Spor dalı türü açısından öğrencilerin akademik başarısızlık algı düzeyleri benzerdir.

12. Sonuçlar, okul sporlarına katılımın, okula aidiyet ile algılanan akademik başarısızlık arasındaki ilişkide düzenleyici rol oynamadığını göstermiştir. Diğer bir ifade ile öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin yüksekliği algılanan akademik başarı düzeyinin gelişimini teşvik etmektedir. Fakat bu ilişkinin gücü okul sporlarına katılım sağlamaya göre değişkenlik göstermemektedir.

Özetle, okul spor müsabakalarına katılım sağlayan öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin katılım sağlamayan öğrencilere göre daha yüksek olduğunu belirtebiliriz. Eğitim kurumlarımızın bu durumu dikkate alarak okul spor müsabakalarına ve okul içi sosyal etkinliklere öğrencileri yönlendirmelerinin öğrencilerin okullarına daha bağlı olmalarını sağlayacaktır. Çünkü kendini okuluna ait hissedenden öğrencinin hem arkadaşlarına karşı tutumu, hem çevresine karşı tutumunda olumlu anlamda değişimler gerçekleşebilir. Sonuçlar, öğrencilerin bu değişimler ışığında okulunda akademik olarak da başarılar elde edebileceğine işaret etmektedir.

3.2. Öneriler

Bu kısımda, öneriler uygulamaya ve araştırmaya yönelik olmak üzere iki başlık olarak sınıflandırılmıştır.

3.2.1. Uygulamaya Yönelik Öneriler

Ülkemizin eğitim ve spordan sorumlu kurumlarının işbirliği içerisinde çalışmaları, orta ve uzun vadeli politikalar oluşturmaları, okuldaki sportif etkinliklerin sayı ve çeşidini arttırmaları gerektiği söylenebilir. Sportif etkinliklere mümkünse öğrencilerin büyük çoğunluğunun dâhil edilmesi öğrenciler için okulda farklı uğraş alanlarının oluşturulması her öğrencinin en az bir spor dalı ile tanıştırılması büyük önem arz etmektedir.

Özellikle veli ve öğrencilere okuldaki sportif etkinlikler ile ilgili eğitim kurumunca gerekli bilgilendirmeler yapılmalı, ders saatleri içerisinde okul etkinlikleri ve Beden Eğitimi Spor dersleri, öğrenciye yönelik kazanımlara uygun bir şekilde gerçekleştirilmelidir. Sportif faaliyetlerin bu alanda ilgili kurumlar tarafından

ortaklaşa belirlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin özellikle ilgi duydukları faaliyetlere katılımları sağlanmalıdır. Zira spor okulda başlamakta ve başarılı sporcuların birçoğunun ilk katıldıkları spor faaliyetinin okul sporları olduğu, ilk başarılarını da bu alanda elde ettikleri görülmektedir.

3.2.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler

Bu araştırmanın evrenini Rize ilinde bulunan milli eğitim müdürlüğüne bağlı ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmamızda yer alan değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla Rize ili dışındaki farklı şehirlerde ve farklı demografik özelliklerdeki öğrencilerin katılımıyla yeni çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Öğrencilerin okul sporlarına katılımı ve bu katılımın aidiyete ve akademik başarıya etkisi arasındaki ilişkiyi nedensel olarak araştırarak nitel araştırmalar yapılabilir.

Çalışmamız, ortaöğretim kademesini kapsamaktadır. İleride yapılacak çalışmalarda ilköğretim ve yükseköğretim kademeleri üzerine çalışmalar yürütülebilir.

Çalışmamız, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi eğitim kurumlarını kapsamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı özel eğitim kurumlarında benzer çalışmalar yapıp, sonuçlar özel ve resmi eğitim kurumları olarak karşılaştırılabilir.

Son olarak okul aidiyeti ve akademik başarı ilişkisi, spor kulüplerinde yarışmalara hazırlanan öğrenciler için de planlanabilir. Bu sayede sadece okul sporları değil, kulüplerde yarışmalara hazırlanan sporcular için de aidiyet-akademik başarı ilişkisindeki rol ortaya konulabilir. Zira bu sayede spora katılımın rolü daha net ortaya çıkabilir.

KAYNAKÇA

- Adelabu, D. H. (2007). Time perspective and school membership as correlates to academic achievement among African American adolescents. *Adolescence*, 42(167).
- Akçalar, Ö. S. (2007). *Ortopedik engellilerin sosyalleşmesine sporun etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gökdağ, Ö. A., & Düşünceli, B. (2019). Ergenlerin okula aidiyet duyguları ve başa çıkma stratejilerinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 815-834.
- Akkoyunlu, Y. (1996) Beden Eğitimi ve Spor. *Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi* 1 (1): 80-81.
- Akman, M., Tüzün, S., & Ünalın, P. C. (2012). *Adolesanlarda sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite durumu*. Nobel Medicus Journal, 8(1), 24-29.
- Aksoy, M. (2017). *Ortaöğretim öğrencilerinin okul tükenmişliği ile okul aidiyetleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından araştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alaca, F. (2011) *İki Dilli Olan Ve Olmayan Öğrencilerde Okul Yaşam Kalitesi Algısı ve Okula Aidiyet Duygusu İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana,
- Alisinanoğlu, F. (2002). *Gençlik Dönemi Özellikleri ve Genç Anne-Baba İletişimi*. Eğitim ve Bilim, 27(123).
- Çokluk, Ö. T. D., & Alkan, V. Y. Akademik ortamlarda olumsuz değerlendirilme korkusu ölçeğinin geliştirilmesi.
- Alpar, R. (2020). *Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinden örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Alpaslan, A. H. (2012). Ergen Ruh Sağlığı ve Spor. *Kocatepe Tıp Dergisi*, 13(3), 181-185.
- Alptekin, D. (2011). *Toplumsal aidiyet ve gençlik: üniversite gençliğinin aidiyeti üzerine sosyolojik bir araştırma.(Doktora Tezi)*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Altındağ, M. (2015). *İlköğretim okullarında okul yaşamının niteliği* (Doctoral dissertation, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara).

- Altinkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-142.
- Anayasa. (1982). *Türkiye Cumhuriyeti anayasa kitapçığı*. Anayasa pdf (icisleri.gov.tr) Erişim Tarihi: 1.03.2022
- Anderman, E. M. (2002). School effects on psychological outcomes during adolescence. *Journal of educational psychology*, 94(4), 795.
- Anthony, C., Leonard. R (2002), *Quality of School Life and Attendance In Primary Schools* (Australia: Newcastle Üniversitesi), 55
- Arastaman, G. (2009) Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Bağlılık (School Engagement) Durumlarına İlişkin Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*; 26: 102-112.
- Arıcı, İ. (2007) *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Öğrenci başarısını etkileyen faktörler (Ankara Örneği)* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara
- Arıkan, D., Çelebioğlu, A., & Güdücü Tüfekçi, F. (2013). *Çocukluk dönemlerinde büyüme ve gelişme*. Z. Conk, Z. Başbakkal, H. Bal Yılmaz & B. Bolışık (Ed.), *Pediatric hemşireliği içinde* (s. 53-101). Ankara: Akademisyen
- Arıkan, G. (2015). *Spor lisesi ve Anadolu lisesi öğrencilerinde okula aidiyet duygusu ve okul yaşam kalitesinin incelenmesi: Güneydoğu Anadolu bölgesi örneği* (Yayınlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Arıkan, G. (2022). *Spor Lisesi Öğrencilerinin Aidiyet Duygusunun İncelenmesi*. Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal), 5(15), 40-44.
- Arslan, A. (2021) *Ortaokul Öğrencilerinde Okula Aidiyetin Okul Sporları Bağlamında İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Arslan, A. & Özdemir, N. (2022). *Examination of School Belonging in Secondary School Student in The Context of School Sports*. Journal of History School, 59, 2627-2647.
- Arslan, G., & Duru, E. (2017). *Initial development and validation of the School Belongingness Scale*. Child Indicators Research, 10, 1043-1058.
- Aslan, H., & Koç, Z. (2018). Ortaokul öğrencilerinin beden imajı ve sosyal kaygı düzeyleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 65-77.

- Aşlamacı, İ. Eker, E. (2016). İmam hatip lisesi öğrencilerinin okula aidiyet ve dini tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*; 14:7-38.
- Aydemir, İ. (2014). *Spor Genel Müdürlüğünün yürüttüğü okul sporları faaliyetlerinin değerlendirilmesi Bolu örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Aydemir, İ. (2019). *Farklı alanlarda öğrenim gören lise öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla (38)
- Bacanlı, H. (2008). *Sosyal beceri eğitimi*. Ankara: Asal Yayınları, 83.
- Bacanlı, H. (2016). *Eğitim Psikolojisi* (Genişletilmiş 23. bs). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem Teknik ve İlkeler*. Beşinci baskı. Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara; Sayfa:100-112.
- Bandura, A. (1982). Self-efficacy mechanism in human agency. *American psychologist*, 37(2), 122.
- Battistich, V., Solomon, D., Watson, M., & Schaps, E. (1997). Caring school communities. *Educational psychologist*, 32(3), 137-151.
- Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). *The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation*. Psychol. Bull. 117, 497–529.
- Bayri, H.(2008). *Türkiye’de kimlik siyaseti sorunu ve ulusal kimlik*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Erzurum
- Bilgin, E., Bulca. Y., Demirhan. G., (2020) Fiziksel Aktivite Düzeyi, Fiziksel Uygunluk, Akademik Başarı ve Akademik Benlik Kavramı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Eğitim ve Bilim Dergisi* 45.202
- Bond, L., Butler, H., Thomas, L., Carlin, J., Glover, S., Bowes, G., & Patton, G. (2007). Social and school connectedness in early secondary school as predictors of late teenage substance use, mental health, and academic outcomes. *Journal of adolescent health*, 40(4), 357-e9.
- Booker, K. C. (2004). Exploring school belonging and academic achievement in African American adolescents. *Curriculum and Teaching Dialogue*, 6(2), 131.
- Booker, K. C. (2006). School belonging and the African American adolescent: What do we know and where should we go?. *The High School Journal*, 89(4), 1-7.
- Booker, K. C. (2007). Likeness, comfort, and tolerance: Examining African American adolescents’ sense of school belonging. *The Urban Review*, 39, 301-317.

- Bozgün, K., Can, F., & Baytemir, K. E. M. A. L. (2022). Adaptation of The Triarchic Model of Grit Scale and Perceived Academic Underachievement Scale into Turkish. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 9(3).
- Braddock, J. H., Royster, D. A., Winfield, L. F., & Hawkins, R. (1991). Bouncing back: Sports and academic resilience among African-American males. *Education and Urban Society*, 24(1), 113-131.
- Brown, B.B., & Steinberg, L. (1991). *Noninstructional influences on adolescent engagement and achievement*. Madison, WI: National Center on Effective Secondary Schools. (ERIC Document Reproduction Service No. 340614)
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research* (Second edition). New York: The Guilford Press.
- Bucher, A., ve Deborah, A. (1987). *Foundation of physical education and sport times*. New York; Mirror/Mosby College Publishing
- Burgaz, B. & Ekinci, C. E. (2009). İstenmeyen öğrenci davranışlarının öğretmen ve okuldan Kaynaklanan nedenleri. *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22, 91-111.
- Bang, H., Chang, M., & Kim, S. (2024). Team and individual sport participation, school belonging, and gender differences in adolescent depression. *Children and Youth Services Review*, 159, 107517.
- Can, F. (2004). Rehabilitation and return to sports in children. *Acta orthopaedica et traumatologica turcica*, 38, 151-162.
- Capps, M. A. (2003). *Characteristics of a sense of belonging and its relationship to academic achievement of students in selected middle school in Region IV and VI Education Service Centers*. Doctoral Dissertation, Texas A&M University.
- Cemalcilar, Z. (2010). Schools as socialisation contexts: Understanding the impact of school climate factors on students' sense of school belonging. *Applied psychology*, 59(2), 243-272.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2020). *Adolescents and young adults. A report of the surgeon general*. pdf sayfasından erişilmiştir.
- Cernkovich, S. A., & Giordano, P. C. (1992). School bonding, race, and delinquency. *Criminology*, 30(2), 261-291.
- Cohen, J. (1988). Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences. Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences (Second Edi). *Lawrence Erlbaum Associates, Inc*, 10, 9780203771587.

- Cevizci, A. (2010). *Paradigma felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık Carter V, Good E (1973). *Dictionary of Education. Fourth edition*. McGraw Hill Book Company, New York.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2002). *Research methods in education*. routledge.
- Çakır, M. (2014). Lise öğrencilerinin akademik başarılarının akademik güdülenme ve akademik erteleme eğilimleri açısından incelenmesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Ağustos 2014 Cilt: 3 Sayı: 3 Makale No:36 ISSN: 2146-9199
- Çakır, F., Dalkıran, O., & Aslan, C. S. (2019). Spor lisesi öğrencilerinin öğrenim süreci ve akademik başarı ilişkilerinin incelenmesi. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 132-145.
- Çalış, N. (2019) *Ergenlik Döneminde Bulunan Öğrencilerin aile ilişkilerinin Okul Yaşamına Yansımaları ve Okul Sosyal Hizmeti* Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Çubuk, A. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin internet bağımlılığı, fiziksel aktivite düzeyleri ve akademik başarı durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Dağdeviren, F. (2012). *Güneydoğu Anadolu bölgesinde güreş yapan sporcuların sosyo ekonomik yapılarının araştırılması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa
- Dam, H. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14), 75-99.
- Dehuff, P. A. (2013). *Students' wellbeing and sense of belonging: A qualitative study of relationships and interactions in a small school district*. Washington State University.
- Demanet, J., & Van Houtte, M. (2012). School belonging and school misconduct: The differing role of teacher and peer attachment. *Journal of youth and adolescence*, 41, 499-514.
- Demir, G. T., & İlhan, E. L. (2019). Spora Katılım Motivasyonu: Görme Engelli Sporcular Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep Üniversitesi. Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 157-170.
- Demirel, Ö., & Kaya, Z. (2014). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Denrell, J. (2007). *Adaptive learning and risk taking*, *Psychological Review*, 114(1), 177-187.

- Dere, G., & Kılıç, E. (2016). Aidiyet perspektifinden çatışma yönetimi üzerine kuramsal bir çalışma. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26(2), 127-154.
- Diker, G., & Müniroğlu, S. (2016). 8-14 yaş grubu futbolcuların seçilmiş fiziksel özelliklerinin yaş gruplarına göre incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 45-52
- Durmaz, A. (2008). *Liselerde Okul Yaşam Kalitesi (Kırklareli İli Örneği)*, Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.22
- Duru, E. (2015). Genel aidiyet ölçeğinin psikometrik özellikleri:Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44). Erişim adresi: <http://pdrdergisi.org/index.php/pdr/article/view/31/28>
- Duru, E. (2007). Sosyal bağlılık ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *Eğitim Araştırmaları Dergisi (Eurasian Journal of Educational Research)*, 26(1), 85-94.
- Ekeland, E., Heian, F., Hagen, K., & Coren, E. (2005). Can exercise improve self esteem in children and young people? A systematic review of randomised controlled trials. *British journal of sports medicine*, 39(11), 792.
- Er, F. (2010). *Düzenli Spor Yapan ve Yapmayan Üniversite Öğrencilerinin Fiziksel Uygunluk Düzeyleriyle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı
- Erdemli, A. (2008) *Spor Yapan İnsan*, İstanbul: E Yayınları.
- Erden, M., & Fidan, N. (1998). *Eğitime Giriş.(1)*. Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Erdoğan, Y. M. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17).
- Ergen, E. (2002). Spor yaralanmalarından korunma. *Dirim*, 77(1), 6-13.
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Filiz, B., & Demirhan, G. (2018). Akademik ve Spor Başarı Motivasyonu Arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 138-152
- Finn, J. (1989). Withdrawing from school. *Review of Educational Research*, 59, 117-142
- Fox, C. K, Anderson, D.B., Melaniewall,D.N., (2010) Physical Activity and Sports Team Participation: Associations With Academic Outcomes in Middle School

and High School Students. *Journal of School Health* January, Vol. 80, No. 1
©2010, American School Health Association

- Fredericks, J. A., Blumenfeld, P. C. & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, and state of the evidence. *Review of Educational Research*, 74(1), 59-109
- Furlong, MJ., & Christenson, SL. (2008): Engaging students at school and with learning: A relevant constructs for all students. *Psychology in the Schools*, 45(5),365-368. doi: 10.1002/pits.20302
- Gedik, A., & Cömert, M. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 989-1006.
- Gencer, N. (2019). İmam hatip liselerinde okula aidiyet duygusu (Çorum ili örneği) *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*; 21:149-172.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference, 17.0 update (10th. Ed.)*. Boston: Pearson.
- Gezer, E.D. (2010). *Farklı spor branşlarındaki sporcuların sosyal beceri düzeylerinin değişkenler açısından incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Goodenow, C. (1992a) Strengthening the links between educational psychology and the study of social contexts. *Educational Psychologist*;27: 177-196.
- Goodenow, C. (1992). “Strengthening The Links Between Educational Psychology and The Study Of Social Contexts”. *Educational Psychologist*. 27: 177-196
- Goodenow, C., & Grady, K. E. (1993). The relationship of school belonging and friends' values to academic motivation among urban adolescent students. *The Journal of Experimental Education*, 62(1), 60-71
- Gordon, F. C. (2010). *School belonging: An exploration of secondary students' perceptions of life at school*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Washington, Washington.
- Güneş, A. (2003). *Okullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. (3)*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Hacıcaferoğlu, S., & Kulaber, E. (2019). Spor etkinliklerinin sporcu öğrencilerin özgüvenlerine yönelik olan katkısını bazı değişkenlere göre incelenmesi.
- Hagborg, W. J. (1994). An exploration of school membership among middle and high school students. *Journal of Psychological Assessment*, 12, 312-323

- Halstead, J. M., & Taylor, M. J. (1996). *Values in education and education in values*. London: The Falmer Press. Retrieved from <https://eric.ed.gov/?id=ED393218>
- Hamm, J. V. & Faircloth, B. S. (2005). The role of friendship in adolescents' sense of school belonging. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 107, 61- 78
- Harrison, P. A., & Narayan, G. (2003). Differences in behavior, psychological factors, and environmental factors associated with participation in school sports and other activities in adolescence. *Journal of School Health*, 73, 113-120.
- Henchy, A., Cunningham, J., & Bradley, K. (2009). Measuring Latino students' perceptions of school belonging: A Rasch measurement application. <http://www.uky.edu/~kdbrad2/Alex.pdf>
- Henseler, J, Ringle CM, Sinkovics RR. (2009). The use of partial least squares path modeling in international marketing. In: *New Challenges to International Marketing*. Emerald Group Publishing Limited.
- Hoog, M. & Vaughan, G. M. (2014). *Yedinci edisyon sosyal psikoloji* (İ. Yıldız ve A. Gelmez, Çev.), Ankara: Ütopya Yayınları.
- Howie, S. J., & Pietersen, J. J. (2001). Mathematics literacy of final year students: South African realities. *Studies in Educational Evaluation*, 27(1), 7-26.
- Hunt-Sartori, M. A. (2007). *The relationships among student membership in groups quality of school life, sense of belongingness and selected performance factors* (Unpublished doctoral dissertation). Sam Houston State University, Huntsville, Texas.
- Isakson, K., & Jarvis, P. (1999). The adjustment of adolescents during the transition into high school: A short term longitudinal study. *Journal of Youth and Adolescence* 28 (1), 1-26.
- Israelashvili, M. (1997). School adjustment, school membership, and adolescents' future expectations. *Journal of Adolescence*, 20, 525–535.
- İnal, A. (2003). *Beden eğitimi ve spor bilimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- İnan, B.C. (2021) *Beden Eğitimi ve Spor Ders Saatlerinin Akademik Başarıya Etkisi: Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumların Aracılık Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize (57)
- İslamoğlu, A. H., & Alınçık, Ü. (2019). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 6. Baskı İstanbul: Beta Yayıncılık.
- İşgüder, İ. H. (2019) *Lise öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ve akademik başarı ilişkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir (33)

- İşler, G. (2016). *Anadolu liselerinde akademik başarının artırılmasına yönelik yönetici ve öğretmen görüşleri*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Jamieson, JP, Harkins, SG & Williams, KD (2010). Need Threat Can Motivate Performance After Ostracism. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 36(5), 690.
- Jimerson, S. R., Campos, E. & Greif, J. L. (2003). Toward an understanding of definitions and measures of school engagement and related terms. *The California School Psychologist*, 8, 7-27.
- Juvonen, J. (2006): Sense of belonging, social bonds, and school functioning. In: Alexander, P., Winne, P. (Eds.), *Handbook of Educational Psychology*. second ed. Macmillan, New York, pp. 655–674
- Kalaycı, H., & Özdemir, M. (2013). Lise öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının okul bağlılıkları üzerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 293-315
- Kangalgil, M., Temel, A., Ateş, N., Yüksel, E. N., & Özgül, F. (2024). Ortaokul öğrencilerinin spor yapma durumlarına göre okula aidiyet DUYGULARININ incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(2), 96-108.
- Karahüseyinoğlu, M. F., Ramazanoğlu, F., Nacar, E., Ramazanoğlu, O., & Altungül, O. (2005). Türkiye'nin Spordaki konumunun bazı avrupa ülkeleri ile karşılaştırılması. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 75-82.
- Karakaya, Y. E. (2017). *Sporda yeni yaklaşımlar*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Kaya, A., Balay, R., & Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin bilme, uygulama ve eğitim ihtiyacı düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*, 9(2), 1303-5134
- Kaya, M., & Boyraz, C. (2021). Akademik başarı ve okul bağlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi: *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23 (1), 148-165. <https://doi.org/10.17556/erziefd.731656>
- Keleş, Ö., & Alpkaya, U. (2016). Orta Okul Öğrencilerinin Düzenli Sportif Aktivite ve Okul Başarı Puanlarının Karşılaştırılması, *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*.
- Keten, M. (1974). *Türkiye'de spor*. Ankara: Ayyıldız Yayınevi.
- Keten, M. (1993). *Türkiye'de spor*. Ankara: Polat Ofset.

- Koçak, M. S., & Öcal, K. (2010). Okul sporlarının orta öğretim öğrencilerinin akademik başarı ve davranış gelişimine etkisi. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 7(1), 86-94.
- Köknel, Ö. (1985). *Kaygıdan mutluluğa kişilik*. İstanbul: Altın Kitapları Yayınevi.
- Kurtipek, S. (2013). *Spor yönetim bilimleri programı spor eğitimi veren liselerdeki öğrencilerin kişilik yapılarının incelenmesi ve diğer liselerdeki öğrenciler ile karşılaştırılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Kwak, L. Kremers, SP. Bergman, P. Ruiz, JR. Rizzo, N. Sjostrom. M, (2009). Association between physicalactivity, fitnessandacademicachievement. *Journal of pediatrics* 155:914-918.
- Liu, Y., & Lu, Z. (2011) Trajectories of Chinese students' sense of school belonging and academic achievement over the high school transition period. *Learning and Individual Differences*; 21: 187–190
- Ma, X. (2003). Sense of belonging to school: Can schools make a difference?. *The Journal of Educational Research*, 96(6), 340-349.
- Maalouf, A. (2014). *Ölümçül kimlikler (A. Bora, Çev.)*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Maddox, S. J., & Prinz, R. J. (2003). School bonding in children and adolescents: Conceptualization, assessment and associated variables. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6(1), 31-49.
- Marcia, J. (1993). The relational roots of identity. In discussions on ego identity. J. Kroger (Ed.). *Lawrence Erlbaum Associates* (pp. 34-65). NJ: England.
- Marks, G. N. (1998). Attitudes to school life: Their influences and their effects on achievement and leaving school. *Australian Council For Educational Research*, LSAY Research Report No 5.
- McMahon, S. D., Parnes, A. L., Keys, C. B., & Viola, J. J. (2008). School belonging among low-income urban youth with disabilities: Testing a theoretical model. *Psychology in the Schools*, 45(5), 387-401.
- MEB. (2019) *12. Sınıf Spor Lisesi Spor Tarihi*. MEB Yayınları, Ankara, s.185.
- Mengutay, S. (2005). *Development of movement and sports in children*. İstanbul: Morpa
- Meydan, C. H., & Şeşen, H. (2011). *Yapısal eşitlik modellemesi AMOS uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

- Mishra P., & B. Datta (2011). Perpetual Asset Management of Customer-Based Brand Equity-ThePAM Evaluator. *Current Research Journal of Social Sciences*, 3(1), 34-43.
- Mücevher, M. H., Demirgil, Z., & Erdem, R. (2016). Sportif aktivitelerin akademik başarı üzerindeki etkisi: SDÜ İİBF öğrencileri üzerine bir araştırma. *V. Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi-Bildiriler Kitabı I*, 119-132.
- Napoli, M., Marsiglia, F. F., & Kulis, S. (2003). Sense of belonging in school as a protective factor against drug abuse among Native American urban adolescents. *Journal of Social Work Practice in the Addictions*, 3(2), 25-41.
- Nichols, S. L. (2008). An exploration of students' belongingness beliefs in one middle school. *The Journal of Experimental Education*, 76(2), 145-169.
- Orhun, A. (1990) Okul Beden Eğitimi Sporun Yeni Didaktik Yaklaşımlar. *Spor Bilimleri 1. Ulusal Sempozyum Bildirileri*, Ankara.
- Osterman, F. K. (2000). Students' need for belonging in the school community. *Review of Educational Research*, 70(3), 323-367.
- Öcal, K., & Koçak, M.S. (2010). Okul sporlarının orta öğretim öğrencilerinin akademik başarı ve davranış gelişimine etkisi. *Akdeniz Eğitim. Araştırmaları Dergisi*, (7), 89-94
- Özcanoglu, A.B. (1993). *Ortaöğretimde Okul Spor Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerine Etkileri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Özhan, M.B. (2019). *Lise Öğrencilerinin Okul tükenmişliğinin Akademik başarı ve iyi oluşa etkisinin incelenmesi*, yayımlanmış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Parlaz, E. A., Tekgül, N., Karademirci, E., & Öngel, K. (2012). Ergenlik dönemi: Fiziksel büyüme, psikolojik ve sosyal gelişim süreci. *Turkish Family Physician*, 3(2), 10- 16.
- Patterson, M. Perry, E. Decker, C. Eckert, R. Klaus, S. Wendling, L. (2003) Factors Associated With High School mathematics performance in the United States. *Studies in Educational Evaluation*; 29: 91-108.
- Pawlowski, W., & Hamilton, G. (2008). Talking to your adolescents about STDs, HIV & Sex. Stages of adolescent development. Retrieved from <http://www.proyectoideas.jsi.com/Docs/OCC%20Notes%20Feb.%202008.pdf>
- Pekel, A. Ö., & Aydos, L. (2022). Erken ergenlikte spor eğitiminin adım uzunluğuna etkisi. *Bozok International Journal of Sport Sciences*, 3(2), 74-85.

- Pittman, L. D., & Richmond, A. (2007). Academic and psychological functioning in late adolescence: The importance of school belonging. *The Journal of Experimental Education*, 75(4), 270-290.
- Resmi Gazete. (2013). *Okul spor faaliyetleri yönetmeliği*. 5 Kasım, Sayı: 28812.
- Sabancı, A. (2008). *Eğitimin temel kavramları içinde: Eğitim bilime giriş*. Toprakçı E. (Ed), Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Sağın, A. E. (2022) *Suriyeli öğrencilerin okul aidiyet ve umut düzeyleri arasındaki ilişkide okul spor takımlarına katılmanın rolü*. International online journal of educational sciences yayınlanmış makale.
- Salar, B., Hekim, M., & Tokgöz, M. (2012). 15-18 Yaş Grubu Takım ve Ferdi Spor Yapan Bireylerin Duygusal Durumlarının Karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 4(6), 123-135.
- Sánchez, B., Colón, Y., & Esparza, P. (2005). The role of sense of school belonging and gender in the academic adjustment of Latino adolescents. *Journal of youth and Adolescence*, 34, 619-628.
- Sarı, M. (2006) “Okul Yaşam Kalitesi: Tanımı, Değişkenleri ve Ölçülmesi”, 142
- Sarı, M. (2006). Okul Yaşam Kalitesi: Tanımı, Değişkenleri ve Ölçülmesi”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3/32 141
- Sarı, M. (2013). Lise Öğrencilerinde Okula Aidiyet Duygusu, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 147-160
- Sarpkaya, R. (2008). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Anı Yayınları, Ankara.
- Savi, F. (2011): Çocuk ve ergenler için okula Bağlanma ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 10(1), 80- 90.
- Saygılı, G., Atay, E., Eraslan, M. & Hekim, M. (2015). Düzenli Olarak Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Kişilik Özellikleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Ocak: 2015,Cilt:23, No:1, 161-170.
- Schreiber, J. B., Nora, A., Stage, F. K., Barlow, E. A., & King, J. (2006). Reporting structural equation modeling and confirmatory factor analysis results: A review. *The Journal of educational research*, 99(6), 323-338.
- Seeman, M. (1984). Alienation motifs in contemporary theorizing: The hidden continuity of the classic themes. *Social Psychological Quarterly*, 46(3), 171-184
- Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Sennett, R. (2011). *Ten ve taş batı uygarlığında beden ve şehir* (T. Birkan, Çev.), İstanbul: Metis Yayınları.
- Serbest, Ö. (2019). *Okul takımlarında görev alan lise öğrencilerinin okul aidiyet duygularının incelenmesi* (Doctoral dissertation, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü (Beden Eğitimi ve Spor)).
- Silins, H., & Mulford, B. (2004). Schools as learning organisations-Effects on teacher leadership and student outcomes. *School effectiveness and school improvement*, 15(3-4), 443-466.
- Singh, A., Uijtdewilligen, L., Twisk, J. W., Van Mechelen, W., & Chinapaw, M. J. (2012). Physical activity and performance at school: a systematic review of the literature including a methodological quality assessment. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 166(1), 49-55.
- Skinner, E., Furrer, C., Marchand, G., & Kindermann, T. (2008). Engagement and disaffection in the classroom: Part of a larger motivational dynamic?. *Journal of educational psychology*, 100(4), 765.
- Slaten, C. D., Ferguson, J. K., Allen, K. A., Brodrick, D. V., & Waters, L. (2016). School belonging: A review of the history, current trends, and future directions. *The Educational and Developmental Psychologist*, 33(1), 1-15
- Soltz, D. F. (1986). Athletics and Academic Achievement: What Is the Relationship?" *NASSP Bulletin*, October
- Somers, CL., & Gizzi, T.J. (2001). Predicting adolescents' risky behavior: The influence of future orientation, school involvement and school attachment. *Adoles and Family Health*, 2, 3-11.
- Steinberg, L. (2013). *Ergenlik* (F. Çok, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Stephoe, A., & Butler, N. (1996). Sports participation and emotional well-being in adolescents. *The lancet*, 347, 1789-1792.
- Swingewood, A. (1998). *Sosyolojik düşüncenin kısa tarihi* (O. Akınhay, Çev.), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları
- Şahan, H. (2007). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Konya
- Şapolya, M. N. (2023). *Akademik yılmazlık ve akademik başarı arasındaki ilişkide sporun düzenleyici rolü* (Master's thesis, Hitit Üniversitesi).
- Şenses, M. (2009). *Trabzon Merkezde Bulunan Bazı İlköğretim Okullarında 7. ve 8. Sınıfta Okuyan Lisanslı Sporcu Öğrenciler İle Lisanssız Öğrencilerin Okul*

Ders Başarılarının Karşılaştırılması, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon

Şimşek, D. (2022) *Spor Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Sahip Oldukları Çoklu Zeka Alanları ve Öğrenme Stillerinin Akademik Başarılarına Etkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri

Tammelin, T., Näyhä, S., Hills, A. P., & Järvelin, M. R. (2003). Adolescent participation in sports and adult physical activity. *American journal of preventive medicine*, 24(1), 22-28.

Tanbuğa, U. Z. (2018). *Okul takımlarında spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinde beş faktör kişilik özelliklerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Muğla

Thomson, S. (2005). Engaging students with school life. *Youth Studies Australia*, 24(1), 10-15.

Tillery, A. D., Varjas, K., Roach, A. T., Kuperminc, G. P., & Meyers, J. (2013). The importance of adult connections in adolescents' sense of school belonging: Implications for schools and practitioners. *Journal of School Violence*, 12(2), 134-155.

Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45(1), 89-125.

Tosun, A., Demir, B., Uçkun, G. & Konak, O. (2015). Spor Aktivitelerinin Üniversite Öğrencilerinin Başarı ve Motivasyonu İle İlişkisi. 4. *Uluslararası Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu*, Cilt 2.

Tuncer, M., & Yılmaz, Ö. (2018). Sınıf öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarı durumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 481-493.

Trudeau, F., & Shephard, R. J. (2008). Physical education, school physical activity, school sports and academic performance. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 5, 1-12.

Uğraş, S., & Özen, G. (2020). *Beden eğitimi dersine yönelik tutum ile okul idiyeti arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Spor Bilimleri Fakültesi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale

Uwah, C. J., McMahon, H. G., & Furlow, C. F. (2008). School belonging, educational aspirations, and academic self-efficacy among African American male high school students: Implications for school counselors. *Professional School Counseling*, 11(5), 2156759X0801100503.

Uzun, A., & Boyalı, E. (2020). *Ergenlik dönemleri ve spor*. Ankara: Gece.

- Uzun, G., & Bökeoğlu, Ö. Ç. (2019). Akademik başarının okul, aile ve öğrenci özellikleri ile ilişkisinin çok düzeyli yapısal eşitlik modellemesi ile incelenmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 52(3), 655-684.
- Üren, G. (2023) *Ortaöğretim Öğrencilerinin Spora Yönelmelerinde Okul, Aile, Sosyo-kültürel Çevrenin Etkisinin İncelenmesi ve Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi*. Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yozgat
- Weinberg, S. R., & Gould, D. (2007). Foundation of SportandExercisePsychology. *Champaign, IL: Human Kinetics Publishers*, S40.
- Werneck, L. C., & Lima, J. G. C. (1988). Muscle biopsy correlated with electromyography: study of 100 cases. *Arquivos de neuro-psiquiatria*, 46, 156-165.
- Whitley, R. L. (1999). Those'dumb jocks' are at it again: A comparison of the educational performances of athletes and nonathletes in North Carolina high schools from 1993 through 1996. *The High School Journal*, 82(4), 223-233.
- Yalçın, U., & Balcı, V. (2013). 7-14 yaş arası çocuklarda spora katılımdan sonra okul başarılarında, fiziksel ve sosyal davranışlarında oluşan değişimlerin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 27-33.
- Yanık, M. (2018). Ortaöğretimde yapılan okul sporlarının öğrencilerin okula bağlılık düzeyine etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(1), 73-78.
- Yapıcı, M. (2004). *Okul ve insan*. Ocak yayınları Ankara 2004;
- Yavuz, H.Ç. (2015). *Ekonomik bakımdan dezavantajlı öğrencilerin akademik yılmazlık düzeylerinin bazı koruyucu faktörler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi.
- Yavuz, H. Ç., & Kutlu, Ö. (2016). Ekonomik bakımdan dezavantajlı öğrencilerin akademik yılmazlık düzeylerinin bazı koruyucu faktörler açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 41(186).
- Yavuzer, H. (1993). *Anne-Baba ve Çocuk*. (8). İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yelgün, A., & Karaman, I. (2015). What Are The Factors Reducing the Academic Achievement in a Primary School Located in a Neighborhood With a Low Socioeconomic Status?. *Eğitim ve Bilim*, 40(179).
- Yıldırım, İ. (2000). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Yalnızlık, Sınav Kaygısı ve Sosyal Destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), Sayfa:167-176.

- Yıldız, H.O. (2022). *Ortaöğretim öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumu ile okula aidiyet duygusu arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.
- Yıldız, M. E. (2017). Ortaokul öğrencilerinde akademik başarı ile fiziksel aktivite ilişkisi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 4(12), 891–898. <https://doi.org/10.26450/jshsr.168>
- Yılmaz, K. (2007), “İlköğretim Okulu 6., 7. ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Görüşleri”, *Kastamonu Eğitim Dergisi* 15/2 485-490.
- Yiğit, R. (2009). *Çocukluk dönemlerinde büyüme ve gelişme*. Ankara: Sistem.
- Yücedağlar, A., Gılıç, F., Uzun, N. B., & İnandı, Y. (2024). Öğretmenlerde Sessiz İstifa Ölçeği: Bir Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (69), 227-251.
- Ziyagil, M., Türkmen, M., Sivrikaya, H., Eliöz, M., & Çebi, M. (2010). Samsun ilindeki 14- 17 yaş erkek ve kız öğrencilerin fiziksel ve fonksiyonel özellikleri Arasındaki ilişki. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 50-59

EKLER

Ek-1. Kişisel bilgi formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyet: ?

a. Kadın () b. Erkek ()

Yaşınız: ?

()

Bulunduğunuz Sınıf: ?

a. Lise 1 () b. Lise 2 () c. Lise 3 () d. Lise 4 ()

Genel Not Ortalamanız

: ()

Okul Spor Müsabakalarına Katıldınız mı? :

a. Evet ()

b. Hayır ()

Cevabınız Evet ise; Hangi Branş/Branşlarda katıldınız?

()

Spor yapıyor musunuz?

a. Yapıyorum ()

b. Yapmıyorum ()

Ek-2. Okul aidiyet ölçeği

Okul Aidiyet Ölçeği (OAÖ)

Aşağıda düşünce, duygu ve davranışlarınıza ilişkin cümleler verilmiştir. Her bir cümleyi dikkatlice okuyunuz ve size en uygun cevabı işaretleyiniz.		Hiçbir zaman	Bazen	Sık sık	Her zaman
1.	Bu okulda insanların beni önemsediklerini/bana değer verdiklerini hissediyorum.	1	2	3	4
2.	Okuldaki diğer insanlarla yakın/samimi bağlarım yok.	1	2	3	4
3.	Kendimi bu okulda dışlanmış hissediyorum.	1	2	3	4
4.	Kendimi bu okulun bir parçası olarak görüyorum.	1	2	3	4
5.	Bu okulda arkadaşlarım, öğretmenlerim ve idareciler genellikle beni yok sayar/görmezden gelirler	1	2	3	4
6.	Öğretmen ve arkadaşlarımla yakın/samimi ilişkilerim var.	1	2	3	4
7.	Okuldaki diğer insanlar tarafından kabul edildiğimi hissediyorum	1	2	3	4
8.	Kendimi bu okula ait hissetmiyorum	1	2	3	4
9.	Bu okulda gerçekten kendim olabiliyorum.	1	2	3	4
10.	Okulda yapılan faaliyetlerin çoğuna dâhil edilmediğimi düşünüyorum.	1	2	3	4

Okul Aidiyet Ölçeği'nin Puanlanması ve Değerlendirilmesi

- Ölçek toplam puan üzerinden değerlendirilebileceği gibi alt ölçeklerde kullanılarak puanlanabilir.
 - Okulda Dışlanmışlık Ölçeği: 2, 3, 5, 8 ve 10
 - Okulda Kabul Ölçeği: 1, 4, 6, 7 ve 9
- Ters çevrilecek madde bulunmakta (okulda dışlanmışlık maddeleri)
- Toplam puan üzerinden değerlendirildiğinde yüksek puan yüksek düzeyde okul aidiyetini belirtir.

Ek-3. Algılanan akademik başarısızlık ölçeği

Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeği (AABÖ)

Aşağıda düşünce, duygu ve davranışlarınıza ilişkin cümleler verilmiştir. Her bir cümleyi dikkatlice okuyunuz ve size en uygun cevabı işaretleyiniz.					
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Derslerde kapasitemin altında performans gösteriyorum.	1	2	3	4	5
2. Derslerde kapasitemi en üst düzeyde kullanıyorum. *	1	2	3	4	5
3. Dürüst olmak gerekirse, derslerde olması gerekenin altında başarı gösterdiğimi düşünüyorum.	1	2	3	4	5
4. Derslerde yeteneğimin altında performans gösteriyorum.	1	2	3	4	5
5. Derslerde daha çok gayret gösterebilirdim.	1	2	3	4	5
6. Derslerdeki başarımla o derslerde ne kadar yeterli olduğumu yansıtmıyorum.	1	2	3	4	5

* Bu madde ters kodlanmaktadır.

Ek-4. Resmi kurum onayı

T.C.
RİZE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-57774812-605.01-86582978
Konu : Tez Çalışması İzni

10.10.2023

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsünün 29.09.2023 tarihli ve 2609 sayılı yazısı.
b) Millî Eğitim Bakanlığının 21/01/2020 tarihli ve 1563890 (2020/2) sayılı Genelgesi.

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi 222903008- Kenan YILDIRIM'ın " Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Spor Müsabakalarına Katılım Durumlarına Göre Okul Aidiyet ve Akademik Başarı Düzeylerinin İncelenmesi " konulu bilimsel araştırması kapsamında ekte sunulan Bilgi formu, ölçekleri 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında ilimizde bulunan liselerde öğrenim görmekte olan öğrencilere uygulama isteği ilgi yazı ile bildirilmektedir.

Söz konusu Bilgi formu, ölçekleri 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında denetimi okul idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre ilimizde bulunan liselerde öğrenim görmekte olan öğrencilere uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir. Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

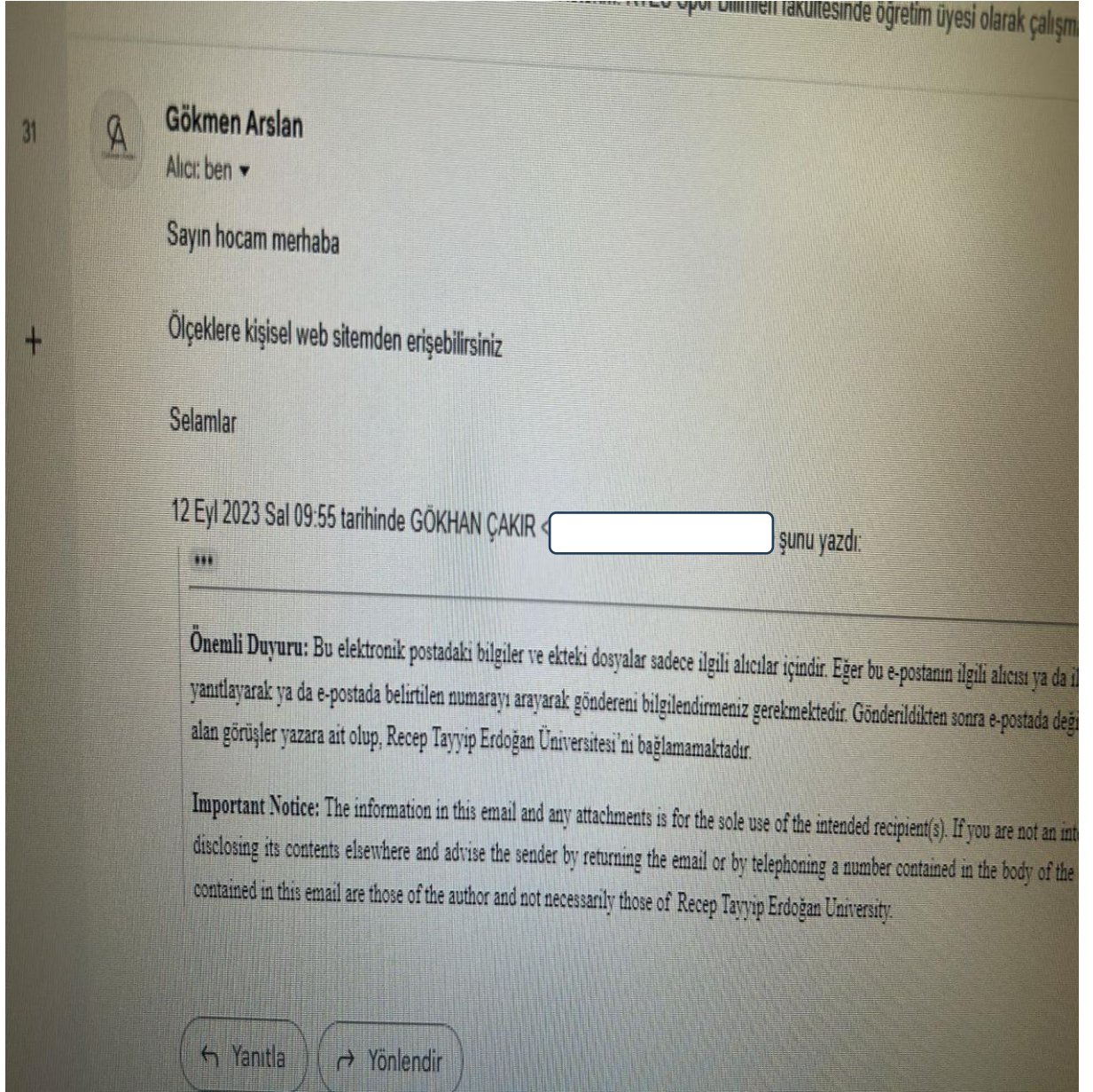
Resul KUL
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR

Yusuf TÜFEKÇİ
Vali a.
Millî Eğitim Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek-5. Okul aidiyet ölçek izni

Ek-6. Algılanan akademik başarısızlık ölçek izni

Ölçek İzni Hk.

Gelen kutusu

Merhabalar Hocam Ben Kenan YILDIRIM Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisiyim. uygun görürseniz "Algılanan Akademik Başarısızlık Ölçeğinizi" Yüksek Lisans çalışmamda kullanmak istiyorum. Ölçeğin kullanımı ve nereden ulaşabileceğim konusunda yardımcı olursanız çok sevinirim.Şimdiden çok teşekkür eder, İyi Çalışmalar Dilerim.

Merhaba, ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz.

Makale ekinde ölçek formu var.

İyi çalışmalar dilerim.

18 Şub 2024 Paz 10:03 tarihinde KENAN YILDIRIM <[redacted]> şunu yazdı:

ETİK KURUL KARARI

RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU

DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi : 25/08/2023
Toplantı K. Sayısı : 2023/237

Dr. Öğr. Üyesi Gökhan ÇAKIR ve Kenan YILDIRIM'ın "Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Spor Müsabakalarına Katılım Durumlarına Göre Okul Aidiyet ve Akademik Başarı Düzeylerinin İncelenmesi" isimli projesi kapsamında yürütülecek çalışmalar için izin talebi kurulumuzca değerlendirilmiş olup;

- ☒ Etik açıdan uygun bulunmuştur.
- ☐ Etik açıdan uygun bulunmamıştır.
- ☐ Etik açıdan önerilen değişikliklerin yapılmasıyla uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Nebi GÜMÜŞ

Başkan

